

K 50-539
2

საქართველოს
საბავშვო ბიბლიოთეკა

საბავშვო
ბიბლიოთეკა
საქართველოს
საბავშვო ბიბლიოთეკა

ქართული
საქმიანობა

საქმიანობა

საქმიანობა

საქმიანობა

საქმიანობა

საქმიანობა

საქმიანობა

საქმიანობა

807.3

~~899.962 1-32~~
ბ 551

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

„გზა ჩემი სახლიდან შენამდე“ ახალგაზრდა მწერლის მოთხრობების პირველი წიგნია.

ავტორი ამ მოთხრობებში ძირითადად თანამედროვე ახალგაზრდობის ცხოვრებას ასახავს — ახალგაზრდობისა, რომელიც აქტიურად იბრძვის — საკუთარი შეხედულებები, საკუთარი მრწამსი დაიმკვიდროს ცხოვრებაში.

K 50 539

საქმ-2000
შემოგებულია

70304—116

ბ —————
M 604(08)—82

ბიბლიოთეკის მფლობელია „მერაბი“, 1982.
ს. რ. მამალაძე
საქართველოს
ბიბლიოთეკის

136

1610 -30

აღბათ ყანდაურაშიც წვიმს ახლაც, წვიმს ზღაპრულად რილს ემგვანება, — ჩამოქცეულიც ყველაფერსაც მონგრეული ღობეების, უმტერმოყვაროდ დარჩენილი ეზოებისა და ორღობეების ტირილს.

ნიღვრები თავქვე მირბიან და ობოლანთ ზევში იკარგებიან, ნაჩლიქარებში წყალი აღარ გუბდება, აღარ უკიყინებენ ფეხშიშველი ბალები წვიმას.

დაუშვი და დაყარე,
ზედ მარილი მაყარე,
დაუშვი და დაყარე...

წვიმა აღარავის ჩამოსდის სახლში, გამ-ჭურჭეული აღარავის გაუმწკრივებია წვიმის წყლის ასაღებად. კრუხი არა ფორიაქობს წიწილებგაფანტული. აღარავინ იგინება — გაგიქრა პატრონი და მამგონებელი, ეხლა რა დროს წვიმა იყო, საცალოწამოსხმული არავინ გარბის გარეთ დარჩენილი საქონლის მოსაყვანად. ხავსით მოლოპრილა „დიდი წყლის“ ნავი, წვიმის წვეთები სხლტება და მალღამალღამალღ ხტის. არავის უტყდება კოკა, არავინ არავის ეხვეწება — მეჩქარება და შენზე წინ ამავსებინეო. ვაგლახად მოსჩქედს „დიდი წყლის“ მილიდან წყალი...

ღობის ჭალზე წამოცმული ცხენის თავი არავის ბედნიერებას არა სდარაჯობს, კაკლის ქვეშ მკვდარი ჩიტის დაუმარხავი გღია, ვინ დამარხავდა ზარი-

თა და გლოვით, ბალოს კაჭანება არ არის ირგვ-
ლივ...

გზა-გზა ჩამწკრივებული ქვეყნის ქვეყნის ისე
დამწიფდა, ისე მოილია, არაფერ დაეძინებოდა არა-
ვინ შიშპარვია, ჩიტები კენკავდნენ მხოლოდ. ბუ-
დეები მომრავლებულა ნაფუძვარებზე, ბუდის ჩა-
მომშლელი აღარავინ არის.

„დიდ კაკლებ“ ქვეშ წელამდე ჰყიმი გაიზრდე-
ბოდა, რამოდენა შარწყვი ლუოდა მგონი გორი-
ჯრის ფერდობზე!

მღებავი იასონას უზარმაზარი, რუსული „ბა-
თინკი“ მიწით ამოვსებულა. იარა იასონამ, იარა
თავისი უცვეთელა, ენაგადმოგდებულა „ბათინკე-
ბით“, ლება და ლება ძონძმანები, ტყეში ლამის გა-
მოლია მჭადა სოკო და ფიჩხი, ორლობეები ლამის
ფეხზე აიკრა.

ახლა გორიჯვარზე ამოსულა მაყვლის ბარდად.
უყაყუნებს ალბათ ახლა ყანდაურაში, ნიაღვრე-
ბი დაძრულან ეკლესიიდან ობოლანთ ხევამდე.
აღარავინ ელოდება ღრუბლების აჭრელებას. დვია-
რება ჩამოსდით ჩამონგრეულ კედლებს.

სამეო

თიხისფერ უბანში ცხოვრობდნენ. თეთრი ქვით
ნაშენი სახლები თიხით იყო შელესილი, თიხითვე

იყო გადაღესილი ბრტყელი სამეზობლო ქვის სკამები, თიხისფრად იყო დამტვერილი ორლობები და თიხისფრად იგლისებოდა ყველაფერი. ერთმანეთს ფეხის ხმაზე სცნობდნენ. ერთი უბანში და ერთნაირად, — ჩვეულებრივი საფიქრალ-საღარდებელით ცხოვრობდნენ.

მხოლოდ სალამოობით ედებოდა ყველაფერს მუქი ფერი, სალამოობით ჩაივლიდა ნახირი, თბილ ოხშივარს დასტოვებდა და თიხისფერი უბანი კიდევ უფრო მჭიდროდ შემოგეჭლებოდა თავის თიხისფერი მკლავებით.

ერთოთახიან დაბალ სახლში ცხოვრობდნენ, შიგნით შეხსნილი, მოაჯირის სიმაღლე აივნის კარი ყოველთვის ღია იყო და ორივე ფანჯრის მინაც (ორივე ფანჯარა ეზოსკენ იყურებოდა) ყოველთვის გადაგლესილი იყო ბავშვის ნათითურებით. ემალის ძირგავარდნილი ქვაბიდან მკრთალად ანათებდა ბალბა და აგურის ფილებზე ბალბას ყვითელი ფოთლები ეყარა.

ოთახში თეთრად შეღებილი კედლები განზე გამდგარიყვნენ და ისე იმზირებოდნენ, თითქოს ბოროტი კაცი ჩაწიკწიკებულ კბილებს აჩენსო. ქერის ღრიჭოში სიმიდის ყვითელი ტარო იყო გამოჩრილი. სიმაღლის მიხედვით დამწკრივებულ წიგნებთან შიახლოვებასაც ვერ გაბედავდი, — სახელდახელოდ გასწორებულ, რკინის ორ ერთმანეთზე მიდგმულ საწოლის ქვეშ ღამის ქოთანი იდგა და ზედ ოთხად დაკეცილი გაზეთი ეფარა. კედელს დატანებული განჯინები ოდესღაც ცისფრად ყო-

ფილა შეღებილი. განჯინის გამოღებულ კართან ხუთიოდე წლის გოგო მიმჯდარიყო (ყახელად ნანო) და პირდაპირ ქილიდან ჰამდა მწერებს და მწერე კიდევ (სამი წლით უფროსი გზავს მწერებს) მობლუნძული და ეგრევე მობლუნძული შეყვარებულის დაჭერილ მზერაში დალივლივებდა. ზედიზედ იხსენებდა, როგორ გადააწოდა პალტო და შეხედა. გუშინაც „ფეჩთან“ ადგილი დაუთმო და უთხრა „გაითბე ეგ შენი ბრტყელ-ბრტყელი თითებიო“, — მაგრამ დღეს რო პალტო გადმოაწოდა სულ სხვა რამე იყო...

სიმკვეთრითა და სიმძაფრით დამუხტული გაზაფხულის დღეა. დალინესა და ნანოს დედა სკოლიდან ბრუნდება. ცალ ხელში სანავთე უჭირავს, ცალით — რვეულებით სავსე ჩანთა აუხუტებია გულზე, რვეულებიან ხელში დიდი, ნაჭრით ფეხბეშეკრული იის შემკვნიარი კონა უჭირავს (მოწაფეების ნაჩუქარი). ნავთს ჭუპუნე გააქვს სასაკუთეში. ქალი ცდილობს განზე დაიჭიროს სანავთე. მაინც შეეშხეფა. — მოგიკვდეს პატრონი შენ, — მოგიკვდეს პატრონი რო, შენც მაისვენო და შენმა პატრონმაც — თავისივე სიტყვებზე მწარედ გაელიძა.

დედა ეხლა გარეთ, აივანზე ნავთს ასხამს ნავთქურაში. დალინე და ნანო ოთახში ტახტზე სხედან, ერთმანეთის გვერდით, თავჩალუნულები. განჯინის კარიც მიხურულია და ოთახიც მილაგებულ-მოლაგებული.

დედამ ნავთქურა შემოიტანა, კვლიის ქოლას
მიდგმული ქვაბი აიღო, ქვაბში სუპის წარჩენი იყო
მერე პური გადმოიღო განჯინიდან და დაეჭყუა
მა ჩაამტვრია.

ნანომ და დალინემ თავები კი წამოსწიეს, მაგ-
რამ ჩუმად ისხდნენ მაინც.

დედამ ნავთქურა ჩააჭრო. სამი კოვზი გადმოი-
ღო განჯინიდან. სამი დაბალი სკამი შემოუდგა
ნავთქურას და პირდაპირ ქვაბიდან დაიწყეს ჭამა.

დალინეს პირთან მიტანილი ლუკმა გაუვარდა.
დედამ ხელში ჩაართყა და გამოტენილი პირით
უთხრა: — რატო ამას არ უვარდება, ეს დიდია თუ
შენ?

დალინემ კოვზი ქვაბში ჩატოვა და ატირდა.
დედა ძალიან შეწუხდა. კარგი, ჭამე ახლა, თუ
დედა გიყვარს!.. (ნანო ისე განაგრძობს ჭამას
თითქოს არაფერი მომხდარაო).

დალინე ისევ ტირის.

— არ მიყვარს? — იყვირა უცბად — არ
მიყვარს! — ადგა ტახტზე გადაჯდა და დიდი ქალი-
ვით დაიწყო, — მოვმკვდარიყავ, მაშინ რა იქნებო-
და ავად რო ვიყავი, რა მადლი იქნებოდა მოვმკვდა-
რიყავ! — და ტირის.

ქალი ნავთქურასთან ზის, მუხლებშუა ხელებ-
ჩაწყობილი.

— დალინე! — უცბად აიღო თავი ნანომ. —
მღვრიე წყალი დალიე და მოკვდები, გაიგე?

ახლა იმას გასცვივდა თავში თხლაშანი და ახლა
ის ატირდა. მესამე კოვზიც დაცურდა ქვაბში. ნა-

ხოც ტახტზე აძვრა. ქალს ჩუმაღ ჩამოსდით და
ცემლები. მერე თვითონაც მივიდა შვილებთან.
ტახტზე კედლია ძირას მიჯდა, ორივე გულში ჩაე-
კრა და ხმამაღლა აქვითინდა.

გიგ...
ბიგ...
ბიგ...
ბიგ...

ორღობეში, დიდი ორსართულიანი სახლის ყრუ
კედელთან ბავშვები ჩაყუნცულან და კურდღლები-
ვით დაცქვეტილები უსმენენ დალინეს. დალინე
ყველაზე დიდია. შუაში ჩაკუნტულა, ბამბაზიის
კაბის ბოლო ტერფებით უჭირავს:

— ჩვენ გამტკიცულ პუოსა ვქამთ სულ, ისე
პურს გემოს ვერ ვატანთ, თქვენა?

— ჩვენ შარტო სტუმრებს ვაქმევთ ხოლმე გამ-
ტკიცულ პურს, — პასუხობს პატარა ბიჭი მორცხ-
ვად და თან მიწას დასცქერის. სხვებიც მორცხვად
შეპყურებენ დალინეს, რომელიც, თურმე, სულ გამ-
ტკიცულ პურსა ქამს.

— ეგ კი არა და, იცით რა, — იწყებს ახალ ამ-
ბავს დალინე, — ზამთრის პირზე, ვიდრე თოვლი
მოვა, უნდა მოიტანო ბლომად შეშა, რო მთელი
ზამთარი თავისუფლად გეყოს, უნდა დაკლა ერთი-
ორი ღორი და დაამარილო, ი „დიდი წყლის“ მი-
ლიც, რამენაირად, ეზოში შემოიტანო და ყველა-
ფერს რო შოასწრებ, სწორედ იმ ღამეს მოვიდეს
თოვლი, თოვლი რო... ჰა? სუ გადაათეთროს იქაუ-
რობა, კარში აღარ გამოისვლებოდეს, ის კი არა,
საღამოობით ტყიდან მელიები, კურდღლები და ცი-
ყვები უნდა მოდიოდნენ და კარებს გვიკაკუნებდ-

ნენ: გაგვიღე, გაგვიღე რა, ცოტას გავთბებოთ. ბავ-
შეები, ცარიელა, სულენა, სხედან და ისე ისმენენ.
გავუღებ კარებს, შემოვლენ, შემოიტანენ, გავუღებ
კუდებს გათოშილები, შშივრები... გიგ...
— დალინე! — ნანოს ხმამ მოაწია.

დალინემ ეგრევე დაყუნცულმა დაიყვირა:

— რააა!

— ჩქარა, ჩქარა, წერილი მოვიდააა!

დალინემ მოკურცხლა. ორღობე გამოათავა,
დაღმართის თავში ნანო დგას. ყელგამოწვდილი,
დასაყვირებლად გამზადებული, დალინე დაინახა
და ხელების ქნევას მოჰყვა.

— ჩქარა დალინ, ბაბოს წერილი მოვიდა, —
და გაიქცა, დალინე უკან მიჰყვა.

ოთახში მაგიდაზე კიდევშემოხეული კონვერტი
დევს. დედას სახე აღანძვია სიხარულით.

— რაო, დედი? — იკითხა დალინემ.

— დამხვდიო კვირას. ხვალე ბებო აქ იქნება.

დალინე ატირდა. მისმა გაუხარელმა ბავშვობამ
სიხარულის ყიყინა არ იცოდა.

დიდი სამზადისი აქვთ. ალაგებენ, აპრიალებენ
ყველაფერს, დედაც და შვილებიც.

დალინემ საიდანღაც ნიორა ყვავილები მოიტა-
ნა და კილოიან ქილაში ჩააწყო.

მერე დედა სადგურში წავიდა. თან ორი მოს-
წავლე გაიყოლა ბარგის ამოსაზიდავად. სადგური
სოფლიდან ხუთიოდე კილომეტრით იყო დაშორე-
ბული.

თვითონ სახლში დახვედრა არ ინდომეს. ახლებ-

მოედინება შემოდგომის რბილად გადაწვლილ გზა ვენახებიდან. მოედინება და უმუხრემლად სწრაფად სივრცეებს თმენისა და ნუგეშის ლამაზ ნაკვლებს; მზით ამოვსებულ, საბუდარივით ღობის ძირებს, სამუდამოდ ჩათვლემილ ნაღვლიან ქვებს, ჩრდილში გულალმა დაცემულ წითელ ფოთოლს და სახლის კარამდე მოგყვება გაბმული ჩურჩული: მიდი, ხელისგული დააფარე პრიალა ფოთოლს, მიდი და იგრძენ სულის უსასრულობა... ჩამოაყოლე ცრემლს სიტყვა, ჩამოაყოლე და ნახე, როგორ იკრიალოს...

ნეტავ რამ ასწავლა ამ გზას მარტოობის ფასი, ასე თანაბრად რომ მოიწვეს საკუთარი თავისკენ... მხოლოდ საკუთარი თავისკენ...

რალაც უჩინრად არხვეს ღიჭის დაკიდულ ტოტს. მიმავალმა პეტრემ ზედიზედ შეხედა. ერთხელ უკანაც მოიხედა. ისევ ირხეოდა ღიჭის ახუნძლული ტოტი და თავქვე გაჩქარებულ რუს კენწეროთი ეხებოდა ოდნავ. საოცარია: შენი უბრალო არსებობით საუკუნოდ მკვიდრდები: ჩასახლდები ვიდაცის სულში, შეენივთები რაიმე საგანს (ხეებს, ან ბალახს), დაგინახავს ცა ან ტყეზე გადაკრული საღამოს ბინდბუნდი და საუკუნოდ მკვიდრდები. აკი უკვირს პეტრეს: რატომ ვერ გადაარჩინა ღიჭის მოქანავე ტოტმა არჩილა, რას აკეთებდა მაშინ ეს ფუტუროდან ჩამოშლილი ყავისფერი მტვერი, ან ხელის აწვდენაზე დაწეული ცა, ან ეს დღე რალად ელვარებს ასეთი ნდობით?

დღე კი ოქტომბრის დასაწყისს ეკუთვნის, როცა ბედშეგუებით ბრწყინავს ყველაფერი და ნებიერად თრთის მზის გულზე (მით უფრო სატყეგარი), როცა, ღობის მარგილი რო ღობის მარგილი ჩსიც კი ერთგულად გეხება თუკი ბნელსა და მკვრივს, როცა უცნაური წვიმით გიმსუბუქდება მხრები და ყველაზე მიჩქმალულ და პატარა ტოტს მოძებნი თვალით ვეება კაკალზე, როცა გესმის შენივე ხმა, ცა თვალს გაიყოლიებს და გარბიხარ, რომ სათუთად შემოგინახოს გულმა ყველაფერი.

ასეთი დღე როგორ შეიძლება ვინმეს იმეტებდეს? ასეთ დღეს თავი მიაღდე გულზე და ტკბილად ატირდი...

არჩილა კი შაინც მოკვდა ასეთ დღეს.

პეტრემ საქმე მიატოვა და სახლში წამოვიდა. მოდის მსუბუქი, ფხაკუნა ნაბიჯით. თხელ გაწეწილ ტოტს ხელი წამოუქნია და ღობის ძირისკენ ისროლა. გული სადღაც გაჰფრენოდა. თბილი, ღრუბელივით ჰაერით ამოვსებია სასულე, ბრეზენტის გაფხორილ წინსაფარს აწმენდს დიდ, გლეხურ ხელებს და მოიჩქარის. ყოველ ჩქამზე ასაყვირებლად გამზადებული: არჩილა მამკვდარა, კაცო, გუშინწინ ჯვარედინზე არ იდგა? რამ მოკლა ეგრე უცბათ?!..

თვითონ პეტრეს ვერა და ვერ გაუხსენებია არჩილა. ამ წინეებზე კი შეხედნენ ერთმანეთს: ჭურჭლის ტილოში გამოხვეული ხორცი ეჭირა ხელში, მუშა გვეყავსო, მუხლებში ჩახრილი იდგა, მაგრამ არ ვიცით რათა, პირისახე ველარ გაუხსენებია.

არჩილას სახლი გამოჩნდა. ნაბიჯს უკლო პეტრემ. მიდის და უხერხულად მიაქვს უსაქმოდ მიძიმებულ დაშვებულ ხელები.

ოთახში შევიდა. სანთელი ენთოვდა. გებრობა ცოცხლებსა და მკვდარს შორის.

— არჩიილ! — წამოდგა ჯავრით შეკმული დედაკაცი.

— დაჯე ქალო, მზე ჩასულია! — ახალგაზრდა ქალმა კაბაზე უტაცა ხელი. ქალმა ცივად მოსხიპა და დაჯდა.

— შენი ჯანი კი დაიწვას! — შავი მოსახვევის პოლოში იცინოდა ის ხმელი ქალი.

— მოოდი, პეტრე, მოოდი! ნახე შენი ტყბილი ამხანაგი და მეგობარი, ერთად დაზრდილები ხარო, რამდენი რამე გინახავთ ერთად, რამდენჯერ მსხდარხართ ვათენებამდე! — წყნარად ლაპარაკობდა არჩილას ცოლი, რადგან მზე ჩასული იყო.

პეტრე იდგა ცარიელი გულით. ასე ეგონა, აქედან გასული თავქვე დაეშვებოდა და ეგრე ირბენდა სუფსარქისის კედლამდე. ჩუმად გამოვიდა და სახლისკენ წაფლატუნდა.

ერთ კვირაში დააბინავეს არჩილა. პეტრე თავდახრილი იდგა, ქუდს აცოდვილებდა და ლექსივით ამბობდა ქვების რახარუხში:

— წახველი ბიჭო? წადი, რაკი გადაგიწყვეტია! უკან აღარ დაიხიო! იქ დაგხვდებიან: გიო, ყვაილო, რამანა, ანო თავისი პატარა ქალით, კოტე, ბაბალე ძალო, სხვებიც! — პეტრემ სათქმელს გზა უპოვა და აღტაცებას ველარ მალაევდა. — ყველანი მაი-

კითხე! უთხარ, მშვიდად იყვენ, არაფერზე იღარ-
ლონ. დანარჩენებიც თანდათან გვიანდობებიან-
თქო! ყველა რომ თავითავს მოვიყრიეთ, — ხეა გაე-
ბზარა პეტრეს, ქუდიანი ხელე მტკიცედ ახუცა, მაგ-
რამ პირზე მომდგარი სათქმელისათვის აღარ იტო-
და რა ექნა, — ყველა რომ თავითავს მოვიყრით,
დაესხდეთ და ერთი კარგად დავლიოთ ჩვენი თავ-
შეყრისა-თქო.

აბა, მშვიდობით, ძმაო არჩილ! კეთილი მგზავ-
რობა!

პეტრე ეხლა აღარაფრისთვის გაიმეტებდა განვ-
ლილი წლების სევდიან სინაზეს — ცის უბეში გა-
წვიმებულ ღრუბელს.

სალამო

გხედავ: მოდიხარ ცრიატ წვიმაში, ფეხდაფეხ
მოგყვება სალამო...

ყველაფერი სალუქად ინაკვთება ბინდის თხელ
საბურველში, — გადაწნეხილი ღობე, დაჯირჯვლე-
ბული ფუტურო, ცივი, რუხი სახლები და მთელი
ის აბდაუბდა, რაც ასე ძალდაუტანებლად მოდის
შენი შეურყვნელი გონებიდან...

მოდისარ წვიმას შეჩვეული მხრებით. გაზუნზ-
ლული „ტელოგრეიკა“ გაცვია და რალაცნაირად

გარდიგარდმო ადგამ თხლაშუნა ჩუქმებს, ჩუქმის
 ყელიდან ვაზის ლერწები მოგიჩანს...

მოდხარ შენი მწარე სიყვარულს, მწარე მწარე
 მარეს მიმსგავსებული. ხედავ, ბრძანებებს
 სვიმანაანთ სახლის გადასკდარი კედელი, როგორ
 დაგიტანეს ჩუმი შრიალით გასაიდუმლოებულმა
 ღობის ძირებმა?..

აგე!.. ღმერთო, რა გახდა ეს სახლი, რა მიუკა-
 რებლად გართხმულა მაყვალი ყორეზე, რანაირი
 ღობეა, წკირს ვერ აარიდებ..

მოდხარ და გრძობ ტერფს, რომელსაც ადგამ
 მთელ სხეულს. ასე რომ არა, ხომ ამოგძვრა სული...
 ცოტაზე აივლი.

— რა ჰქენ, ბიჭო, იმ საქმისა? — შეშით გატე-
 ნილ „ტაქკაზე“ ზის იაკოფა და ცბენის სადავეებს
 იხვევს ხელზე.

— ვერაფერი! — გვერდზე მისდგები და შესცი-
 ნებ შენი ნალველგარეული სიცილით.

— არ ვარგიხარ, ძმაო, არა და რა გიყო! —
 დასძრავს „ტაქკას“ იაკოფა, ერთს არ მოიხედავ
 უკან.

შენ ცოტაზე გააცილებ თვალით. მერე შემო-
 ბრუნდები და გაიღიმებ ისევ — ვინ იცის, ნეტავ,
 მანდ შენი ღიმილის ფასი? — მანდაურობამ ალბათ,
 მანდაურობას ეცოდინება...

წამოხვალ, გზას დაადგები...

როდის, როდის გადაგეკრიფება სახიდან ღიმილი.

ვილაცა დგას იმათ სახლის წინ. ეს იმის კრეჭე-
 ლა დაა. ვიდრე შეგამჩნევდეს, შებრუნდება და შე-

ვა. ცოტა უფრო ზევით, სალომე ბაბოს ქართული
სიბერე მიითრევს კოჭებამდე თაღს კაბას. შენ აივ-
ლი შენთვის, ჩექმების თხლამაღვნიტო ცალმხარეამო-
შვებული.

ვილაცა ჭიშკარს გადაკეტავს, ცოლ-მვილი გა-
გახსენდება, განელდება ღადარი ოღნავ, თითქოს სა-
ბუღარში კვერცხი დაგზვედროდეს, ისევ მოგეძა-
ლება სისავსე...

ჯარასავით ტრიალებს, ალბათ, შენი კოჭდაბა-
ლი ცოლი, ქვაბს ათუხთუხებს, ორი კვიცივით გა-
კრეჭილი გოგო შემოგეგებება ცხვირის სრუტუნით.

ნამტირალევივით გიწმინდავდება გუნება. ეხლა
სხვა ხარ, ეხლა მამა ხარ, შვილებისათვის დაფეთე-
ბული მამა. ეხლა ქმარი ხარ, ჭკვიანი, შშრომელი,
უენო ქმარი.

ამალამ ცოლს მოეფერები.

ხოლო შენი სიყვარული — ფრთანაზი, ლამაზი
ფრინველი, იქვე. ალვის კენწეროზე შემოჯდა.

ირხევა ქარში ლამაზი ხე.

გხედავ: გხედავ და მიყვარხარ..

232

მარნის კრამიტებზე გამხდარი, სასიამოვნო გა-
რეგნობის გოგო გულალმა გაშხლართულა.

ევა ჭქვია.

ცაში მერცხლები დასრიალებენ, ყვაიან ქასნი-
ნები, იასამნები. ევა კი ფიქრს სულ სხვაგან და-
პყავს:

ხიდან ტრიალ-ტრიალით წამოვფეხავ...
ნარცხა. დაენარცხა და მოკვდა. დაყვირებაც კი ვერ
მოასწრო.

ერთიც ვნახოთ კაპეიკა გადმოდგა ღობეზე.

— ევა, ბალო?!
რა ევა... რის ევა... კაპეიკა ღრიალით გარბის
ევის სახლისკენ.

ღედა სახეს იხოკავს, მორბიან მეზობლები. ევა
გიორგა ძიამ შეიტანა და შუა ოთახში. გაშოტეს,
სააღდგომო წითელი კაბა ჩააცვს, ახალი ფეხსაც-
მელი.

— იტყვი, სძინავსო, ვარდივითა წევს, — თქვა
ვილაძამ.

— მოგიკვდეს ღედა!.. იქ რამ აგიყვანააა, მო-
გიკვდეს ღედა! — კივის ევის ღედა.

ჩამოდიან ნათესაეები.

წისქვილებთან ის ვაჟბატონი მიმჯდარა და ფერ-
წასული პაპიროსს პაპიროსზე ეწევა...

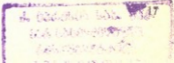
ევის ცრემლები ღაპალუბით ჩამოსდის.

სკოლაში მეცხრე კლასელები აღარც ჰამენ,
აღარც სვამენ, ტირიან, ტირიან, იღველფებიან.

შემოდის რუსულის მასწავლებელი. არც არა-
ფერი იცის, იმდღევანდელი ჯავრის ამოყრა უნდა
და ევის იძახებს.

მთელი კლასი აქვითინდა, მასწავლებელი გაშრა.

— წმინდაშვილი აღარ არის, მასწავლებელო, —

ტირის თამრო, — ეხლა ველარ დაუწერო, მასწავ-
ლებლო, წმინდაშვილს ორიანს... მეტი კერაფრის
თქმა ველარ მოახერხა და მერტზე დაეშვა.
რუსულის მასწავლებელმა, ^{ქვემოთ წაიშინა} ხე-
ლები, ინანა ყველაფერი... თავის მოკვლას კი გადა-
წყვიტა.

მოდის და მოდის ხალხი, იქცევა ქვეყანა. რუსუ-
ლის მასწავლებელი კლასს წინ მოუძღვის.

ევა წევს კრამიტებზე და ცრემლებად იღვრება.
ბებიას ხმა შემოესმა:

— ევა! წყალი მაიტა! გაწყალდი, თუ გაიგო
ერთხელ ნათქვამი.

რა დროს წყალია... უკვე მოასვენებენ... ჯვარე-
დინზე დაასვენეს, ხალხი, ხალხი რო ნულა იტყვი.
კივის დედა, დეიდები გათხრილ სამარეში ცვი-
ვიან. რის ვაი-ვაგლახით ამოჰყავთ და... ასაფლავე-
ბენ.

ტირილისაგან დაოსებული ევა კაბის კალთით
იწმენდს ცრემლებს.

ბებიას მხარზე კოკა შეუდგამს, ძლივს მოაქვს
და ყვირის:

— ევა! გაწყალდი და გაღვარდი, ევა!..

მეორე დღეს რუსულის მასწავლებელმა გაიძახა.
შუამდე თქვა მაიაკოვსკის „Стихи о Советском
паспорте“ და დაავიწყდა, რუსულის მასწავლებელ-
მა ნიშნის მოგებით დაუწერა ორიანი.

შენ როცა უჩემობა გტანჯავდა და უკეთეს ცხოველს
 ლელში გამალებით მეძებდი, მე მაშინ უკეთეს ცხოველს
 ლის ქვეშ სოკოებს ვკრეფდი ყოველ დილით, სო-
 კოებსა და ბალახის გაღივებულ ყვითელ ღეროებს.
 არ გატყუებ. მართლა გეუბნები, შენ არ გატყუებ
 ხოლმე არასდროს, იმიტომ, რომ შენი არ მეშინიახ.
 თურმე შიშის გამო იტყუება ადამიანი.

სოკოებს ვკრეფდი (თუმცა კი არ ვკრეფდი, ვხე-
 ლავდი) და თან ვიხსენებდი ვილაკას, ვინც სადღაც,
 ოდესღაც ასევე კრეფდა თავის საწოლის ქვეშ სო-
 კოებსა და გაღივებულ ბალახებს. თიხით გაღესილ
 ლასტის კედელში ქუჭრუტანას კიდევ უფრო ვა-
 ფართოვებდი, ასე შემეძლო მხოლოდ სამაგიერო ვა-
 დამეხადა სილატაკისათვის და კიდევ იმით, რომ არ
 ვცხოვრობდი იმ საზარელ, უმეცარ და უნიჭო
 ქოხში, — ბახვას სახლი მომწონდა ზევით და ოც-
 ნებით იქ გადავსახლდი, იქა ვცხოვრობდი. აი, ასე!
 არაფერს ვეჩაგვრინებოდი, ვიდრე ძალა შემწევდა...

ეგ რა არი! — ბაღჩის ბოლოში ლელვი იდგა,
 ერთადერთი ხე, მწვანე ლელვი. დილით სამუშაოდ
 მიმავალი ხალხით გატენილი მანქანა რომ ჩაივლი-
 და, მეჩვენებოდა, რომ უყურებდნენ ჩვენს მოკ-
 ცეულ ქოხს, — მშიერი, გაავეებული ღორი დინვით
 რომ უნგრევდა კარს (კარს კი არა, ოთხ ფიცარს)
 და შიშით მოკუნტული ველოდი, როდის დაგვცემდ-
 ნენ ყიყინას: ღარიბებოო, ღატაკებოო, უპატრო-
 ნოებოო, შემთხვევით, ღვთის უნებართვოდ გაჩენი-

ნის ორმეტროიან კარებს საიმედოდ და ჩვენ ძალს
მივეფერები. დედაჩემი კიდევ მოაჯირზე იჯება
გადმომდგარი, გაღიმებული, — ასე ვუყვარებულ
ლელვის ტოტზე. ბიზნისი

ოო, როგორ შემწარება და მელამაზება ეს ყვე-
ლაფერი!

მეხუთე კლასში ვიყავ, რო ერთ ბიჭს შევეუ-
ყვარდი. იდგა და მიყურებდა ახლადმოგებული
ზაქივით უმწეოდ, თბილად. მე სულ დავეძებდი იმ
მზერას. წაეაწყდებოდი სადმე და ვთვრებოდი,
ვთვრებოდი, ვივსებოდი, ვქაღდებოდი იმ მზერაში.

სალამოობით კინოში დავდიოდი ხოლმე; — წიხ-
დიანი ფეხი კალოშებში. ჩამოგლესილ მკერდზე
ორი ნომრით დიდი ბიუსპალტერი, ხელებზე მარწყ-
ვის საპნის სუნი, ხელსახოცივით დაკეცილი, გატკი-
ცინებული ცხვირსახოცი ცალ ხელში, ცალში —
გაოფლილი აბაზიანი და პაიდა! ის ბიჭი თავისი
მწველი თვალებით ზურგს უკან მეჯდა. მიყურებდა,
მიყურებდა... ყველა კუთხე-კუნჭულით შეიმოსებო-
და ის ძველისძველი კლუბი, თითო-თითოდ უბრწყინ-
ნავდა აგური. ეს იყო რაღაც უწმინდესი და ნამდ-
ვილი, იშვიათად რომ იზადება ქვეყანაზე და ყო-
ველთვის წყალსა და ღვარს მიაქვს.

ერთხელ, იმ ჩვენი სახლის დერეფანში, ხახვიან
ერბო-კვერცხს ვიკეთებდი. „ფეჩზე“ შედგმულ ტა-
ფას მსუნაგად დავყურებდი. მერე ორ პატარა ქვას
დავაველე ხელი, აქეთ-იქიდან მოვკიდე ტაფას, მოვ-
ტრიალდი და ის ბიჭი, ღმერთო! ტომარამოკიდე-
ბული დგას დერეფანში და მიყურებს. ტაფა კი არ

დამივარდა, დაბლა დაეახეთქე და სახლში შევევარ-
დი. ფანჯრიდან დავინახე, როგორ გავიდა. ვარეთ
რომ გამოვედი, ნახევარი ტომარა ხორბალი, აივნის
მობრეცილ სვეტთან იდგა — დადასტოვებულ
ნებიანა.

გამოვიტირე რაღაცა (რა, ვერ გეტყვი), რასაც
ალარაფერი ეშველებოდა. მერე, თუმცა ძალიან ნა-
ზად და ქალურად, მაინც მოვაცილე ძირს დაყრილ
სახვიან ერბო-კვერცხს ადარჩენილი ზედაპირი და
ასევე ნაზად და ქალურად მივირთვი. თან თავს ვიმ-
შვილებდი, ზურგით ვიდექი და სისარბეს ვერ შე-
მამჩნევდა-მეთქი, მაგრამ იმ ღამით კინოში აღარ
წავსულვარ.

ცამეტი წლისამ მამა მოვიკითხე; პირველად რო
დავინახე, ვიფიქრე — ეგ კაცი ხო ვიცი და, ისიც
ხო ვიცი, რო მამაჩემია-მეთქი. მერე წაველ ბაღის
ბოლოში და მოვიკეცე ჩემს ლელვზე. მაპატიეო, მე-
მუდარებოდა ის კაცი. მაპატიეო, რო უჩემოდ შიმ-
შილობდი, უჩემოდ გციოდა, უჩემოდ გტკიოდაო.
მაპატიეო, ჩემი სისხლი და ჩემი ძვალიო, მე ვტი-
როდი და მადლობელი ვიყავი არ ვიცი ვისი ან რი-
სი, რო ასე ტკბილად მეშუშებოდა სული და გარ-
შემო ყველაფერი ჩემი ნებისა ხდებოდა. თან მიყ-
ვარდა, მიყვარდა ის კაცი, ჩემი შერცხვენილი და
საწყალი მამა.

პირველად რო ვნახე, — შენ თუ გინდა, ვიქნე-
ბი მამაშენიო, გინდაო? მინდა-მეთქი. არტისტია ეს
მამაძალიო! — ზიზლით ევსებოდა გული ჩემი გა-
მოგონილი ხმის გაგონებაზე. მერე ტყავის საფულე

სამაგიეროდ, კარგად მახსოვს ჩვენი ბროწეულა ყვავილი. პირუჩუმრა რო გაკიაფდებოდა, მე ყოველთვის თვალს ვარიდებდი, მაქსიმალურად შექნა...

ზაფხულობით, რაღაც აუტანებელი მშაბტლებოდა და ძირს ჩამოვარდნილი ფოთოლი მძაფრი ვნებათა ღელვის გარეშე შეგიძლებოდა შემოდგომის სიმყუდროვეში.

შემოდგომობით ნამდვილი სიმშვიდე ჩამოჰქონდათ წვიმებს, ყველანაირ სატკივარში მალამოსავით ჩამდინარი.

ზამთრობით, თოვლში აღარ უჩანდა ჭუჭყიანი ყელ-კისერი ჩვენს მობრეცილ ქოხს. თოვლი გვმოსავდა დედაბუდიანად.

ასე მგონია, ძალიან მიხდება მე ჩემი დაღლილი გული და ჩუმად ვამაყობ კიდევაც ამით.

აბა, შემომხედე, არ მიხდება? ძვირფასო, ძვირფასო...

ზამთარი

- გინდა ძალიან სასაცილო ამბავს მოგიყვები?
- მიდი, აბა, — უკვე ეცინება გოგოს.
- ნატაშას სახლში ვცხოვრობდით მაშინ, ყანდაურელი ნატაშა ხო გახსოვს?
- როგორ არ მახსოვს!
- ხო. დაღლილ-დაქანცული მოვედი სკოლი-

დან. მაშინ შენ ბებიაშენთან იყავი აქეთ, მოგიკვ-
დეს დედა!..

— ოო, დაიწყო ეხლა! — აბუზღუნდა გოგო.

— ხო, კარგი. ნატაშამ — ცუტა, ჩორბე მაქვს
და ხინკალი გავაკეთოთო. თავი არა მქონდა, მაგონა
უარი ვერ შევბედე, თანაც ნინოს როგორ უყვარს,
თორემ რა მეხინკლება. ისე მენატრება, ისე, ლამის
გაღმოვფრინდე. მიკვირს ასეთი დიდი სურვილის
გამო რატომ ფრთები არ გამომესხა.

გოგოს გაეცინა.

— მოგიკვდეს დედა, — მოეფერა.

— ნუ იცი, ქალო, ეგრე, თუ ყვეები, მოყევი...

— ხო, კარგი. ჩავეყარეთ ხინკალი და ნატაშო,
დაიძახა მირაქაანთ თინამ. გახსოვს მირაქაანთ თინა.

— მახსოვს, თამრიკოს ბებია.

ნატაშას გულს შემოეყარა. (თინას მუცელქო-
რობის ამბავი ჭეყანამ იცოდა) — იღროვა ამ ქა-
ლობა გასახუნებელმარო. რა ექნათ, რა ექნათო, —
ავიშვიშდა. — მე დავიმალები და შენ უთხარ „ბო-
ლოშია“ თონის ფიჩხისთვის-თქო. მიხედვ-მოხედ-
ვაც ვერ მოვასწარი და საწოლის ქვეშ სტუცა თავი.

გოგო იცინის. ქალი გულგახსნილი აგრძელებს.

— ნატაშო, ახლა უფრო ხმადაბლა დაიძახა თი-
ნამ და პირდაპირ წამოვიდა.

მოზრძანდით-მეთქი: გამარჯობაო, მოგვივიდა
ზამთარი და ეხლა ეგრე უნდა შაგვიჭამოს გულიო,
კალოშებს იხდის ქშენა-ქშენით. ნუ იხდით, როგორ
შეიძლება-მეთქი. მარტო ველარ გავძელი, ზამთარ-
ში მარტობაზე ძნელი არაფერიო და წინდებიანი

ფეხებით შემოვიდა. დიდი, უჩრებოანი ძალი მოიხადა და მამაპაპურად გაბრტყელდა, ჩრვლორა ბრძახდებით-მეთქი. რა გვიჭირს, ბრძახდებით-მეთქი. რა გვიჭირს, ბრძახდებით-მეთქი.

— ვაა, ძალიან კარგადა ყოფილაო, — იცინის გოგო.

— ხო, — თქვა ქალმა.

ნატაშა სადღააო. ნატაშა „ბოლოში“ წავიდეთონის ფიჩხისთვის-მეთქი. ძლივს ამოვქაჩანდი, გული იგრე დემელალა, ლამის ყარფუზივით გასკდენს და გადმოვარდესო.

— რასავითო?

— ყარფუზივითო.

სიცილით კვდება გოგო.

მე ხინკალს ვაკეთებ და თან წელან ჩაყრილს ვატრიალებ ცეცხლზე. თინამ ხელი წამაშველა, მიყვება რაღაც-რაღაცებს. მეცინება, მეცინება, არ ვიცი, რა ვქნა. შენ რა ხარო, — მეუბნება, — მე შენზე გამხდარი ვიყავ, შენ გული მაინცა გაქ. ჩემმა დედამთილმა რო მნახა, გავიყდა, ფიცარივით არი, შვილი არ ეყოლებაო, მერე რო თანდათან გავსუქდი და გავლამაზდი, ჩემი ქმარი იტყოდა ხოლმე, რაზე მირაქაანთ ქალ დაუუჯერებდიო. იმდენს ვიცი, თინა ცოტა ეჭვში შედის, რაღაცა სჭირს ამ ქალს ნამდვილადო, მაგრამ არ იმჩნევს.

ამოვიღეთ ხინკალი. ნატაშას არ დაუცადოთო, ნატაშა როდის მოვა და ცივი რაღა იქნება-მეთქი. ვკამდით. რა მექნა, ვიფიქრე ჭამს და წავა-მეთქი. ნატაშას ცოლვით ვიწვებოდი.

თინა აიღებს ჭიქას, — გაგვიმარჯოს, გვაცოცხლოს
ლოსო და გადაკრავს, — თან დააყოლებს, — მალა-
მოა, რა არი ეს დალოცვილიო?! ძალეწ, ჩუენუღაწ
ნეთ, ეგეთი მზიარული არც ვუნახივარც ვინც
კვირვებული გადმომხედავდა ხოლმე. როდის, რო-
დის მოისხა თავისი დიდი შალი და წასვლა დააპირა.
ბრძანდებოდეთ, თინა დეიდა, ალბათ ხინკალი არ
მოგეწონათ-მეთქი დავუყინე, თან ვიცინი, ვიცინი...
— ალბათ იფიჭოა, გავასწრო, რამეს არ გადამ-
კიდოს ამ ქალის სიცილმაო, — თქვა გოგომ.

გულიანად იცინიან.

— მერე, მერე...

— ხო გამობობლდა, — ნატაშა სიცილს თვითო-
ნაც ვერ იკაევებდა — ფერდი გამიცივდა დაბლა
გდებით, მაგას ჩაუსკდეს მუცელიო.

— კარგადაც მოსვლიაო, — იცინოდა გოგო.

— ისევ ცოცხალია ნეტავ ეს ნინა?

— ცოცხალი იქნება, მა რა მოუვიდოდა.

— საწყალი. ეგ როგორ იკადრეთ.

იცინიან.

— შენ ის თუ გახსოვს, ნინოს რო ვილაცამ სიმ-
ღერა ასწავლა: ბრუციანი გარმონს უკრავს, თვალი
ატყუებსო, — ახლა გოგომ დაიწყო. მერე ისევ
ქალმა მოაყოლა:

— ის თუ გახსოვსო, არა, ეგ კი არა, ის იყო
ოინიო...

ცუდი განგებ არაფერი გაიხსენეს, ერთმანეთი
შეეცოდათ და იმიტომ, თორემ წარსულში ყველაზე
მეტად სიმწრის დღეები სძლებენ.

ვილამ ალბათ გაიარა შენს სურათს სულში.
 ქრისტეწმინდის
 ბიზლიქისეკუ

სულ ორიოდე ჭიქამ გაუთბო გათოშილი სული გივილოს. გაყუჩდა. სიმარტოვის სიცივე აღარ სწეწდა ეგრე რიგად. პირდაპირ, ფანჯრის კუთხეში დაკიდებული, ნემსებით სავსე პაწაწინა ბალიში გულდაგულ უღიმის. ბედნიერად ცხოვრობს ფანჯრის რაფაზე წითელი ბალბა.

— ჭამე, შვილო, დალიე! — აძალებს ელგუჯას დედა.

გივილოს მაღლიერების გრძნობა ახრჩობს და ნატრობს, ნეტავ ჩემს ანაბარა დარჩეს ეს ხალხიო... „იყოს ეს ღონიერი, ჭახჭახა ქალი დედაჩემი, რა იქნება, — წარბშეუხრელი, იმედიანი, იყოს რა იქნება?! ბიჭები არ მასვენებენ-მეთქი ვეტყოდი, გამომიცხოვდა ერთ-ორ თონე — პურს, მომიხდიდა ქვევრს, დაიფიცებდა — არა, გივილოს მზემო“...

გარეთ გაზაფხულის კლექიანი დღე იხრჩობა, ყორეში ჩატეხილი ყვითელი შუშა ოცნებას ვავს. მიწა ყორისკენ მიიწევს და იქ ბინავდება, მკავე ვაშლის ხე გამხმარ ტოტს დარდივით იმშვენებს, ტოტებშუა ჩიტის ბუდე გაჩრილა — ყველა რისკზე დიდი რისკი. ეზოში ფუჩეჩი გდია. მალმალე და მთელი ეზო თვალს გადაავლებს მსუბუქად მდებარეს... გივილო ყველაფერს ხედავს: მორჩა, ფეხებს ველარ მომჭამს ველარავინ, მორჩა! — სიხარულმა

უცნაურად მოწიწვნა, ბედნიერმა
თქვა, — მორჩა!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

პრილის ბოლოს გამოიტანა ბაბომ თუნუქის
ლუმელი, აივანზე დადგა და ახლა იქ ანთებენ. ლუ-
მელს ერთ მხარეს შემთვრალი გვილო უზის, მეო-
რე მხარეს — პირდაპირ იატაკზე, თინია, — პატარა,
ატმისლოყება გოგო. კიბის თავში მურა წევს თა-
ვისთვის. იქვე, აივნის სვეტზე იმედივით ჰკიდია
ბაბოს შავი შტაპელის წინსაფარი, — ჩამორღვეუ-
ლი ჯიბით და ლობიოს გულალმა აკრული ფოთლე-
ბით.

თინია პურჩაყრილ რძესა ჭამს ცხვირის სრუტუ-
ნით, სულ ჯამს ჩაპკირკიტებს, გვილოსკენ განგებ
არ იხედება. მალიმალ იწევს ყურს უკან ქერა,
ფშეკელა თმას და ცხვირს ასრუტუნებს.

გვილო ალერსით შეპყურებს. ერთი სული აქვს
ხელი დაუსვას იმ ფშეკელა თმაზე, მოეფეროს, მა-
გრამ ზის და ლაჩრულად, გულისამრევად იღიმება.

„თინი, მე შენი ძმა ვარ და მიყვარხარ! ვინდა,
აგიკიდებ და ისე გატარებ, მერე მაყვლობას მაყ-
ვალზე ვივლი, შეინდობას შეინდზე და რასაც მეტ-
ყვი იმას გიყიდი — გაიგე, თინი-ბინი, თინი ბინი,—
იმეორებს გულში. თქმით კი ვერაფერს ახერხებს,—
სადა აქვს ამის თავი, სად შეუძლია ამდენი...

თინიამ კარგა ხანს აფხაკუნა კოვზი ცარიელ
ჯამში, მერე გაუბედავად შეაცურა ლუმელის ქვეშ

და ხელები დამალა. ტუჩის კუთხეში კი უცხად ღიმილი
ძლივს შეუმჩნევლად უკრთოდა.

უცებ დაუსხლტა თავისთავს და წაეშა.

— შენ თუ გინდა, იყავი ჩემი და შენ
არ დავინახო! — შენ იყავი!

თინია იჯდა თავის ხელებზე და სადღაც განზე
იყურებოდა, — ოღონდ ღიმილი ეხლა ბეჭედივით
აჩნდა ტუჩის კუთხეს.

გივილოს გველივით ეშინოდა ამ ღიმილის.

— არა და შენც დაიკარგე აქედან! — აღრიალდა
უცებ. — აქ რა გინდა ის თუ კარგი დედაა, რო-
გორც დაგავდო ისე მოგვიაროს! მერე წამოხტა, იქვე
მდგომ პატარა სკამს ფეხი ამოჰკრა, კედელს მია-
ნარცხა და თითქოს ეზოს ჭიშკარი არა ჰქონოდა,
ლობეს გადაეველო.

ზარმაცად გამორკვეული იდგა მურა კიბესთან
და იბერტყებოდა. თინია გემრიელად ტიროდა. სია-
მით ელეოდა ცრემლებით გაბერილი გული.

— გოგო, შენ სუ უნდა სტიროდე? — მეზობ-
ლის ქალმა „ლიტრიანი“ დადგა აივანზე და ზედ
არ შეუხედია ისე გაბრუნდა.

— შენი საქმე არ არის! ცივანი — მაიმუნი! —
იყვირა გოგომ.

— შენ კი არ გეეზარდე შენს პატრონს, კარგი
არ გასაზრდელი იზრდები აჰა! — ეზოს კარები გაი-
ხურა მეზობლის ქალმა.

თინია დაბლა ჩამოვიდა და აივნის ქვეშ შეძვრა.
იქ მურას ეძინა ხოლმე და ძალის სენი იდგა.
„აივნის ქვეშ“ თინიას ადგილი იყო. მიჯდა კედელ-

თან და ამოუშვა — ვაიმე, დედი გიკვდიხარ! ამ სიტყვებმა კიდევ უფრო გაამწარა. იქნა ტროლი. თვალწინ დედა ედგა. ხედავდა კალთხის ქსოვიანი ხელებით, გრძნობდა ყელზე „ნატრობდა“ მთრთოლავ ძარღვს და ენატრებოდა, ენატრებოდა და ებრალებოდა დედა, რომელსაც აღარაფერი გააჩნდა იმის გარდა, რომ რაღაცნაირად განსხვავებულად ატარებდა შიფონის ლურჯ კაბას და გადასარევეად კითხულობდა ლექსებს. (ახლა ის ლურჯი შიფონის კაბა სადღაც, პატარა სოფელში უმწეოდ ირხეოდა კარადაში).

მერე თინია ოცნებობდა ობოლაშვილების შუ-საანდიან სახლზე, წითლად შეღებილ იატაკზე, მსხმოიარე ლიმონზე, რომლის ბატონ-პატრონი თვითონ იქნებოდა, და გოცებულ-გახარებული დედა დაინახავდა, როგორ დაეშვა თინია ორსართულიანი სახლის კიბიდან წითელი, ლამაზი კაბის ფრიალით და დედამ დაუძახა „ნამღვილი“ სახელი — თინიკო!

ახლა სალომე ჯავახიშვილი გაახსენდა. ამ დილით გულისფანცქალით რომ მიესალმა და იმან პასუხი არ აღირსა, რა დაეუშავე ეხლა მე სალომე ჯავახიშვილს. ეთქვა, — გაგიმარჯოს შვილოო, არ ეკადრებოდა? — ნატრობდა „დიდ წყალზე“ მიმავალს ფეხი დაუსხლტეს და მოსტყდესო, — ენახოთ მერე როგორ ჩამივლის თამაშ-თამაშით და არ მეტყვის — გაგიმარჯოსო...

როდის-როდის გამოძვრა თინია თავის სამყოფელიდან. გარეთ ყველაფერი სხვანაირი იყო.

სულ მალე დამთავრდა დღე, რომელშიც სამუ-
დამოდ დაიბუდა მის მტკივან სულში.

მერეც, უკვე რომ დაეაყვიადა გივილო, ამ ამ-
ბის გახსენებაზე ისეთ სირცხვილს და უსტერხუ-
ლობას გრძნობდა, თითქოს ვინმე მისი სხეულ-
მევიდ გაწვდილი მარჯვენა უბასუხოდ დარჩენოდეს
ჰაერში.

დედა, აგვისტოს მიწურული

— თვალი მაშინ დაგიდგება. დედა, რო მოგი-
კვდება!..

— რა გინდა, ქალო?

— არაფერი.

— არაფერი და გაჩუმდი.

გამზდარი, თმათეთრი ქალი ტახტზე წევს და
ბაგეზე უნიათო ღიმილი უკრთის.

გაჩუმდა.

გოგოს გული გაეწურა. გადმოხედა. დედა თავის
გაშავებულ ხელებს დაჰყურებდა.

— მარტო ხელები მქონდა ლამაზი. ძალიან
მომწონდა ჩემი ხელები...

გოგოს გაეცინა. ბავშვობაში გულით ნატრობდა.
ნეტავ დედაჩემს ლამაზი ცხვირი ჰქონდესო...

— რაღა ცხვირზე დაგემგვანე?

— ცხვირზე არ დამემგვანოს-მეთქი ვნატრობდი
და სწორი ფეხები მინდოდა გქონოდა, — დედის
ხმას სინანული გაერია.

წვიმის სუნი მოიტანა ნიავმა.

ცოტაც და ჩხრიალით ჩამოვა ფოთოლი ქარის
ოდნავ დაქროლებაზე. ქარი იქნებამაჩვენებდნენ
ალერსიანი. მერე წვრილი, ბუსუსი წვეთები
ბლანდება ჰაერში. გაყივდება ჰაერი, გაიძენდება
ნისლი კაკლის კენწეროზე, გამუქდება კრამიტი.

ნაფტალინწყარილ შინდისფერ თავშალს ამოი
ლებს მაშინ „კამოდის“ უჯრიდან გოგო. შარშანდელ
ცხვირგადაქერცილილ ფეხსაცმელს გამოძებნის და
გამოვა. ღრუბლიანი დღე ძალიან უხდება საერ-
თოდ.

გადაიხარა დღე. მზე ნელა, სულ ნელა ჩაიკრი-
ფა. კატამ ზმორებით გადაიარა სახლის სახურავი.
გოგო ითმენს ზაფხულის უკანასკნელ დღეებს.

ოჯახი

მსხვილი წვეთები წამოუშინა, მერე დაეშვა
წვიმის ვერცხლისფერი ფარდები გაღმა-გამოღმა.
წვიმს. იყდინთება მიწა. ხევს ნამთვრალევი კაცივით
მკახე ხმა გაუხდა.

სერიდან კაცი დაეშვა. სამად-სამ თხას მოარ-
ბენინებს იფნის ჩამოხლეჩილი ტოტით ხელში. მო-
კუნტრუშობენ თხები, აქნევდნენ პატარა, მალლა
აპრეხილ კუდებს. კაცი ფეხშიშველია და გუბებში
დამდგარ თბილ წყალში მოურევს.

— ეე, ეშმაკების კერატო, — დაუძახა ვილა-
ცამ. მოიხედა.

— ეგ რა მოგსვლია, როგორ გაგიცემოხარო, —
ილრიჯებოდა სათონეში გალაგული ხიროჩა, — კაცმა
ერთი შეულრინა და ისევ გაიქცა, — მოუმატე მოუ-
მატე, — ესმოდა მოროხროხე ხირხალას ხმა და
თვითონაც გაეცინა.

ეზოში შევიდა. კარი გადაკეტა და აღრიალე-
ბულ ბიქსს გასძახა:

— რა იყო, ბიჭო, რამოტოლა პირი დაგილიაო...

აქაქანდა ცოლი: ხევში გადაყრილი კნუტები მოუ-
ყვანიაო, სამიო, განა ერთიო, ჯერ თვალიც არა
აქვთ ახელილი და ამათმა კნავილმა უარესად გამი-
ლია ისედაც გაღეული გულიო, მერე ბიქსს მიუ-
ბრუნდა.

— კნუტები რა, კენჭაძეაანთ მარუსა ვარ, კნუ-
ტები რათ მინდოდა, შე დღე დაკლებულო — და
ჩაუთაქუნა თავში.

კაცმა დინჯად გადაუკეტა თხებს ლასტის კარი
და ქალს მიუბრუნდა.

— შენ ცოტა ლამფას ჩაუწი და ამ ბაღს თავი
გაანებეო.

— სად მოგისწრო, მამი, — ჰკითხა ნაწნავე-
ბიანმა, ბუთხუზა გოგომ.

— გაღმა!

ფეხები ცხელი წყლით დაბანა ცოლმა. სველები
გამოიცვალა და მიწვა. იფიქრა — ისევ გაღმა რო
ვიყო და ესიამოვნა სითბო, სითბო და წვიმა,
ეხლა რო ვეღარ უყიებდა გვერდებს და ათასნაირ

წერილმანზე დარდი გადაადებინა. ლაპარაკის სა-
ღერღელი აეშალა.

— დედაკაცო, რა თავპირი ჩამოგტყრის? — უკვირდებოდა
ქალმა არაფერი უპასუხა. გინგაღიროთქუ

— მოდი აქ, მამაძაღლო... — ბუთბუთა გოგო
გაინაზა, ვითომ არ ეცალა, ვითომ გაკვეთილს სწავ-
ლობდა.

— რა გინდა, ე, აქ არა ვარ?

— ჩემთან მოდი...

გოგო მივიდა და უხერხულად გაეჭიმა წინ.

— მოვედი, აპა, რა გინდა?

— დედაშენი გავაგდოთ, რას იტყვი, აი, დაბერ-
და, არაფრად აღარ ვარგა, გავაგდოთ და ლამაზი
ქალი მოვიყვანოთ, რას იტყვი?..

— მამა! — გააგჰელა გოგომ და თვალები ცრემ-
ლებით აევსო.

ცოლი ტუჩაპრუწვით იცინის — დაფეთებულან
შენთვინაო...

ის რაღა იქნა, ის, ახლა ბიჭისკენ მოიხედა.
„იმას“ უბეში აკნავლებული კნუტები ჩაუსვამს და
საბძლისკენ მიიბურწება.

ლონივრად იქნევს ყბებს ტყემლის ძირში გაწო-
ლილი ყორანა კამეჩი და უსველდება ნაჭაფარი
ზურგი. ქარი თავპირს აღეწავს ფერდაზე დაკიდე-
ბულ ფშატის ხეს, წვიმისაგან ჩაფეფქვილ სუსტ
ტოტებს საწყალობლად რომ ასავსაევებს.

კაცი გრძნობს ჭერს, მშვიდად უცემს გული და
არაფერზე არ ფიქრობს.

ყველაფერი პირთამდე აავსო, კიკოლა, ბელელიც, ქვევრებიც, ჯამჭურჭელიცა, მგერო ხუმე, შრიალა წვიმები მოვიდა და — მუხობელი ფენის წმენდით. კიკოლა გადმოდგა და სხვებსაც გადასძახა, ერთ-ორ კაცსა. გაზიმზიმებულ სუფრას მოუსხდნენ, ხელადა გამოსცალეს და გაუსკდათ სიყვარულის გუდა. ლოშნიდნენ ერთმანეთს, მჭილებს იბრაგუნებდნენ გულზე.

— ბიჭებო, — ცრემლებს ძლივს იკავებს კიკოლა, — ცხოვრება მაინც გაძლებაზეა, ერთმანეთის ყურება გვაძლებინებს, ერთმანეთის სიყვარული, აეს ღვინო გვაძლებინებს და მოდიოთ, ამ პატარა ჭიქითა და დიდი გულითა, ვინც უნდა გაგვაძლებინოს და რამაც უნდა გაგვაძლებინოს, იმას გაუმარჯოს!

სიმღერა ააგუგუნეს და ველარ შეიკავა ცრემლები კიკოლამ. — ატირდი ეხლა იაკო რუსივითა, — თვითონაც ეტირებოდა გერვასას.

არემარე სავსე იყო მშვიდი, მკვანარი ფერებით და უზრუნველად შრიალებდა წვიმა.

— იმიტომ მეჯავრება შემოდგომა, იმიტომ, — ჯაჭლანებდა კიკოლას ცოლი.

— მოვიტან ქალო, ჯერ ხო არა ცივა ისე ძალიანა...

— როდისა, ყვაეების ამალლებასა?

დილით ცხენი შეაბა კიკოლამ და შეშასზე წავიდა, უკან ლაშდარენილი ძაღლი გამოუდგა წისქვილთან მენაბდიაანთ მიხა შემოუხტა, კიკოლამ — წრეულ თუ არ მოვკვდი, თუ გარდავხედავ, უკუჩი, შეშას ზაფხულშივე მოვიტან, პატრონს გავუპრობო, — იმუქრებოდა კიკოლა.

მიხა ადრე ჩამოხტა და თავის გზას დაადგა.

კიკოლამ ცული აიღო, ხელებზე დაიფურთხა და გამეტებით შემოუქნია ხეს.

სამტამბარი

— მაქარი ვის ათრობს, რო? — თქვა ბიჭმა.

— ვის ათრობს, ვის არ ათრობს, არ ვიცი. მე უკვე მთვრალი ვარ და მივდივარ...

— დარჩი, ქათამი დაეკლათ.

— არ მინდა მე შენი არც ქათამი, არც გოჭი, მივდივარ...

მზიამ გოდორზე შემომკდარ ყვრიმალეზამონჩრილ ბიქს ხელი დაუქნია.

— როგო გინდება სიმთვრალე, შენი რო ვიყო, სუ მთვრალი ვივლიდი.

მუხლებზე თავჩამოდებულ ლიბწიას ჭუტალა თვალეები სიყვარულით უციმციმებს.

— ზოდა, ვივლი.

ცოტაზე წავიდა. მერე მოიხედა. ლიბწია ისევ უყურებდა. მზიამ კოცნა გაუგზავნა.

გზა ტყისკენ უხვევს. დაწალიკებული ბატები, რბილად, რბილად სწყდება ყუნწმორბილებული ფოთოლი ხეს და საამო ჩქამს გამუქდება მიიღება მზე, გამუქდება არე, მერე ისევ გამოიწყინდება და თავი შენი ოცნების ქალაქში გგონია. გინდა ხელებგამლილი გაიქცე, გაიქცე და სადღაც მინდვრის ბოლოს ჩაიკარგო ბალახებში, კოცნო და კოცნო ფერნაცვალი ბალახბულახი, მზის თბილი, ღიმილად ქცეული სხივები.

— ივრე შამრჩეს შენი თავი და ჩემი გიორგა, — გულმდულარედ იფიცება მალალი ოლა.

— გიორგი რომელია, — ვერ გაიხსენა შზიამ, რომელიც არი, არი... ეხლა, ალბათ, თავი სად აბია და ფეხები სად, არ ახსოვს. ან საარყე ქვაბს დასტრიალებს, ან ფხუწებითა აქვს წინდა-ქალამანი სავსე და თივის ზეინს ადგამს თავს, ანდა სულაც სულმა წასძლია და, ცალკე ღვინითა და ცალკე ამ ჩამტყბარი დლით ვაგოყებულს, ქვეყანა თავისი ჰგონია ჩემსავით. თამადის რაკრავს ყურს აღარ უგდებას და კბილების კრეჭით ეუბნება:

— ე, შენ გაგიმარჯოს, შენი ტყუილი ლაპარაკი გულითვინა, — და სვამს, ჯარიმასაც სვამს.

მერე, ჩემო გიორგავ, მერე, ერთხელაც ტყისკენ მიმავალ გზას დაადგები, მაშინაც ეს დრო იქნება, სექტემბრის ბოლო რიცხვები. გზა ხომ შუაზე კვეთს სასაფლაოს, ხოდა, სასაფლაოზე გავლა მოგიხდება. შემალლებულ ბორცვთან დედის ლანდი აიტუზება და გაგახსენდება, „ივრე შამრჩეს შენი თავი და ჩემი გიორგა“. გაგახსენდება თონეში ჩა-

კიდებული, ამბარზე აფორთხებული, ერთხელ ცულ-
საც წამოაელო ხელი, სირცხვილი შენი, ხალი რას
იტყვის თორემ მე დაეკრი შეშასო. **ეროვნული**
ერთხანს თავს გამოსტაცებ უსჯილქოცხვენი
რე შენი ხუთი თითივით ნათლად წარმოიდგენ, რა
ყოფაშია ახლა დედაშენი, და სიცოცხლე გაგიმ-
წარდება.

რას ვერჩი გიორგას, რას ვაყვედრი ან დედის
სიყვარულს ან ამ დღეებს, — გაელიმა მზიას.

დედის თბილი ხელივით ეფერება შემოდგომის
მზე. გრძნობს, რომ რალაცნაირად, ლაზათიანად მია-
ბიჭებს და ინატრა — მიყურებდესო.

ვიღაცეებმა ჩაიარეს.

— აპაპაპა, არავის არაფერი არ უნდა გაუკეთო
ქვეყანაზე, სულ ერთია, მადლი მატლად გაქცე-
ვაო, — არიგებდა ერთი, მეორეს.

მზიას გაეცინა.

ნეტავი ვის რა გაუკეთაო ამ მამაძალმა.

როდის დააღწევ თავს: სახლებს, საკვამურებს, მანქანებს, მანქანების ვენებებს, თავის მანქანებს, მანქანების ვენებს, ვილაციის ლიმილს, ვილაციის ლანძღვას, იქვეების შთისხელა გორგალს? სად, სად იშრიტება შენი კემპარიტი ნიშატი?

— შენ იჯექი ხოლმე გახურებულ ღუმელთან, ღუმელზე ვაშლის ნაფცქვენები ეყარა, ნაკვერჩხლის უთო იდგა და ყურმომტვრეული ჩაიდანნი, გარეთ თოვდა, ათოვდა ჩვენს ულამაზეს სახლს, ჩვენს ბზებს, თუთებს, იასამნებს. მე ვიჯექი და ვცდილობდი შენს დამახსოვრებას, შენი ხელების დამახსოვრებას, მაგრამ ძნელი იყო, რადგან შენი არსებობით იყო მოცული ყველაფერი და ვერ დაგიმახსოვრე...

ახლა, როცა შენ უკვე აღარა ხარ და, ბედნიერო, გათოვს, ხელუხლებელი ფიფქი გეფინება, მახსენდება: ძალიან გიყვარდა შენი თავი, ოღონდ არ იცოდი, რომ ეს ცუდი იყო და არასოდეს ცდილობდი დაგემალა, ძალიან კიდევ სისუფთავე და წესრიგი გიყვარდა, საღამოობით გზის პირას, ხეზე გადმოდებულ კიბეზე იჯექი ხოლმე ყუნწში მოწყვეტილი ვარდივით ხელში — სალამსა და მოკითხვაზე დახარბებულად ყურმიპყრობილი.

გარეთ თოვს...

ასე მგონია, წევხარ ეხლა და მადლიერების ცრემლი გასველებს.

ციცკა ფანჯარასთან დგას. უყურებს თოვლს და ფიქრობს თავის წილ თოვლზე, რომელიც შორს, შორს დარჩა, — თოვლშივე და ხელუხლებელი ნისლებსა და გორებს იქით, დღე და ღამე ერთსავე დელი ზამთარი მოჩანს, — ეზო სავსეა თოვლითა და ხეებით. ეს ხეები სულით ხორცამდე შენ გეკუთვნიან: ჩამოუვლი და დალოპრილ დაშაშრული ტანებით ყველაფერს გთავაზობენ: ეზო-კარსა და მარანს, თოვლსა და ზამთარს, მიწის თბილ წიაღს...

ბზები, ბზები ხომ გახსოვს? ბზის მოკლე, ღონიერი ფესვების გადარჩენილ სიმშრალეს ისე შეიგულებ, შეხედვას ვერ გაუბედავ დათოვლილ ბუჩქს — ასე სიცოცხლე სხვანაირი ხდება და ფიქრით ამოპირული ნაცრისფერი ცაც სხვანაირი.

მერე ძახილი გადაევლება ყველაფერს. თოვლი დევს ვითომც არაფერი. შენ დაპრილი შეშა და ნაფოტი მოგაქვს თოვლით გაბრჭყვიალებული ჰირისახით და მზერა: რა არის ეხლა ეს თოვლი? თოვლივით მშვიდად ეშვება შენშივე. აი, ყველაფერი რაც შენ გაარჩიე და რასაც ეკუთვნი.

ახლა ანზორა შემოდის. კალოშებს კარებთან იხდის და ხელებს იფშენეტს ღუმელთან. ციცკა ფანჯრის რაფაზე ზის, წკირივით ფეხებზე ხელებ-შემოხვეული.

— ციცკა რა სახელია გო, კატა ხარ? — ანზორს ბამბაზიის მოშავო შარვალ-ხალათი აცვია და წკრიალით ჩამოსულ ცინგლს მაჯას აშველებს დროდადრო.

— ბალო, თქვენ „ფეჩი“ არ გიდგათ? რაღა აქ

აიტუზები ხოლმე? თითქოს ანსორამ ჩამობრუნდა წუხელ და მერე აქ იმიტომ მოვიდა, რომ პრასოდეს დაგავიწყდეს ეს თოვლით დაფარული სიხარული უვლის ძარღვებში... გიგლიცოტეკა

— გარეთ ზამთრის წმინდა სული ტრიალებს, კვირიონები ირევიან და ბაღის ბოლოში ერთად იძენძება ყველა სიზმარი.

ციცკა ეხლა თუ შემობრუნდება და გზას დაადგება, იმ თოვლისკენ, მივა — მივა და მიიტანს თავის ათასჯერ ჩაფერთხებულ სულს, მივა და ჩაიკეცება იმ თოვლში. სინანულის ფერი გახდება ყველაფერი. ბინდი შეაცილებს სახლში, რომლის წარწერებით აქრელებული დარაბები საარყე ქვაბს შეუკეთეს დიდი ხანია.

ალარაფერი ალარ მოხდება

„წვიმს, ალარ გათავდება ეს წვიმები? ეხლა წვიმას ხომ არ გადაუწყვეტია, შეგვაგუოს თავის წიაღს, ალარ გათავდება ეს წვიმები?“ — მზია შალწამოსხმული იყურება ფანჯარაში, — ორივე შევლის რაღაცას — შალიც და წვიმაც.

გარეთ მოზრდილი გუბე წვიმით იქარგება. სამზარეულოში ჩაიდანი შიშინებს და ქილაში კარგა ხნის დამკვნარი ვარდები აწყვია.

სიმშვიდე ჩამოჰქონდა წვიმას.

ვილაცამ ზარი ჩამორეკა.
მივიდა კართან.

— ვინ არის?

— გააღე, მე ვარ! შუშა
შენ უთხარი?

— ალაზა ხარ?

— მა ვინ ვიქნები?

მზიამ კარი გააღო, ალაზა მთვრალი იყო და
შეუმჩნევლად ირწეოდა.

— ვახ, ეს ქალი გალომებული დამანახვა! კაცო,
რა სუ შენ გიტყდება ყველაფერი, ჯადო ხო არა
გაქ გაკეთებული? — ჯიბიდან „პრიმა“ ამოიღო
ალაზამ, — სპიჩკა გექნება!

მზიამ სამზარეულოდან ასანთი გამოიტანა.

— დროზე, ალაზ, სამსახურში მივდივარ!..

— ხო, აი, მოვწევ და ჩავსვამ, — ალაზა სკამის
კიდებზე ჩამოჯდა, ფეხი ფეხზე გადაიდო და გაა-
ბოლა.

— შენ მანამდე სტოლი აალაგე, რო შუშა გავ-
ჭრა... რა სუ შენ გიტყდება ყველაფერი. მე ვიცნობ
ერთ ქალს, სირანა ჰქვია, გლდანში ცხოვრობს,
მიეცი ერთი 25 მანეთი და მაისვენებ...

მზიამ მაგიდა აალაგა. ალაზა ბანცალით მივიდა
კარგად ნაცნობ ლოჯიის კართან და ზომა აიღო.

საქმის დროს კაცს ჰგავდა ალაზა.

— ათი მანეთი! — გამოაცხადა ბოლოს, პაპი-
როსი ამოიღო და ისევ დაირწა.

მზიამ ფული გაუწოდა.

მზია წელისწევრით

ეროვნული
გამეტყდათ რაფიკა
გინგ-ნირსევე

— რამე ხო არ მავიწყდება?

— არა!

— წავედით ახლა მე და რუსიკა კანტატი.

კიბის თავში კარგა ხანს იტყუებოდა, სერგეი ტოგორც იქნა, ჩაზლავუნდა პირველ საფეხურზე.

მზიამ კარი გადაკეტა და ჩაცმა დაიწყო. „მე მართლა ვბერდები“, — სარკის წინ იჯდა და გაბედულად შეჰყურებდა თავის ორეულს. — ველარ გიშველის უკვე ველარც წვიმა, ველარც თოვლი. წადი, არაფერი გაქვს საქმე? — ველარც ხეები, ველარც ღრუბელი... წადი ეხლა და იკითხე სარკეში ლექსები, — „მივალ და შენი ხელები ბურუსში დაიჩრდილა...“ მერე ორივე ხელით მძიმედ ჩამოეყრდნო თავის მორჩილსა და დამყოლ მკერდს — დაილაღეთ?! — ჩაეკითხა და იგრძნო, როგორ გაითქაფუნა მის არსებაში უცნაურმა ცხოველმა — „წამება“. ამ სიტყვის ხმარება შეიძლება, ამ სიტყვას პირბადე სჭირდება. „უნდა გაიპოს სიმარტოვის პაერი“ — გაახსენდა რუსიკოს ნათქვამი, წუხელ შემთვრალი რომ ლაპარაკობდა:

„უმამოდ შეგეძლო?

უდედოდ?

უნათესაოდ?

უსახლკაროდ?

უსახელოდ?

უსიყვარულოდ?

უმეგობროდ?

უყველაფროდ?

მარტოობა დიდი რამეა, ძალიან დიდი რამე, მაგრამ, როცა გრძნობ, რომ ველარ ასხივებს, იმდენად ველარ ასხივებს, რომ მარტოობაში უნდა იქნებოდა ლონ მაშინ?“ კედლები სავსე იყო ნაბეჭდი ფურცლები. გიდაზე ხინკალით სავსე სინი იდგა და არაყი: „ლამობით ტირილით ვკვდები ხოლმე, აესე ჩამობდიოდა წუხელ ცრემლი, — მარცხენა ხელის ცერსა და საჩვენებელ თითს ისვამდა სახეზე — ვიძახდი, ღმერთო, ღმერთო, მაგრამ არ შემოდიოდა ღმერთი ჩემში, პირქვე ვეგდე, ხელები ტანის გასწვრივ მეყარა და განძრევისა მეშინოდა. ღმერთო, — ვიძახდი, — ღმერთო! წყვდიადი მედგა სულში, საშინელი წყვდიადი და ველარაფერს ვიგონებდი ხელის მოსაჭიდს, წამოვიდოდა უზარმაზარი ცხელი ტალღა, მიმანარცხებდა უკუნს და სიჩუმეს, მე კი ვიძახდი — ღმერთო, ღმერთო“, — ყელთან ჯვარედინად ხელებდაწყობილი ჰყვებოდა რუსიკო და ცრემლები ჩამოსდიოდა.

„ღმერთო, ღმერთო“, მზიამ გაკეცილი გაზეთი მოხერხებულად დაუმიზნა დიდ ბზუილა ბუზს და ფეხისწვერით გადააგდო აივნიდან. „აკი ვგიყვები ბალბაზეო, შენს ბალბებს ორი კვირაა წყალი სწყურიათ. მე რომ შემეძლოს მოვუარო ბალბებს, ან რომ ვიცოდე, რატომ უნდა მოვუარო ბალბებს, ხომ ყველაფერი კარგად იქნებოდა?!“ — წყალი დაუსხა ბალბებს და წყლიანი ქილა იქვე დადგა.

საწერ მაგიდაზე ქალაღდები იყო გაშლილი, მზიამ ზიზლით აარიდა თვალი. — რა ადვილია ასეთ დროს ყველაფერი, ოღონდ წერა არამც და არამც,

არამც და არამც... როგორც სულის ამოსდომი, ისე
თავდება სათქმელი...

მერე ოთახში დადიოდა მზიის დასასრულს მთე-
ლი სახლი რა ცივი მოთმინებები დასაწყველ-
ფერს მისას; მის ჰკვიან ფიქრებს, მის ქალურ ფე-
ხებს, მის ჰრილობებით სავსე სუნთქვას, მის გუ-
ლისამრევ „სიკეთესა“ და დაუმთავრებელი სატანჯ-
ველით სავსე ცხოვრებას. „როგორ მიიხვეტნენ
ფარდები ერთ ადგილას, არ უნდათ ჩემთან! —
მზიამ პლაშჩი ჩაიცვა და უკანმოუხედავად გავიდა
სახლიდან.

სამარშრუტოში ხალისით ავიდა. ამოვიდა ლამა-
ზი ბიჭი და სწორედ მზიას უკან დაჭდა. მზია
გრძნობდა, ბიჭი ცნობისმოყვარედ უთვლიერებ-
და კეფას, ამიტომ უხერხულად, მაგრამ თავისი
აწურული მხრების იმედით იჭდა.

სამსახურში გუშინ დატოვებულ განწყობილებას
მიპყვებოდა. გამოჩნდა ვარდისფრად ჩაქამებული
შენობა. „ღმერთო, რა მოსაწყენი, რა დამთარგუნვე-
ლი და შემზარავია ჩვენი შენობა, ჩვენი ვესტიბიუ-
ლი, ჩვენი ოთახის კარი, ჩემი მაგიდა, ჩემი სკამი,
ჩემი უჯრა და ყველაფერი.“ შევიდა თუ არა ოთახ-
ში, იგრძნო, რომ დღესაც ვერაფერს წაიკითხავდა,
ვერც დაწერდა და ვერც იფიქრებდა. „ნეტავ წერი-
ლი მაინც მიმაწერიანა ვინმესთვის, იმ წერილის წე-
რაში გამოჩნდეს იქნებ, რა მინდა“.

გუშინ „დაპლომბილი“ კბილი ყრუდ სტკიოდა
და საქმეს უჩენდა.

ხო, მართლა, ის კაცი საავადმყოფოში წევს. —

აი, კიდევ საქმე: დაჯექი ახლა და ითქვი, გტკივა გული? ჰა, გტკივა? — თქვი, თქვი...

ყველაზე ჩვეულებრივ საუბარში ეგობრებდა წარმოუდგენელი ეჭვი და სიძულვილი. ვაგალითად გიყვება, როგორ სტკივა თავი: — როცა ვწევარ, არა მტკივა, ავდგები თუ არა, ამტკივდება. ამას შენ გეუბნება და იქ შენს გარდა არავინ არის და, გინდაც იყოს, ვერავინ იყიდის ამ სიძულვილს, რომელიც ყველაფერზე უარესია: სიკვდილზეც, სირცხვილზეც; ათას რამეზე. ასეთ სიძულვილს არ ვიცი, რა ჰქვია, ოღონდ ასეთ სიძულვილს ვერსად გააქცევი ვერასოდეს, სიკვდილითაც კი. იმიტომ რომ ასეთი სიძულვილი შენს არსებობაზე მართალია, ასეთი სიძულვილის მერე უნდა მოიკუნტო ძალღივით და მიეგდო. ასეთი სიძულვილი ხმის ამოუღებლად უნდა მიიღო, მიიღო...

„ნებზე უკეთესი ბალახი მოდის, მაგრამ ნებზე მოსულ ბალახს საქონელი არა სჭამს!“

ღმერთო, ნეტავ რატომ მოდის ნებზე უკეთესი ბალახი, ბატონო?

შეიას გაახსენდა: ეზოს კართან იდგნენ ერთმანეთის პირისპირ. კაცს ხელში ბადურა ეჭირა. ბამბის ლურჯი ბადურა. შიგ გაზეთში გახვეულები ეწყო. ღირსებით სავსე იდგა ასე ბადურით ხელში და ლაპარაკობდა ლამაზად, დამაჯერებლად. „თუ წაიკითხე არა გაქვს, წაიკითხე „მებადური და ოქროს თევზი“, გარდა ამისა, წაიკითხე ჟან-ჟაკ რუსოს „ემილი“, იქნება ამ დიდმა განმანათლებელ-

მა შინც გაგაგებინოს, რა უპირატესობა აქვს სოფელს აბლავლებულ ქალაქთან შედარებით.

გოგო თრთოლვით ისმენდა, ყველაფერს და ბედნიერი იყო. იმდენად ბედნიერი, რომ არაფერი ესმოდა. იდგა და ვაშლის ძიოში გაფუჭებულ მიწას თვალს არ აცილებდა. საოცრად ფხვიერ და სუფთა მიწაში იდგა ვაშლის ხე (თითქოს შიგ მზის სხივი ჩავარდნილიყო). გოგოს ძალიან მოუნდა შეხებოდა იმ მიწას.

კაცი განაგრძობდა ლაპარაკს თავისთავს ზედმიწევნით დაუფლებული; — ასი სიცოცხლე, ასი სიცოცხლე არ ეყოფა კაცს, ისეთი საინტერესოა ცხოვრება. მთავარია, სული არ აწანწალო უგზო-უკვლოდ, დაიგე ერთადერთი და სწორი გზა...

გოგო გრძნობდა, ველარ გაუძლებდა წამებს, რომლებიც მის გარშემო რბილად ირეოდნენ. გაიქცა და ორივე ხელი აურია მიწაში, მერე შეკრული მუშტით მიიტანა და ფრთხილად, ნამდვილი ღიმილით ჩამოიცალა ტანსაცმელზე.

— სულელი ხარ, — გულწრფელად უთხრა კაცმა.

— მე ჭინჭარიც კი შეცოდება! — გოგო იდგა და კალთას იფერთხავდა, პატარა თავი გვერდზე გადაეხარა და ჭიუტად შესცინოდა კაცს.

— წავედი ეხლა, — კაცმა გულზე არ გაიკარა გოგოს სიტყვები, — ჭინჭარს თავი დაანებე და საქმეს მიხედე...

— არავენ შემოდის ბიბლიოთეკაში, ერთმა

თხამ იცის შემობაკუნება მარტო, თანაც ისე და
ცინავად მიყურებს, სუ გულს აეპარება ხოლმე.

— ეხლა მე იმ თხას ვერ დავუწყებ დაქვანს მალე
ვერც იმას ვეტყვი, დამცინავი ყურებში შენთვის
მეთქი. დაჯექი, იკითხე, გახსოვდეს...

— შენ მე არ გიყვარვარ, — შეაწყვეტინა გო-
გომ.

— ჯერ მოიქეცი ისე, რომ მიყვარდე და შემო-
ყვარდები... კაცმა უცნაურად გაულიმა და წავიდა.

გოგომ ცოტა ხანს უყურა. მერე გამოედევნა.
დაეწია. ვიდრე კაცი მოიხედავდა, ორივე ხელი
წელზე შემოხვია და ზურგზე მიეკრა.

ცრემლები ჩამოსდიოდა და ისევ რბილად ირეო-
დნენ წუთები მის გარშემო.

— სულელი ხარ, სულელი, — ძლივს შემოიხს-
ნა ხელები კაცმა და ატირებული გოგო მკერდზე
მიიკრა.

„ნეტავ წერილი მაინც მიმაწერინა ვინმესთვის“,
ისევ აეკვიატა მზიას. მერე ფანქრით დაწერა ქა-
ლალდზე „ძალიან მეშინია ქალალდის და ჩემი ცა-
რიელი თავის. როცა ცარიელ ქალალდს დაჰყურებ,
როგორც ლოკოკინა ნიჟარაში, ისე იწურება მაშინ
შენი ცხოვრება სადღაც მოუხელოთბელში და უმ-
წეოდ ადგამ თვალს პირველ, სულ პირველ დღეს,
როცა ქვეყნიერება დაინახე.“

„ერთმა ქალმა, ჩემი ცხოვრების დიდმა ავანჩა-
ვანმა, ჩვენი კამოდის უჯრაზე სანთელი დაანთო.“

სანთლის ნამწვავი უჯრაში ჩაუარდა და ხანძარი გაჩნდა.

მახსოვს, როგორ ბრიალებდა ჩემი გოგონისროდნენ ყველაფერს აივნისა და კარის მხარეს და დამაყენეს რკინის საწოლზე, რომელზეც ფიცრები ელაგა და ზედ მშვენიერი ხაოიანი ხალიჩა ეფარა. კარგად მახსოვს, ვიდექი ამ ხალიჩაზე, „ტრიკოს“ ყვითელი პალტო მეცვა, სადაფის ერთადერთ ღილზე შეკრული (ჩემი შეუბღალავი სიამაყე). მაგიდაზე კაკლისმურაბიანი თეფში იდო. ეზოში, სატვირთო მანქანის კაბინაზე, პატარა ბიჭი იჯდა და კალოშიან ფეხებს იქნევდა... გულჩათხრობილი დღე იყო, მკრთალი, მკრთალი, შეციებული.

მე ვიდექი ბებერასავით გაღივივებული, შევყურებდი ყველაფერს და არ ვიცოდი, რომ გაზაფხულის იმ მკრთალ დღეს ადამიანის სულში დაუსრულებლად ეწერა გადამღერება.

ან: მოდიოდნენ ორნი. ბალახი მოჰქონდათ და მინდორზე გადმოდიოდნენ. მზე ჩადიოდა და თან მიჰყვებოდა ყველაფერი. იძირებოდა მინდორი. სიმშვიდის ფარდებს ჰფენდა ჩამავალი მზე — „მზე ჩადის, ჩაყვები მეც!“ — გოგოს გული გადმოუტრიალა უცბად ჩამორეკილმა სტრიქონმა. — „იქ, სადაც მზე ჩადის, სიმშვიდის ბაცი ნოხები აფენია და მწიფე ხილით დახუნძლული ხეები დგანან...“

მოდიოდნენ ორნი იმ სიმშვიდესა და სილამაზეში. ერთადერთი, რაც შეუძლებელი იყო ასეთ დროს, გარღვეული ფესსაცმელი და გამოვარდნილი ცერი იყო...

გოგომ მაშინვე გაიხადა ფეხსაცმელი...

ისე ჩაეკრა მიწას ფეხი, ისე მოუხტა...
ლის უმწეო ფეხი დედამიწას... ბნებ...
ისევ გამოთლიანდა გარემო.

გოგოს შვების და მადლიერების ცრემლი ჩაეღვარა სადღაც შიგნით, ისე, რომ მის დაკოხილ ცხვირ-პირს არაფერი შესტყობია.

ან: მოხვეულაიენიანი დაბალი სახლი ედგათ. ჰქონდათ რადიომიმღები, რომელიც, რატომღაც ყოველთვის ერთსადამიწავს ლაპარაკობდა. ჰყავდათ კატა კუდა, ქალიშვილი თეთრი ფეხებით, ჰყავდათ მოწითალო მეწველი ძროხა, „კრიკოვნიკის“ ბარდები ედგათ, საამურად რომ იკაწრებოდნენ. გასარეცხ სარეცხს გარეთ, აივანზე, ტახტის ქვეშ ინახავდნენ. სადილს მარანში აკეთებდნენ (უგემრიელეს სადილებს). უყვარდათ თეფშა ვარდი (ბუგრით სავსე). კედელზე ანტიკვარული თეფში ეკიდათ. შუაგაპობილ ვაშლებიანი თეფში, ჰქონდათ უზარმაზარი ბუფეტი, უკრებთან პურის დასაჭრელი დაფით და რატომღაც ნაფტალინის სუნით სავსე. ხევზე ორი ფიცარი იღო ხიდის მაგიერ და ძირსგაყრევინებული ვაშლები ყოველთვის შეიძლებოდა გეჭამა, მაგრამ მათ ედგათ — არ ვიცი, როგორ ამოვთქვა, ბაღის ბოლოში ედგათ ყვითელი შვინდი, სავსე ნაყოფით ძირს და ტოტებზე. და მისი არსებობა, ღმერთო, ნუ მიწყენ, ახლაც ასე მგონია, მარტო მე მეხებოდა. ამ შვინდმა შემოჩეხება იცოდა, ყვითლად ბრიალებდა და ღვთის თვალი იმზირებოდა იმ სიყვითლიდან.

სახლს ჰყავდა თავისი უფროსი, მაღალი, თბელი, წესიერი კაცი. დღეში ორ-სამჯერ ამბობდა რამეს და დიდი ყურადღებით უსმენდნენ მის მსახურ კაცი გრძელი, ჩუმი ნაბიჯებით სწრაფად მუშაობდა მეტიმეტად გამართული. ხშირად მოჰქონდა ძროხის ხორცი (წვნიანები უყვარდა ძალიან). ქალაქში შეხვეული ხორცი ხელისგულზე ედო და ყურის გასწვრივ ეჭირა ხოლმე. ოჯახის დიასახლისი ამ ხორცს ისეთი სანატრელი ყურადღებითა და სინაზით ართმევდა ხოლმე, როგორც ყველაფერს, რასაც ეს ხელი მოიტანდა.

ზაფხულობით ფეხთეთრა იწვა ხოლმე დიდ ოთახში. (ის დიდი ოთახი ზაფხულობით მახსოვს, ზამთრობით სად მიდიოდა ის ოთახი არ მახსოვს). იწვა ხოლმე ის ფეხთეთრა ოთახში და სულ ცოტა რამეზე მოდიოდა ხოლმე აღტაცებაში, როგორც ყველა ბედის ნებიერი, მუქში იყრიდა ბლის კურკებს და თეფშზე აწყობდა. მერე არ ვიცი რატომ, ბილწი ღიმილით მკითხავდა — დედაშენი მოგენატრა? და მიყურებდა, მიყურებდა მოწყენილობისგან გამომძვრალი და ასე მგონია, ასეთ დროს ვუყვარდი კიდევ.

მერე გათხოვდა ფეხთეთრა. ქორწილში ვარდისფერი კაბა ეცვა და შავი ლაკის ფეხსაცმელი. საჩვენებელი თითი პირთან ჰქონდა მიტანილი.

ძალიან მომეწონა ფეხთეთრას ქმარი, — უცბად შემეყვარდა. ერთხელ რბილ ადგილზე მიჩქმიტა და მითხრა, — ცხვირსახოცი არა გაქვს, ცხვირი მოიწმინდეო! „იმან მითხრა, ცხვირი მოიწმინდეო“, —

გავიძახოდი მთელი დღე. „ეგ უნდა ათქმევინო ვინ-
მეს?“ — დამტუქსეს. მე კი მიყვარდა ის კაცი და
ლამობით მესიზმრებოდა. ჩემკენ მოდიოდა დიდი
გრძელი ფეხებით და მითბებოდა შენაყურად მდებ-
რა მხრები. დავიხახავდი, გამოვხედიდი და ვხე-
ვოვო კვიცი, დაურიდებლად, კისრისტეხით, ოღნავ
გავუსწრებდი და მერე წელა განვაგრძობდი გზას.
„ოპ!“ — დამინახავდა და იტყოდა — „ოპ!“ მე
ვგოყდებოდი ამ „ოპ“-ზე და მივდიოდი ფეხშიშვე-
ლი, თმაგაჩეჩილი და რუის პირპირ დამტვერილ
ყვავილებს ვიმახსოვრებდი, რათა დამეურვებინა
ჩემი სულის შემხუთავი სიხარული.

ჩავყურებდი დამტვერილ ყვავილებს და ვცდი-
ლობდი გაგებას, ხელითაც ვეხებოდი და ვცდილობ-
დი, გამეგო რამე. ასეთი დაკვირვება მე ყოველთვის
ენით უთქმელი მწუხარებით მივსებდა სულს. რად-
გან ყველაფერი, რის გაგებასაც ვცდილობდი, განზე
იწევდა, ქრებოდა, იკარგებოდა და მე ცარიელი
სხეული ვრჩებოდი. მძიმე, გაუგებარი სხეული, საი-
დანაც გაქცევა მინდოდა სირცხვილისა და უბადრუ-
კობის გამო.

მერე ის კაცი და ფეხთეთრა გაცილდნენ ერთ-
მანეთს. ის კაცი იდგა მოხვეულ აივანზე და ჩხუ-
ბობდა, — ასე ცხოვრება მე არ შემიძლიაო. ფეხ-
თეთრა ტიროდა. მე ვხედავდი თეფშავარდი მკერ-
დით როგორ აწყდებოდა მავთულის ბადურას —
თავდავიწყებით ჩართული ფეხთეთრას ცხოვრება-
ში.

წავიდა ის კაცი. მერე ორჯერ თუ სამჯერ დამე-
სიზმრა კიდეც. წავიდა, გაქრა...

ან: ღმერთო, ნუთუ ადამიანი ისეთი დიდი ვინ-
მეა, რომ არ შეუძლია წარსულსა და მომავალს გე-
ლად მოუმტკივნებლად წასვლა? მტკივნეულია იმ
იმ დღისთვის გეძლევა, როცა უკვე იცი, ვინა ხარ
და საით მიდიხარ?.. როცა ყველაფერში ჩამხრჩვა-
ლია დასაწყისიც და დასასრულიც. არსებობის მი-
ზეზიც და არარსებობის მიზეზიც. ვერშეცნობა და-
გვრჩა. ვერშეცნობის წინაშე ვდგავართ. იქნებ ეს
არის ერთადერთი და ჭეშმარიტი გზა — ვერშეცნო-
ბა და არა ეკლესიის მბზინავი ჭიმი?!

შესვენება დამთავრდა, ყველანი მოგროვდნენ;
თინიკო ჰყვება, ვილაც ბიჭი როგორ მომკვდარა.
ცოტა უცნაური, ცხოვრებაში ვერდატეული ბიჭი,
უცნობი, შოთრი... შოთრი...

— ტელეფონთან!

მზია კარგა ხანს ელაპარაკებოდა თავის მეგო-
ბარ ქალს.

ამ ქალთან თავს მაშინ გრძნობს კარგად, როცა
აზრის მაგვარი გაუფანცქალებს თავში. რომ მერე
სტუმრად მისულმა ერთი-ორი გულწრფელი ინტო-
ნაციის შემდეგ ფრთხილად (ისე, რომ არაფერს
წამოედოს) ამოშაქროს.

ეს მეგობარი ქალი ყოველთვის სუფთად ექცე-
ვა. მზია გრძნობს, ეს სისუფთავე მეტწილად თავის-
თვის სჭირდება.

ეს ამბავი დროდადრო აუტანელი ხდება ხოლმე მისთვის და თვეობით იკარგება.

სულ ცოტა ხნის წინ მასთან სადილობდა. ქალი დაიხარა და თავზე აკოცა. მზიამ ლუკმე გაუღიანა ყლაპა, სულში მძივებივით რალაც გაუღიანა ცარი უმწეობა იგრძნო და ისევ დაიკარგა.

მზია ეხლა ქუჩაზე გადადიოდა. პლაშჩი პირველ ღილზე ჰქონდა შეკრული. ხელები ჯიბეებში ეწყო — „სულ თქვენ უნდა გიყუროთ?“ — მზიამ ჯიბეებში ჩაწყობილი ხელებით შემოიხვია პლაშჩი. თავიანთ მხრივ აბსოლუტური გულგრილობით იდგნენ ხეები, სახლები, ცის მოზრდილი ნაკერი, რასაც თვალი გაიტანდა და ბევრად უმნიშვნელო რამე: ხან რა და ხახ რა... მერე ავიდა ქუჩყიანსა და ცივ ავტობუსში, უკან დადგა ზურგით ავტობუსისაკენ და გარეთ დაიწყო ყურება.

გარეთ შემოდგომა იდგა. „შემოდგომობით იწყება ჩემთვის წელიწადი, შემოდგომობით სულს ვიბრუნებ ხოლმე, ყველა სატკივარს ვართავ დ ვატან შემოდგომას. ისე უცნაურად და ისე ღრმად გაშიშვლდა ბალი მე კი ვერაფერს ვგრძნობ შესაფერს. მით უფრო ვერაფერს ვაშბობ. ცვივიან ფოთლები. უცნაურია ფოთლის სისქე!.. მზიას გაახსენდა: „წამოვუსვამდი ხეთა კენწეროებს ხელს, სხაპუნით შევაგროვებდი მუქში და მივდიოდი წამით სულმობრუნებული, მერე სულ მალე ქარში ვკარ-

გავდი და აღარც მქონდა იმათი დარდი... — ამა-
საც მთვრალი რუსიკო ამბობდა.

ქარის სახელურზე ცეცხლს ადებდნენ და პა-
ტარა წერილი. მზიამ კიბეებიდანვე შენიშნა — „ვი-
ყავი — წავედი“... ეწერა წერილში. მეტი არაფერი.
სწრაფად შევიდა სახლში. სახლში სილარიბის
ნაცნობი სუნი ტრიალებდა. გამოტოვა ეს სილარიბე
და ჩექმების გახდისას გულშიჩამწვდომი ხმით თქვა:
„რა კარგია შენი სახლი“ (როცა შეგიძლია შენს
თავს ხმამაღლა უთხრა რაიმე, ეს კარგია, მგონი).
ასეთ დროს ვალდებული იყო, გაეხსენებინა ყველა,
ვინც ამ სახლის მოქონებაში დაეხმარა, მაგრამ
დაეზარა. უფრო მეტიც, ზიზღი იგრძნო მათდამი.
მოზეზრდა მათი წინ წამოწეული კისრების წარმოდ-
გენა იმისათვის, რომ რაც შეიძლება ნამდვილი
უთხრა.

ვინ, ვინ უყვართ სიკეთისათვის?..

მზიამ წერილი წიგნის თაროზე, შინის უკან
შეაცურა. ახლა იქ ენთო ცეცხლის ალივით ის წე-
რილი.

სულმოუთქმელად იწერებოდა პასუხი:

„...გახსოვს, ორლობეში შელიის გასაძვროში
რომ დაგანახვე? რა იყო ის ორლობე, რა ლექსივით
იკითხებოდა, ციციანთელების სახლი? ლეკის ქალები
რომ გადიოდნენ შორახში? შენ დამიძახე: —

გახედე, გახედე, როგორ გადიან წყალში! ქალები
კალთააწეულები გადიოდნენ, ისინიც ლამაზები
იყვნენ. სავსე დღე იყო, მეტი არაფერს იყო საჭი-
რო. თუმცა მანქანაში ჩაჯდომისას შენ სჯობდა ვიდრე
ციცებით გადმომიფერთხე. ამდენი უკვე ლაქი შექმნა
მეძლო. „გულს რა ვუფარო ფარად, რომ დავიფა-
რო გული ჩემი, საბრალო გული?“ ეს ჩემი სტრი-
ქონებია გამწარებულმა დავწერე ერთხელ. ისა, ის
დაგავიწყდა? — მელიტონ, მელიტონ! — პატარა
ბიჭი ეძახდა პატარა ბიჭს. თითქოს ზარები რეკ-
ნენ, თეთრი ზარები, მქროლავი ზარები. გახსოვს?
„როცა ძალიან შეგეცოდება შენი თავი ან გული
აგტკივდება, მიდი და კედელს აეკარი ზურგით. ასე
სიმხნევე დაგიბრუნდება. თან მზარგაშლილი და
თავაწეული სადამდეც გინდა, იქამდე მიაცილებ
ტკივილს. სერიოზულად გეუბნები, მართლა, მართ-
ლა“. ამას წინ დამესიზმრა, კარგი სიზმარი იყო.
შენ არაფერს ამბობდი, იჯექი და უთქმელად მეუბ-
ნებოდი ყველაფერს. მიყურებდი შენებურად, ჩუ-
მი ალტაცებით, დაჩაგრულივით. მე ბედნიერების
ტბაში ვიდექი და როცა გამომეღვიძა, სულის ტკი-
ვილი ვიგრძენი. ვცდილობდი, ისევ სიზმარს დავბ-
რუნებოდი და სახეზე საბანს ვიფარებდი.

მიილალეობოდნენ ლამეული ჩვენებანი. მართლა
ღრუბლებივით მიიარწეოდნენ და რატომღაც ჩემს
ბავშვობაში იკარგებოდნენ.

გახსოვს, როგორ გვინდოდა ალავერდში ავსუ-
ლიყავით?

ეხლა რაღა წამიყვანს ალავერდის გზაზე. ეხლა

რალა დამაწვენს მინდვრის უმნიშვნელო ყვავილებ-
ში. დამრჩა სოლივით გულში შერკობილი ეს აუხ-
დენელი სურვილი და ალავერდის ველებსაყენ
საიდანღაც გადმოკრულ ნიავს ექაჩუნებოდა. რო-
დარო ჩემ კვნესასავით. გიგ...
თუმცა შეხ გადარჩენილივით გიყვარს შენი ჩამ-
ქრალი, ხელუხლებელი ოცნების გასტუმრება.

ვინ იცის, ახლაც უზიხარ შენს გადაქცეულ
ოცნებას: მყუდრო სამყოფელი სადღაც უცხო მხა-
რეში, ბუხარი, ბუხრის წინ დათვის ტყავი, შავი
ღვინო და კოცნა, და გეზარება ცხოვრება. რა, რა
შეიძლება უფრო მნიშვნელოვანი შეგზვდეს ცხოვ-
რებაში, ვიდრე ატირებული სულია... და მე არ ვი-
ცი, რატომ დავადგებით ხოლმე ერთმანეთისაყენ
მიმავალ ძალიან შორეულ და დამქანცველ გზებს,
აღარ თავდებიან ეს გზები, აღარ თავდებიან, თვით
სიკვდილამდე...

ნუთუ ვერასდროს დავიჭერ ბაწრის ბოლოს,
რომ გამოვარდვიო ნება-ნება... წამოვალ თოვასა-
ვით... წაეფინება ჩემი სული სახურავებს, ხეებს,
ლობის მარგილებს, ტალახს და წუნწუნებს, თვალის
გუგებში შეეპარებათ ლამაზი თოვლი ადამიანებს,
ჩემზე გადმოივლის ფიჩხაკიდებული კარგი ქალი და
არასოდეს ეცოდინება, რომ თვალი შეასწრეს.
ძველ სამკედლოსთან ხარს წამოაქცევენ დასანალად.
ღონივრად გაგფხაჭნის ხარის ფეხები. სამკედლოს
უკან დათოვლილი სარებიც კი შეემატებიან გარე-
მოს თოვლის გამო...

ჩემო ძვირფასო, იყავი კარგად. დღეს 19 ნოემ-

ბერია, 1981 წლის. ვერა, ვერასგზით ვერ დაიშავ-
სოვრებ ამ დღეს, ამ წუთს. ინაველება, ქრება და
რატომლა დავაცურებ კალამს ქაღალდზე. ივსება
ქაღალდი და იწრითება ყველაფერი. მხრებსა და მუწუ-
რილს გწერ სადღაც ნისლიდან, წამტრუნსა და მწკრუ-
ნად გამოწვდილი ვარ და მენატრება შენი ნდობით გა-
ბრწყინებული თვალი.

ბინდი მძიმედ იდგა ფანჯარაში და უსასრუ-
ლობის რომელიღაცა კუნჭული დღესასწაულობდა
ამ საღამოს...

შზია ტახტის კუთხეში მიიკუნჭა, — კარგი, —
საკუთარი ხელები შემოიხვია, — კარგი, ოღონდ
ბოლოს, ყველაფრის ბოლოს დაიჭერე, რომ არსე-
ბობდა ასეთი გაუსაძლისი წაშეცი და თითქმის შეუ-
ძლებელი სიცოცხლე...

ცაზე მთვარე მიცურავდა

კინომოთხრობა

ჯერ არ გადაუვლია შემოდგომას კალთებდაბერ-
ტყილი, ნაჯაფარი ქვრივივით ბაღჩა-ბაღებზე, ტყის
კენწეროებზე. ჯერ არ მიბჯენია მის ნალვლიან
ზურგს ქვეყნიერების თვალი, ნისლებიდან არ გამო-
ფრენილან ულამაზესი ჩიტები კვირიონები — ჯერ
მხოლოდ ეშვება ლეკის მთიდან. გამოუთქმელი ჩქა-

მით ივსება ყველაფერი და დაპეწილი, მამძარი იერი ადევს გარემოს.

რთველია; ბლუილით დაქროიან ყურძნით თავმობმული თვითმცლელები, ბმდღქმნ მქმმნნეთს ესვრიან ყურძენს.

ბიზ ლიქი თქუ

ყველანი აქ არიან: თავმჯდომარე, მეველეები: ბაწრო, გივილო, ქეთო, ბაბულა, ხირხალა, კოლა, ანა, გოგო-ბიჭები — მთელი სოფელი.

თავმჯდომარემ რიგებში ჩამოიარა. ერთგახ ყურძნის მტევანი გაშხლართულა გაბნეული მარცვლებით, რიგში მიხაკო და მისი ცოლი კრეფენ ყურძენს.

თავმჯდომარემ წამოკრიფა მარცვლები. სასოებით შეუბერა და მიხაკოს გასძახა:

— მიხაკო, რა გამიხდი, შენ, კაცო?

მიხაკომ აქეთ-იქით გაიხედა.

— შენა, კაცო, შენ გეძახი, ღორის ბარკალ რო გეეხარ, დახრა-ახრა რათ გეზარება?! ხო არ ვინდა ი შენი დამარმარებული ვენახი პირწმინდათ გამოგიკრიფო? ნამუსი არ უნდა გქონდეს ამ დროულ კაცსა?

— კაცო, შენ ნუ იცი ფინთათ გადაკიდება! გამოკრიფე და გამოკრიფე, ჩემი და თქვენი რამ გაყო! — გაბრაზდა მიხაკო. დასტაცა ორ-ორ ვედროს ხელი და ძანგაძუნგით დაიძრა გოდრებისაკენ.

თავმჯდომარემ გზა მისცა. მერე მიჰყვა თვითონაც და თავმობმულ თვითმცლელზე დაყარა ერთი მუჭა მარცვალი.

რიგში მომავალ საბედოს ვედრო მოაქვს. თავ-

მკდომარემ ზედ არ შეხედა, ისე გამოართვა და გამოიტანა. საბედო უკან მოპყვება თავსაფრის სწორი რებით.

ხან ვენახის თავში ტრიალებს თავმკდომარე, ხან ვენახის ბოლოში.

ანა ვაზის ძირში ზის თავის შიფონის თეთრ საყელოიან კაბაში გამოწყობილი, ყურძნის მტევანი უჭირავს და მარცვლავს. კოლა ჰკრეფს ყურძენს, მერე ცოლთან მთელი ლამაზი მტევანი მიაქვს. ანამ გამოართვა და კალთაში ჩაიღო.

თავმკდომარე დაადგათ თავზე.

— კოლავ, შენი ცოლი შეუძლოთ არი?

ვიდრე კოლა პასუხს მოახერხებდა, ანა წამოდგა, ყურძნის კრეფა დაიწყო, თან პასუხი გასცა თავმკდომარეს, დიდად ნაამებმა იმით, რომ ლაპარაკის მიზეზი მიეცა.

— ჩემი პირველი მეუღლის დაღუპვის ამბავი რომ შევიტყვე, ელდაზე გული გამიხდა ცუდად... მას მერე გული მაწუხებს! — თვალები აუცრემლდა ანას.

წარბაზიდული თავმკდომარე იმავე პოზაში დგას, კოლას რომ ჰკითხა, შენი ცოლი როგორ არისო და კითხვის ნიშანს დამსგავსებული უსმენს ანას.

— რა ვქნა, ვერაფრით ვერ დავივიწყე ჩემი კიანა, იმის დამკარგავი... ან ცოცხალი როგორა ვარ...

თავმკდომარემ აღარ აცალა:

— უნდა გამოგეგლოვა ჯერა, შე კაი ქალო, შე-

ნი პირველი ქმარი და მერე გაპყლოლოთ კოლას! ან
 შენ თავს რას ერჩოდი, ან ჩვენს ქრისტიანულს
 თავმჯდომარემ გზა განაგრძო, და ჩვენი მშენებელი
 ღია უკან.

— უზრდელი, თანამდებობისათვის შეუფერებელი! — ჩაიხურჩულა ანამ და უხალისოდ განაგრძო კრეფა.

ხირხალა და ბაბულა რიგში ჩამსხდარან. ბაბულას დაუწყვია გაზეთზე კატლეტები, პური, კვერცხები, ატმები და საუზმობენ.

თავმჯდომარემ უბრად ჩაიარა.

ერთგან ყურძენს გოგონები და ბიჭები კრეფენ. ბიჭებს გააქვთ ვედროები, გოგონები კრეფენ და მღერაინ.

ნისლით დაიბურა
 ახალსოფლის მთები,

 ისე მოგებხვევი აღარ მოგცილდები,
 ნულა მიმატოვებ, მოდი, გელოდები...

— მელოდები და მოველ! — ცარიელი ვედრო დადგა ბიჭმა.

— განა შენისთანა მურიანს ველოდები რო, — გაიპრანჭა გოგო.

ბიჭმა კეფა მოიფხანა და თავდაჯერებით ჩაიციინა.

თავმჯდომარემ აქაც ჩამოიარა.

— აბა, მოუმატეთ, მოუმატეთ კრეფასა, განა არშიყობასა. დავწუროთ ყურძენი და დაგაბინაოთ თქვენცა..

მერე ვენახის ბოლოდან მოისმა მისი ხმა.

— ვისა სძინავს ეხლა თქვენს გარდა, მაშ ეხლა ძილის დროა? თქვენი!.. — დანარჩენს აგრძელებს გაოცებისა და სიბრძნის თავემჯდომარე.

ბაწრო და გივილო თვალების ფშვინებით ჩამოდან ორსართულიან საყარაულოდან.

— როდისა გვიძნავ, ამაი ძილ ეძახი, კაცო?

— არა გვიძნავთ, არა? მაშ ეს ძილი არ არი, სხვა რამეა, არა? არა გვიძნავთ და... — ყვირილს უმატა თავემჯდომარემ, — ამის მერე (საათს დახედა) საათში ერთხელ ისე უნდა იყვიროთ, კანტორაში ვიყო, კანტორაში გავიგო, სახლში ვიყო, სახლში გავიგო, ყვარელში ვიყო, ყვარელში გავიგო!.. გასაგებათა ვთქვი? — ყვირის თავემჯდომარე.

— გასაგებათ, კაცო, გასაგებათ! — ბაწრომ წყლიან ვედროს წამოაწყო ხელი და გივილოს გადაავლო.

სატვირთო მანქანაზე მხარმოყრდნობილი, თავემჯდომარის მძლოლი ბურნუთა დგას. 23—24 წლის ჯან-ლონით სავსე, გარუჯული ბიჭი. ყურის ბიბილოსთან გაყოფილი, ცალ მხარეს აკოკოლავებული თმითა და ცხვირს ჩაყოლებული მზერით. ჩითის წითელი, წვრილუჯრებიანი პერანგი ორ-სამ ღილზე აქვს შეხსნილი.

დაღლილ-დაქანცული თავემჯდომარე და ბურნუთა სატვირთო მანქანაში ჩასხდნენ და წავიდნენ.

• • •

გზის ჩასვლისას სატვირთო მანქანები ჩამოდგნენ ხალხის წასაყვანად, ბაწრომ და გვიგონოვანას ამოწმებენ.

ბაბულა გოდორთან მიიყვანა ბაწრომ, წინსაფრის კალთა ჩამოუშალა და ჩააცლევინა მოპარული ყურძენი.

მოჩანს ბალახებში დამალული ყურძნით თავმოკმული ორი ვედრო.

დაცარიელდა ზვრები. ბაწრომ და გვიგონოვანა მოუარეს ვენახს და საყარაულო კოშკზე ავიდნენ.

სოფლის მოედანი. ელექტრონის ბოძზე გამოკიდებული ხორცი. გზის ორივე მხარეს იხვებით სავსე რუები. მშენებარე ობიექტი — ერთსართულიანი მოვრძო შენობა. „საყოფაცხოვრებო მომსახურების სალონი“ იქვე რკინის გრძელ ფირფიტაზე პლაკატია გაკეთებული „კარგი შრომა, კარგი ცხოვრების საწინდარი!“

„დიდი გზა“ — სარეცხის თოკით არის გადაკეტილი, რაც იმას ნიშნავს, რომ სოფელში რაღაც ღონისძიება ტარდება და დასწრება აუცილებელია.

თოკის ერთი ბოლო ღობის სარზეა გამოკმული, მეორე კი 10—12 წლის ბიჭს უჭირავს. ბიჭს დიდი, გადმოჩაჩული ყურები აქვს. ძველი გამონაცვალი ჯემპრე აცვია, წელზე ბრტყელი ქამარი აქვს შემორტყმული და ცალ ხელში ყუნწში მოწყვეტილი ვარდი უჭირავს.

ზევიდან გვიას კბილა გოგო — თინია მოდის.

გივიას წინ ჩერდება და დაბმულ ძაღლივით ათი-
ზიანებს ბიჭს.

— შენ, ბიჭო, სულ ერთ ადგილას იმხანაში იყავი ჩვენი ვირივითა და ატყაუნებდებოდა — ყველაფერი მოვა ხვალ სკოლაში და დაიწყებს: მასწავლებლო, გუშინ კომბოსტოს მწნილსა ვდებდით და მთელი დღე კომბოსტოსა ვრეცხავდი, მასწავლებლო, იმოდენა ზარალი ვნახეთ, დედა ღორი დავკარგეთ და... ნახე თუ არ ვუთხრა ნანი მასწავლებელს მთელი დღე რო აქა დგახარ, ნახე!.. — დაემუქრა თინა. გივიას ვითომ არ ესმის.

ვენახებიდან დაბრუნებულ ხალხს გზა თოკით გადაკეტილი დახვდა. მანქანა მოედანზე გაჩერდა.

თავმჯდომარე ყველსა და პურს ჭამს გაჩქარებით და თან რალაცას ელაპარაკება ბურნუთას.

მანქანის კიბეზე ჩამოყრდნობილი ბურნუთა მრავალმნიშვნელოვნად ჭუტავს თვალებს.

— რასა ბრეცავ, ბიჭო, მაგ თვალებს, მოდი, გადახსენ მანქანის ბორტი, პა! — დაიძახა ვილაცამ.

— ყველანი კლუბში წავალო! დღეს ჩვენთვის კინოფილმ „მესაზღვრეს“ აჩვენებენ, მარტო მუშაობა არ გვეყოფა, დასვენებაც საჭიროა, კულტურული, გააზრებული დასვენება! — ამბობს თავმჯდომარე.

— კაცო! კინო და თეატრი მაინც ნახეთ, ნამუსი აღარა გაქვთ? — იყვირა ყინტორა გლეხმა.

გაჩაღდა დავა-კამათი. თავმჯდომარე დაბლა დგას. ხალხით გატენილი მანქანიდან ვინ რას ამბობს არ გაირჩევა.

— წავალთ, ვედრებ დავყრიტ, პირი დაჯიბანთ და მოვალ, კაცო! — ახლა სხვამ გადმოიძახა.

— არაა! — თავმჯდომარემ უკანა მხარეს წაუკრა გადაყლაპა. ხელები მოიფშვნიტ და წაქვიატა. არა! ამ წინებზე ხო გდიეთ... მარტო მერმეთა და აფერისტი სიკო მესხდნენ კლუბში. ჩამობრძანდით ეხლა და ნახეთ მხატვრული ფილმი „მესაზღვრეები“, ყველაფერი მე როგო ვნახო თქვენ მაგიერ... ჩამოდით თორე, მეც დაგქორდებით ხანდახან!

უცბად მანქანაზე ახალგაზრდა ბიჭს წაატანა თვალი და დაუძახა:

— ვანო, ბიჭო! წაიკითხე 25—26-ე გვერდები? არ მომატყუო, იცოდე?!

„ვანო ბიჭო“ თავი ჩალუნა.

თავმჯდომარემ პროზაულად გადააფურთხა. მერე შესაბრალისად მიუბრუნდა ხალხს: — შავათ „ქრისტიანე“ უნდა გავასამართლოთ, ვიდრე მოსაწყენი იყო. დავსვი კაი პურმარილზე და ვუკითხე, ისეთ ადგილზე გავჩერდი, ვიფიქრე ახალგაზრდაა, ცეცხლს მაიკიდებს-მეთქი და აბა, უყურე შენ! — ისევ გადააფურთხა თავმჯდომარემ.

ამასობაში აფერისტი სიკა მანქანიდან ჩამოპარულიყო, თავმჯდომარემ ლობეზე გადამხტარსლა შეასწრო თვალი და დაუძახა:

— ჰაი, აფერისტო! დედას გიტირებ თუ არ გაგაძევო შავი დედალივითა, მაიცა!

მოიხედა და ახლა სხვა მიიძურწება, თან თავმჯდომარეს ყელს უწევს, შეუმჩნევლად გავიპარე-

ბიო. თავმჯდომარემ ხელი ჩაიქნია. ~~უცადი გახსნა~~
ბული წავიდა.

ბურნუთამ ბორტი გადმოხსნა და ცემურად
ხალხი. გარუჯული გლეხები — ქალბატონი წიოკი
ბა-ხუმრობით, ლანძღვა-გინებით ჩამოაქვთ ვედ-
როები, კალათები.

— არ უყურებ, — სულ ერთია არ უყურებ
თქვენი ჯიბრითა, თვალეზზე ხელს ავიფარებ და
ისე ვიჯდები თქვენი თვალეზის დასათხრელად! —
ცალი ფეხი მანქანაზე აქვს, ცალი მიწაზე, წიო-
კიანთ ქალს.

— ჰაათ, ჰაათ! — ორივე მკლავს ხეირიანად
ხმარობს თავმჯდომარე, ცხვარივით მიდენის ხალხს
კლუბში.

— ვედრო! ჩემი ფუთიანი ვედრო შემიცვალა
ვილაცამ. — აკივლდა წიოკიანთ ქალი და გაავე-
ბული დაერია ვედროებს, ვილაცას გამოჰგლიჯა
ხელიდან.

— ჩემია, ქალო, რა გინდა?! — ვედრო გადმო-
აბრუნა და ნიშანი აჩვენა იმ ქალმა.

წიოკიანთ ქალმა ხელიდან პირდაპირ გააგდო
ვედრო, იდგა, ხელში ვილაცის ძველი ვედრო ეჭირა
და ყვიროდა.

— გურჯაანში გაველ ფუთიანი ვედრითვინა,
აგრემც აღარა შესულა რა იმის სახლში, ვინც მე
ვედრო შემიცვალა!..

ამ წიოკობაში მანქანიდან დინჯად ჩამომავალ
ხირხალას შენიშნა თავისი ფუთიანი ვედრო და
ეცა.

— შენ არ გაიხარე მზიან ქაყანასთან, შე ფუტუროვ, შენა!

ხირხალა თავს იმართლებს, რა ქვეყანაშია, კაცო, ვედრო იყო და ავიღე მუცლის ვედრო რა ჩემ ფეხებად მინდოდა!..

დადგა ვედრო და თავისი აიღო.

— მაიფშრუკენით, დიდ პატარიანად მაიფშრუკენით, თქვე შავწყალ დასხმულებო, თქვენა! — ყვირის პირაქაფებული ქალი.

— ჰაი, რატო ჩემი ცოლი არა ხარ, რო თხილის სახრე არ მოგაცილო მუდამ დღე! — სინანულით გააქნია თავი ხირხალამ.

ჩხუბს შეშტერებული ახალგაზრდა გოგო ხელის კვრით გამოათხიზლა შუახნის ქალმა და წინ გაიგდო.

ნაომარმა ქალმა ტუჩები მოიწმინდა, თავსაფარი გულდაგულ გამოისკვნა კეფაზე და კუშტად ჩადგა დედაკაცებში.

ყაყანით, ვედროებით, ჩანთებით შევიდნენ კლუბში.

— სიკვიანე! — დაიძახა კინომექანიკოსმა.

გადის მხატვრული ფილმი „მესაზღვრეები“. ფილმი მესაზღვრეთა ძალების გმირობაზე, მათ გამპირიახობაზე და ერთგულებაზეა.

უმრავლესობა თავის საქმით არის გართული. წიოკაანთ ქალს ცალი ხელი თვალეებზე აქვს აფარებული და წინა რიგს ჩამოყრდნობილი კითხულობს:

— ჰა გო, გათავდნენ, — აღარ გაათავებენ?!

თავმჯდომარემ რიგებში ჩამოიარა.

— ზოგიერთი თავის მტერი კინოს არ უყუ-
რებს!

— არ უყურებ, დიახ, არ უყურებ მტერს ჩემს ქუ-
რით! — გასწივლა წიოკაანთ ქალმა.

— არ უყურო და ათ შრომა დღეთ გიანგარი-
შებ! — არ უყურო!

წიოკაანთ ქალმა თავი წამოყო.

თავმჯდომარეს გაელიმა:

— კარგი ქალი ხარ, წიოკაანთ ქალო, მაგრამ, —
თავმჯდომარემ ნიკაპი წინ გაიწვდინა, ენის წვერი
გამოყო, ზედ საჩვენებელი თითი მიიღო და ხელი
გაიქნია, ენა არ გივარგაო იმის ნიშნად.

ეკრანზე მესაზღვრეები ძაღლებს წვრთნიდნენ.

— არავინ დარჩეს, ყველა გააღვიძეთ! — თავმ-
ჯდომარე რიგებში გულდაგულ დადიოდა და სხვებ-
საც აფრთხილებდა.

სალამოს ავტობუსს ჩამოჰყვა მაყვალა. ოციოდე
წლის ჯანსაღი შესახედაობის გოგო. გულამოჭრილი
კაბა აცვია. მკერდზე ხელაფარებულმა მსუბუქად
აიტაცა უზარმაზარი ჩემოდანი.

ზორბა ტანის მოხუცი დედაკაცი ლობის ძირში
გრძელ სამეზობლო სკამზე ჩამომჯდარა და პარკი-
ლობიოს არჩევს, თან ამვლელ-ჩამომვლელს ათვა-
ლიერებს.

— თუკო ყვეწაშვილი სად ცხოვრობს ვერ
მეტყვით? — ჰკითხა მაყვალამ.

— დიდ კაკლებთან. ცოტა მერე, მერე თუხვიე და დიდ კაკლებთან! — ხალისიფ უპასუხა მოხუც-მა ქალმა.

ერქუნული

— ვისი ხარ, შვილო? — გუჯუხაქყუხაქყუხა მაყვალა შემობრუნდა.

— გოგიასი, გოგია ყვენწაშვილისა.

— ჰოო! — ვერ გაიხსენა მოხუცმა, მაგრამ არ შეიმჩნია. — კარგად იყავი, შვილო, კარგად ღმერთ-მა დიდხანს გაცოცხლოს!

მაყვალამ მადლობა მოიხადა და გზას გაუდგა. ის მოხუცი ქალი უკვე უყვება სხვებს, რომ თეკო ყვენწაშვილთან ჩამოვიდა მაყვალა.

გალავანზე უსაქმო ბიჭების ჯგუფი ზის. ერთ-ერთმა პაპიროსი ამოაძვრინა, დინჯად რიგ-რიგობით ამოიღეს. მერე, იმ ერთმა გადააფურთხა და ჩაცუცქდა.

— ე, ცოტა, გიო!

ზევიდან კაცი მოდის, ერთ ნაბიჯს წინ გადმოდგამს, ორს — უკან, ერთ ნაბიჯს წინ, ორს — უკან.

— ცოტა გიო კი არა, — აიმართა ჩაცუცქული ბიჭი, — ეგე ვინ მოდის! — ზევიდან მაყვალა მოირხევა ჩემოდნით ხელში, — მოღერებული ყელით და ორლობისათვის შეუფერებელი ნაბიჯით.

მაყვალამ ძლივს შეკავებული მღელვარებით ჩაიარა მგლებივით აღერლილი ბიჭების წინ.

— ვოგო, გამარჯვება არ იციან თქვენში?

— გამარჯობათ! — არ მოუხედია, ისე თქვა მაყვალამ.

— აი ეხლა ახალსოფლელი ხაარ აღარაფისი
შეგეშინდეს...

მაყვალასკენ წამოვიდა ერთი მურევი ბიჭი
წინ გადაუდგა და ჰკითხა: **ბიჭ-ლიჩიშეკა**

— თქვენი სახელი?

— მაყვალა! — უპასუხა მაყვალამ.

— მე გურამი მქვია, — ხელი გაუწოდა ბიჭმა.
მაყვალამაც გაუწოდა ხელი.

— გურამი კი არა ბაკლაშკა ქვიან, არ მოვა-
ტყუოს, გოგო... — დაუძახა ერთ-ერთმა.

ბაკლაშკა მიუბრუნდა იმ ბიჭს.

— შენ ხომ არ გინდა ობოლ კნუტივით დაგა-
წყვიტო მაგ ქვაზე?

მერე მაყვალას ჩემოდანი ჩამოართვა, ბიჭებს
გადმოხედა, თვალი ჩაუყრა და მაყვალას გაჰყვა.

ბურნუთას დილიდან გვიან ღამემდე მოცლა არა
აქვს. ხალხი მიჰყავს და მოჰყავს. კაბინა უურნალე-
ბიდან ამოჭრილი ღამაზმანების სურათებით არის
სავსე.

ღამეა.

ზევიდან მანქანა მოდის და მოიყოლიებს ყვეფით
ადევნებულ ძაღლებს.

სამნი გადმოვიდნენ გზაზე. მანქანას ხელი დაუ-
ქნიეს და გააჩერეს.

— ჩამო ცოტა ხანს! — ანიშნა ერთ-ერთმა.

ბურნუთა ჩამოვიდა.

— თელაველი მკერავი როა, იცნობ?

— არა, რა რო?

— იცნობ და თავი უნდა დავანებო!

— შენ შაშინებული ხო არა ხარ, არ იცნობ და რა თავი უნდა დავანებო? ერთმა სახეში სთხლიშა, და გუბეში გაიშხლართა.

— ეგე, ეხლა კრიფე კბილები! — ლობეს გადააბტნენ და გაუჩინარდნენ.

კანტორის ეზოში ისმის თავმჯდომარის ბლავილი.

— დავითაშვილი ანიჩკა!

თავმჯდომარის ოთახში საწერ მაგიდაზე გადაფარებულ გაზეთზე ყვავილების მიწა ყრია. იქვე ცარიელი ქოთნები აწყვია. თავმჯდომარე დაკაპიწებული ხელებით აკეთებს საქმეს, — ბალბებს შეყვიტლებულ ფოთლებს აცლის და მიწაგამოცლილ ქოთნებში რგავს.

ანიჩკამ თავი შემოყო კარში. თავმჯდომარემ შეხედა და ამოისისინა.

— თვალები გაქ ამოსაჩიჩქნი!

ანიჩკა დაფაცურდა.

თავმჯდომარემ დაწყებული საქმე მიუტოვა და თვითონ განარებული გაემართა კარისკენ, კარებში მაყვალას შეეფეთა.

— თავმჯდომარე სად შეიძლება ვნახო? — იკითხა მაყვალამ.

თავმჯდომარემ შეხედა უცხო გოგოს, უყურა,

უყურა, მერე ცოტა გული მოუღბა და ჰკითხა,
რა იყო, შვილო: მე ვარ თავმჯდომარე, — მხარზე
ხელი გადახვია და აივნისკენ გაიყოლა.

აივანზე კედლის გასწვრივ ჩაღისაწმენის კაშკაშა
წყრივებული. მაყვალა და თავმჯდომარე
ნენ.

თავმჯდომარეს ორივე ხელი მუხლებზე ჩამო-
უყრდენია და მხრებაწეული უსმენს. მისი მზერა
აივნის სვეტის კუთხეში გაბმულ აბლაბუდას აწყდე-
ბა, აბლაბუდას იქით უნაგირას. უნაგირაზე ბილიკი
მიხტის და მიაფრიალებს მზით დამწვარ თავშალს.

მაყვალა გულამოვარდნილი ლაპარაკობს. თავ-
მჯდომარე გადაიხარა და სულ ახლოს მიუტანა
ყური.

— მე თელავის ჭრა-კერვის კურსდამთავრებუ-
ლი ვარ. უნდა მოვაწესრიგოთ ჩაცმა-დახურვის სა-
კითხი ამ მხრივ ჩამორჩენილ სოფლებში. თქვენი
დახმარება დამჭირდება...

თავმჯდომარე უცბად ნერვიულად წამოდგა ფეხ-
ზე, ლოყები დაბერა და ამოიქშინა: — ვაა, კაცო,
რა საინტერესოა პირდაპირ, როგორ მაიფიქრებენ
ხოლმე ეგეთ რამეებს, ნწ, ნწ, რა ვიცი, კაცო!.. აი,
გენაცვალე, რა გითხრა, — ნიკაპი მოისრისა თავმ-
ჯდომარემ, — კარგი გოგო ჩანხარ, ჩემი შვილის
ხელა ხარ, მაგრამ, შვილო, არა გვცალიან მაგეების-
თვის! თქვენა, კაცო, ამ ხალხს ეგრე ნუ უყურებთ,
მაგათ რაც გინდა ჩააცვიოთ, რაც გინდა გახადეთ,
შიგნით, კაცო, შიგნით იგრე არიან ჩაკირულები,
თავი რო მაიკლა ვერსაიდან მიუდგები, მერე კი-

დე... — (ამ დროს ხირხალას ორიღმა ქაუროსა შესძრა. თავმჯდომარემ საათს დახედა და მაყოფილმა დაქოქა), — აბა, შეილო, წაველთ ვინაველთ, შენ იცი, შენ კი კარგი გოგო ჩაქნარ და გმადიებ! — თავმჯდომარემ ეზოში ჩასვლა დააპირა.

— ესა, ამას რას ეუბნებიო?! — მაყვალამ მივლინების ბარათი გაუწოდა თავმჯდომარეს.

თავმჯდომარემ დამფრთხალმა დახედა ბარათს, მერე გამოართვა, თვალი გადაავლო. კიდით დაიჭირა, ცერები საქამრეებში გაიჩარა, ტუჩები მოიკვნიტა და მთებს გახედა. ისევ შიბტის ბილიკი უნაგირაზე.

— კარგით, ქალბატონო, მაგრამ ცოტა ხანს ვერ მოგვითმენთ? ყურძენი დავაბინაოთ, კაცო, ან ამინდმა არ გვიღალატოს ან რამე, ცოტა ხანს ვერ მოგვიცდი, ქალბატონო? — მერე კაბინეტში შებრუნდა, ის ბარათი უჯრაში ჩაეკეტა და გარეთ გამწარებული გამოვიდა, სიტყვებს ძლივსა სცრის.

— დავაბინავებ ყურძენს და მე თვითონ დაგიბარებ, მანამდე დაისვენო. ყურძენი მიირთვიო. — ხელი ჩამოართვა მაყვალას და ეზოში ჩავიდა. მერე შემობრუნდა, — ვის ოჯახში ხარ, შეილო, სადა სცხოვრობ?

— თუკო ყვენწაშვილთან, — მაყვალაც ჩავიდა ეზოში.

— დაიცა, რომლისა ხარ შენა? — წავა, მობრუნდება, წავა მობრუნდება თავმჯდომარე.

— გოგია ყვენწაშვილისა.

— რას ამბობ! ჰოოო! — წადი, შეილო, წადი

და როგორც 'გითხარი, — მე თვითონ დაკვირვებ, როცა მოვიცლით.

თავმჯდომარემ ეზოს კარი გაიხურა.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ბირჟაზე „ბირჟის ბიჭები“ დგანან. ბურნუთამ მანქანა გააჩერა. კარები გახსნა და ეგრევე ჯდომულამ, მშვიდად იკითხა:

— რა გინდოდათ, ბიჭო, წუხელ?

— ვის რა გვინდოდა? — იკითხა ბაკლაშკამ.

— აი შენა, შენა, თავი ცალხაზიან რვეულ რო მიგიგავს, რა გინდოდა, რომელ მკერავ დავანებოთ თავი? — დამცინავად იკითხა ბურნუთამ.

ბიჭები გალრეჯილები დგანან.

— აი, თუ რამე მახსოვდეს, არაფერი არ მახსოვს, ხევში ვიყავით, ბატკანი დაკვალით და კინაღამ არ ჩაეიხოცეთ ღვინოში...

დანარჩენები დგანან ყურებამდე გაღიმებულები.

— რატო ბატკანი რო დაკვალით მაშინ არ დაშიძახეთ, თქვენი! ვის ველაპარაკები, კაცო... ვის მკერავია ჩამოსული?

— თეკოსთანა ცხოვრობს, სუ ბაკუნით დადის! — თქვა ერთ-ერთმა.

— კარგით, კაცო! ერთხელ მეც არ მესხომება და კარგით, კაცო! — დასძრა მანქანა ბურნუთამ.

ბიჭები ისევ ისე დგანან. ბურნუთა თეკოს ეზოს მიადგა.

— თეკო! — ეძახის ბურნუთა, ახლა თეკო ბაბოს.

— მე შენი თეკო ვარ, შე მამაძაღლო? — გამოვიდა თეკო ბაბო.

— მდგმური სადა გყავ? — ძალიან სერრიოზულად იკითხა ბურნუთამ.

— რა იყო, ბიჭო? — შეშფოთდა თეკო ბაბო, — საქმეზე წავიდა.

— დამანახა, არაფერი არ მინდა, ერთი ვის არი?!

— აქეთ ავლილ-ჩავლილი არ დაგინახო, თორე მე ვიცი შენ რასაც დაინახავ! — ღიმილი დამალა თეკო ბაბომ.

გივია რალაცას ანგარიშობს თითებზე. თოკი მუხლისთავეებით უჭირავს და ისე ითვლის ათივე თითზე. მერე ფეხსაცმელი არც გაუნძრევია ისე ამოყო ფეხი და ფეხის თითებიც შიათვალა.

საიდანღაც ქორივით დააცხრა თინია.

— აფსუს, რა ტყუილა გეძახის ბებიაშენი ოლა ორი ტოლას! ოცამდე ვერ დაგითვლია თუ ყველაფერი არ გაიხადე, — სიცილით კვდება თინია.

— მე ვიცი, ბალო, შენც რაც გადიდგულეგს, მაგრამ ვნახოთ! — ლამის ტირის შემკრთალი გივია.

ხალხით სავსე კლუბი.

ბურნუთა შუა რიგში ზის, მოშორებით ბირყის ბიჭები ხორბოცებენ, ერთმანეთს აღარ აცლიან:

— ერთი უყურეთ როგორი ალანძული ზის. ნედლ შეშასავით იწეება, უჩუმად...

ძლივს გაღიმებულმა ბურნუთამ ბიჭებს გადმოხედა და ისევ სცენას მიაშტერდა.

— ეხლა რა ჩაძინებული ქონების პატრონი ყოფილა...

— ეს რა ნაკლები ბიჭია, კრედიტის მისაღებად ვოს, შინ მიაქ...

— ვნახოთ!.. — თავს აკანტურებს ბურნუთა. თავმჯდომარე და მაყვალაც სცენაზე ავიდნენ.

— ხალხნო! ჩვენთან საგანგებო მივლინებით ჩამოვიდა თელავის კიროვის სახელობის ჭრა-კერვის სასწავლებლის კურსდამთავრებული მაყვალა ყვეხ-წაშვილი.

თავმჯდომარემ ტაში დაუკრა. დარბაზშიც შემოკრა ერთ-ორმა ხელიხელს.

— ამ პატიოსან ადამიანს დაავალეს ჩვენი კოლმეურნე გლეხობის ჩაცმა-დახურვის მოწესრიგება. ამიერიდან ახალსოფელში ველარ ივლის თვითნებურად, უწესრიგოდ ჩაცმულ-დახურული ხალხი! ვინმემ რო აგრე ჩაცმულ-დახურული დაგვინახოს, განა დაგვიჯერებენ რო გეგმებს ვაჭარბებთ და ამოდენა სარჩო-საბადებელი მოგვყავს. უახლოეს ხანებში, — მაგიდას გადმოეყრდნო თავმჯდომარე, — ჩვენი მკერავი დაიწყებს თქვენთან მუშაობას. თქვენი თავისთვის ვიცი არა ხართ, ამიტომ შეკერვის ფულს შრომა დღეებიდან დაგიკავებთ.

დარბაზში სამარისებური სიჩუმეა.

— მათ, ჩემი თხოვნა იქნება, ხალხნო, რომა, ხელი შეუწყოთ ამ ქალს თავის მძიმე, მაგრამ საპატიო მოვალეობის შესრულებაში. ნუ დავიწყებთ ახლა ზედმეტ ლაპარაკს! თუ ვინმეს უნდა სიტყვა-

ში გამოსვლა, ამობრძანდეს. ხო ვაგიგონიათ, ძმა
ძმისთვისაო, შავი დღისთვისაო, გაუცვლთ ერთმანეთს,
ერთმანეთის მეტი ვინა

— ერთი კაბას ვიცმევდი ზემოთაჲსი მისეჲსი-
ტა წიოკანთ ქალი, — ესეც აღარ დამანებოთ!
ბარემ თავებიც გადაგვკრიჭეთ, რო აღარაფერი
ვეგერიოთ!..

— დაჯე, ქალო, შენ მანდა, ნუ წამოტყვრები
ხოლმე სამგლე გოჭივითა! — უყვირა თავმჯდომარემ.

— გოჭები შინ გეყოლებიან! სუ შენი მოგონი-
ლია ეს ათასი მამაძაღლობა: კინო, წიგნებიო, ეხლა
მოდები... გამატათ სახლში, დაბუზული საქონელი
მელოდება, თქვენი გულიც მამკვდარა! — წიო-
კანთ ქალმა კარები გაიჭახუნა.

კრება გამხიარულდა.

— მაშ ეგრე! ერთი კაცი არ დააკლდეს, რო
დაგიძახებთ! უახლოეს ხანებში უნდა დავამთავ-
როთ სალონი.

თავმჯდომარემ ტაში შემოჰკრა, ერთი-ორმა
დარბაზიდანაც წააშველა ხელი.

ლონისძიების დამთავრების შემდეგ ბურნუთა
პირველი გამოვიდა კლუბიდან, შეეკარდა მანქანაში,
სურათები ჩამოხსნა და მანქანის ქვეშ შეყარა.

კლუბიდან გამოსულმა გივიამ თვალი შეასწრო
გადაყრილ სურათებს. შეძერა მანქანის ქვეშ. სა-
გულდაგულოდ დაეცა და უბეში ჩაიწყო.

თავმჯდომარემ მაყვალა ბურნუთს მახქასამდე
შიაცილა.

— ფრთხილად, წესიერად იარე, ჩემო ბავშვო,
მრავალმნიშვნელოვნად დაარიგა ბურნუთს მახქასამდე
მანქანის ფართით განათებული გზა.

ბურნუთამ გამბედაობა მოიკრიბა.

— გავიცნოთ ერთმანეთი! — ხელი გაუწოდა.

— მაყვალა!

— ბურნუთა!

— ნამდვილი სახელი დავითი მქვიან, მაგრამ
ვინ შეძახის. — გათამამდა ბურნუთა.

მაყვალამ გაუღიმა.

— როგორ მოგწონს ჩვენი სოფელი? — ჰკითხა
ისევ ბურნუთამ.

— კარგათ! — უპასუხა მორცხვად მაყვალამ.

— კარგი სოფელია, ნამდვილად, — საქმიანად
ამბობს ბურნუთა, — ძალიან ჯიგრიანი ხალხი
ცხოვრობს.

— ყველას თავისი სოფელი უყვარს და აქებს,
მე ძალიან კარგად მესმის თქვენი... — უპასუხა მა-
ყვალამ.

ბურნუთამ რადიო ჩართო. აკვნესდა აღმოსავ-
ლური მუსიკა. ბურნუთამ გადართო.

— იყოს, იყოს, მე ძალიან მიყვარს აზერბაიჯან-
ული სიმღერები. — წამოიძახა მაყვალამ.

— მამაჩემსაც უყვარს ამითი სიმღერები, —
გამოაცხადა ბურნუთამ.

— მამათქვენი სად მუშაობს? — ჰკითხა მაყვა-
ლამ.

— კოლექტივში. ერთი ძმა მყავს კიდე, პატარა, გივია, ახლად დამთავრებული სახლი, რომ ზევით ის არის ჩვენი სახლი, შენ თქვენი მშენებლობის სცხოვრობ, არა?

— დიახ. — უპასუხა მაყვალამ.

— ვიცი, კარგი ქალია თეკო ძალო, მაგრამ პატარაობას მაგის ძაღლმა დამგლიჯა მაგრა, შამაჩემმა თოფი დაახალა და თეკო ბაბო სულ ჩვენ წყევლაში აღამებდა და ათენებდა. ეხლა რა ვიცი, ცოტა გული მოუბრუნდა...

— საწყალი ძაღლი, როგორ გაიმეტა მამაშენმა?

— საწყალი მე არ ვიყავი რო, მთელი ზამთარი ფანჯარას ვიყავ გაკრული, გარეთ ვერ გამოვდიოდ. უჩემოდ გადაითოვლა.

— როგორ მიყვარს თოვლი!

— მოვა! შარშან მუხლამდე იდო. ჩვენ სოფელში კარგი თოვლი იცის.

— წელიწადის დროებიდან რომელი გიყვართ უფრო მეტად?

— აეს დრო, შემოდგომა...

— მე ზაფხული, ივნისში ვარ დაბადებული და ალბათ იმიტომ...

— მე თებერვალში — რაღაცის თქმას აპირებდა ბურნუთა, მაგრამ თეკო ბაბოს მოჰკრა თვალი. თეკო ბაბო მაყვალას ელოდებოდა... ბედნიერებისაგან გახევებული ბურნუთა კარგა ხანს თვალით მიაცილებდა მაყვალას.

სარეცხის თოკი ახლა მშენებარე „საყოფაცხოვრებო მომსახურების სალონის“ გასწვრივ არის გაკიმული. გივიას თოკის ბოლო უჭირვებს ხელში გვერდით თავმჯდომარე უდგას ბლოკნოტის ხელში თოკს აქეთ მხოლოდ ის გადმოვა, ვინც თავის გეგმას შეასრულებს.

წიოკაანთ ქალი ორ-ორი ვეკროთი ეზიდება წყალს და ცემენტისა და ქვიშის გროვაზე უსხამს კაცებს, თან წიოკობს:

— აჰა, ქაა! — დაასხა წყალი წიოკაანთ ქალმა, — ამის გულისთვის როგორ ალაპარაკებთ ხალხს? ავაშენოთ დროზე რო გაიხსნას ე ოხერი გზა და ვიაროთ თავისუფლად!..

მიხაკომ ტანსაცმელი ჩამოიფერთხა, ქუდი მოიხადა, ხელით საგულდაგულოდ გადაივარცხნა თმა და წამოვიდა თავმჯდომარისაკენ. გივიამ თოკი გადაჭიმა.

— რა გინდათ, კაცო! სამი დღე არ უნდა მეშუშავა? ოთხი დღე ვიმუშავე, რაღა გინდა ჩემსგანა?

— მოიცა, ვნახო... — თავმჯდომარემ ბლოკნოტს თითი ააყოლა.

— არის! გაატარე!

მიხაკომ ყოჩაღად გაიარა.

ყველა დიდი მონდომებით მუშაობს.

ბურნუთას ეზოში სარემონტოდ გაჩერებული მანქანა დგას. თვითონ მყუდროზე მიმჯდარა, მაზუ-

თიანი ხელები განზე უჭირავს და თვალები მიუ-
ლულავს.

კარმა გაიჭრიალა. ბურნუთა უკნებდა და უკნებდა
კარისკენ, მიხაკო შემოვიდა და უკნებდა და უკნებდა
ზამთრო შემოიტანა, ბურნუთას გამომცდელად შე-
ხედა და პირუჩუმრად გაიარა. საზამთრო დააბინავა,
მერე მაგიდას მიუჯდა, ხელები ზედ დააწყო და
გასძახა:

— ადუ, პური ვჭამოთ!

ბურნუთა არც განძრეულა.

— დედაშენი რო მიყვარდა, — ხმამალლა, დინ-
ჯად დაიწყო მიხაკომ, — უნახაობას ვერ ვუძლებ-
დი, შვიდ ქალში აწვევდნენ. იმ შვიდ ქალში მარტო
იმას ეკეთა საყურე, შავიპარებოდი ღამე, ყურებ
გავყვებოდი, საყურეებიან ვიპოვიდი, ერთ-ორ
მტევან ყურძენს მივართმევდი, დავკოცნიდი და
გამოვბრუნდებოდი, — გამომცდელად გახედა მიხა-
კომ ბურნუთას.

ბურნუთა ისევ ისე ზის.

— ეგრე იყო! — თეფში მიიწოდა მიხაკომ და
მადიანად შეუდგა ქამას.

ეზოში თავმჯდომარე შემოვიდა. ბურნუთამ
თავმჯდომარე რომ დაინახა ელდახაცეში წამოვარ-
და და ლობეს გადაევილო.

— სადა გდია შენი ბიჭი? — იკითხა თავმჯდო-
მარემ.

— ვერ არი გუნებაზე, — აფუსფუსდა მიხა-
კო, — გამოკრეფილ ვენახ დეემგვანა, კაცო. მე
მგონი ქალის ამბავი უნდა იყოს, რა ვიცი, ვისა

ჰგავს ეგეთი უფხო. — სკამი შესთავაზა მიხაკომ
თავმჯდომარეს.

თავმჯდომარეს გული მოუღბა. უცნაურად უნდა
უფხო რათ არი, მაგრამ ეხლა სიყვარულის დროსაა.

— რას ამბობ, კაცო, სიყვარულის დრო სუ არი,
რას ჰქვიან დრო და ამინდი. — დიდი ტაბაკი და
დანა გამოარბენინა მიხაკომ და ცოლს გასძახა:

— ჩადი, ქალო, ერთი საზამთრო ამაარჩიე და
ამაიტა. — თვითონ თავმჯდომარეს მიუბრუნდა.

— ეს ამოდენა საზამთრო, ეს ამოდენა სიმინ-
დი, ხახვი, კარტოფილი, შვინდი კერკ ახმობს კიდე
დედაკაცი, რა ვიცი, რა უყო ამოდენა რამესა...
გავეყიდო, როგორ გავყიდო? წამსვლელია, მომსვ-
ლელია...

— მაიტა, კაცო, მე წავიღებ, — გაიცინა თავმ-
ჯდომარემ.

— წაიღეთ, კაცო, მა ვინ უნდა წაიღოს, —
მორცხვად გაიღიმა მიხაკომ.

მიხაკომ წინ დაიგორა საზამთრო. უკაკუნა აქე-
დან, იქიდან, მერე — მკვახეა, წადი სხვა ამაარ-
ჩიეო, — გადააწოდა ცოლს.

ცოლი ჩაბრუნდა, დაავორა საზამთრო. კარი
შეიხურა და თვითონ ცარიელ კასრზე ჩამოჯდა.

ქალმა კარგა ხანს უყარაულა საზამთროს, მერე
ამოიტანა. მიხაკომ ჩამოართვა.

— წელსა კაცო სუ თეთრი ფერია საზამთრო,
რაშია საქმე... — ყურთან მიიტანა საზამთრო და
ორივე ხელი მოუჭირა.

— რწყვის ბრალი იქნება, — აუხსნა თავმჯდომარემ.

— შეიძლება, — თქვა მიხაკომ.

— ქალო! რა ღმერთი გიწყურებდა ამდარჩიე, ე რა მკვახეს ეზიდები? — დაუყვირა ცოლს.

ქალი ჩაბრუნდა. კარი შეიკეტა და კასრზე ჩამოჯდა. მიხაკო სტუმარს „ართობს“.

— გიორგი, რომელი რძალი გირჩევნია ეხლა, დიდი თუ პატარა?

— არ ვიცი, კაცო, რომელიც ენა დააყენებს, — უპასუხა თავმჯდომარემ.

— სწორია, სწორი, — დაეთანხმა მიხაკო, — თან მამალივით იგრძელებს კისერს ცოლის მოლოდინში.

— სად დაიკარგე, ქალო! — გასძახა მიხაკომ. ქალმა ამოათრია ისევ ის საზამთრო დაწყვეტილი მკლავებით. ისევ დააგორა მიხაკომ, სინჯა, უკაკუნა, ყურზე მიიღო და იქუხა:

— რა არი, შე შობელძალლო! — მა იმოდენა საზამთროში ერთი ხეირიანი საზამთრო ვერ უნდა ამაარჩიო!..

წამოხტა მიხაკო.

— რა ვქნა, ვარჩიე, ვარჩიე და... — საწყლად გამოიხედა ქალმა.

მიხაკომ დასტაცა ხელი საზამთროს და ახლა თვითონ ჩაიტანა. ცოტა ხანში ამობრუნდა.

— დედაკაც რამე დაავალე და თან გაპყეო, — დინჯად დააგორა საზამთრო. დანა დაუსვა და თვეისით გადასკდა.

— ჰამე, ჰამე, კიდე გვაქ! — თავზიანის მიხაკო.

— ღმერთმა მოგცეთ, მე მეტი ადარ მიქდა, ერთ საათში კანტორასთან იდგეს, იცოდეთ, თანაფრთხილს ლა მიხაკო და ეზოში ჩავიდა.

ბურნუთა გამოვიდა, მანქანის ნაწილი მახუთიას ვედროში ჩაახეთქა და აივანზე ავიდა.

გივია სკოლაში წასასვლელად ემზადება, პურის მოზრდილი ყუა შუაზე გაჭრა, კარაქი წაუსვა, საშაქრედან მუჭით ამოიღო შაქრის ფხვნილი. (:მას ყველაფერს ხაზგასმული სერიოზულობით აკეთებს) და ზედ მოაყარა.

ბურნუთას ფეხები მაგიდის ქვეშ, მთელ სიგრძეზე გაუშობტია და სკამზე გადაწოლილი სიგარეტს ეწევა.

— გიყვარს? — მოულოდნელად ჰკითხა გივიამ, თან რვეულიდან შუა ფურცელი გამოვლიჯა და კარაქიანი პური გაახვია.

— ვინა, ბიჭო, ისა?! — მაშ მტყუნანს.

მშვიდად გააბოლა ბურნუთამ.

გივიამ დინჯად ჩატენა კარაქიანი პური წიგნებით გატენილ ჩანთაში და უპასუხა:

— ეგრე! — შენ მე რა უნდა გამამაპარო, ბიჭო, მე მერამდენე წელიწადია მიყვარს, გულის ტკივილები დამჩემდა.

ბურნუთა ახარხარდა.

გივიამ ჩანთა აიღო და კარისკენ წავიდა, მერე

მოტრიალდა და თავის ჩანთიანად კედელთან ჩა-
ცუცქდა. სევდიანი, მოჭუტული თვალებით შესცქე-
რის გახალისებულ ბურნუთას. ექრქუნუნუნუნ

— იცინე, კაცო, იცინე და სხვათაგანისაგან,
ხო გამოსთავდი ნახევარი პურივით, ჯერ სადა
ხარ! — ადგა გივია და წავიდა.

ბურნუთა კარგა ხანს გალიმებული იჯდა. მერე
ადგა, გაიზმორა, თითქოს დარდი ჩამოიბერტყაო:

— რა კარგია ცხოვრება, ამის დედა ვატირე! —
მერე ისევ ჩაუმუქდა თვალები და ზღაზუნით ჩავი-
და ეზოში, მანქანაში ჩაჯდა და წავიდა.

სალონში მაყვალა კაბას აზომებს ბაბულას. ბა-
ბულა გახარებულია და ენამზეობს.

— იქნება მელირსოს გათხოვება ამ კაბაში!

— გელირსება, გელირსება, ბაბულ, ან აქამდე
ვინ გაგაჩერა ეგეთი ატამივით ქალი? — უკვირს
მაყვალას.

— ეჰ ვანა ეგეთი ვიყავი, გენა!.. — ამოიოხრა
ბაბულამ. ტუჩის კუთხეები გამოიწმინდა დაკაპი-
წებული ხელით და დაიწყო: ეხლა როგო იყო სვი-
მანაი რო გავყე; ისე შავი იყო, დაბალი, მაგრამ
თვალების შემოცეცება იცოდა ისეთი, ტახისამო-
სიანად ვიწვებოდი. ხო შავი და დაბალი იყო, თვა-
ლებით მომიდარიელა. ერთიც ვნახოთ, ველისციხე-
ლები მოვიდნენ „ლილეინკით“. მოიყვანეს ერთი
ლონდრე. ხელი როგორც ჩამომართვა იმ წუთას
გავიფიქრე არა-მეთქი. მოსატანი კი მეეტანათ:

ლაკის ფეხსაცმელები თავის თეთრი „ნასკვეებით“,
ოქროს საათი თავის ოქროს სამაჯურით, „კასინკა“,
„რედიკული“, ორი ბეჭედი. ერთი გაფუჭებული
ფიქრე, ამეებს როგო შეველიო სვიმონსა და ვლადიმერს
გულისთვისა-მეთქი, მაგრამ მეორე დღეს გელემე-
ყარა და ყველაფერი დამავიწყდა. ის ღამე იმათ ვე-
ნახის ბოლოზე თივის ზვინზე გავატარეთ. ერთი
კვირა იქა ვცხოვრობდით. მაშინ ყველაზე ბედნიე-
რი ვიყავ, მაყვალ, გენაცვალე. — ცრემლი აუკიაფ-
და ბაბულას, — თივის ზვინის დანახვას ეხლაც
ვერ ვიტან! ხოოდა (გამოისვა ისევ ხელი ტუჩებზე),
მამაჩემმა, იმ ჩემი ცოდვით სავსემ, არ დამაყენა
და მიმგვარა იმ ველისციხელს. კოტე ერქვა, მა-
ყვალ, მაყვალ, მაყვალ, დავშრი წყაროს წყალივითა
იმ არ გასახარებლის ხელში. ყველაფერი ზომა-წო-
ნით იყო იმათ სახლში. ქონი მეტი მომივიდოდა
ქვაბში, თვითონ დაიჭერდა დედაკაცივით კოვზ
ხელში და ამააკლებდა, მეზობელს რამეს ვათხო-
ვებდი და ჩალურჯდებოდა სიბრაზით. იჭდა მთელი
დღე, ჭამიდან ჭამამდე და იპურჭყებოდა. მით უფ-
რო ვერ დავივიწყე სვიმანა. ფიქრში სუ ვღალა-
ტობდი...

დააკაკუნეს. კარებში ბაწრო იდგა. ზურგზე
ლურჯი სატინის უზარმაზარი გორგალი ეკიდა —
თავმჯდომარემ გამომატანაო...

ქეძვით შემოლობილ პატარა ეზოში, დაბალ ერთ
ოთახიან სახლში კოლა და ანა ცხოვრობენ. ამ

სახლს წნელით შემოწული მოაჯირი უდგას
სულს, კიანას დაუვიწყარი ხსოვნა და კოლას ნაბიჯს
ბიჯს აცდენილი ნაბიჯი ერთსიტყვიანი სიმღერით—
მთვარე!

ანას თეთრ საყელოიანი შიფონის კაბა აცვია,
ზედ „გულის ბროშკა“ აბნევია — უზარმაზარი ჭია-
მაია, სარეცხს რეცხავს ხის გობში და უცრემლოდ
ზუზუნებს:

— მოგიკითხავ დიდი სიყვარულით, დიდი პა-
ტივისცემით, დიდი ხელისჩამორთმევით, ჩემო
კიაან, ჩემო ლატანივით კობტა ქმარო, რამდენი
არ გიმკურნალე, ძვირფასო კიან, მაინც პუსტო
გამოხვალ, ხალხნოო! წიწაკა ხარ, ტყირპა წიწაკა,
მწარევე, რად გამამწარევე, ხალხნოო, — სარეცხის
წყალი გადაღვარა, — ვააჰმეო, — ერთი გადააყო-
ლა და მდუმარედ დაიწყო რეცხვა.

ეზოს კარი გაჭრილდა, აგე, კოლა. ლასტის კა-
რი შემოაღო და შემოვიდა ეზოში, ხელში ნახევარ-
ლიტრიანი წამლის ბოთლი უჭირავს რეცეპტით.
იხრჩობა ხველებით. ანა ოცნებიდან გამოერკვა და
კოლასკენ შემოტრიალდა.

— იცი, კიანამ როგორ იცოდა? გაფცქვნიდა
კიტრს, შუაზე გაჭრიდა, ნახევარს მე დამიდებდა
თეფშზე, ნახევარ თვითონ აიღებდა... ბროწეული
გვედგა, კომშიც...

— კარგი, — შეაწყვეტინა კოლამ, — კარგი,
ერთი კიტრსაც გაგიფცქვნი, ბროწეულსაც დაგირ-
გავ, კომშსაც და ვნახოთ რაღას მოიმიზეზებ... —
ღვინის ჭიქაში ჩამოასხა წამალი და დალია. მერე

პირსახოცით გაიკრა თავი და სანახევროდ ამოწნულ
 გოდორს მიუჯდა.

— სინათლე გქონდათ? სინათლის ღირსი რო
 გაგხადე და ლამფის ხრჩოლას აღარ უყუტებ? —
 მოიხედა უცებ კოლამ ნიშნის მოგებით.

ანა განრისხებული მოტრიალდა.

— მიკვირს სინათლე არ წამომამყვედრა-მეთქი
 და აი! რა შავჭირად მინდა შენი სინათლე. ლოთი
 ხარ, ღვინის ბურნა, კულტურისა არაფერი გაგეგე-
 ბა, იდეურ-პოლიტიკური დონე დაბალი, ქალს რო-
 გორ უნდა მოექცე არ იცი, წვერს არ იპარსავ, ფე-
 ხებს არ იბან. — თითებზე ითვლის ანა — სულიე-
 რი მეგობარი არ მინდა მე?

— ეგ როგო, ქალო, მაშ მე არაფერი არა ვყო-
 ფილვარ, ჭიქას არ ავწევ კიანას შესანდობარი არ
 დავლიო, ამ წინებზე წანდილი ხო დავარიგე მეზობ-
 ლებში, ჩემი მეუღლის მეუღლეს მიაგებოთ-მეთქი?
 ერთი მთვარეს შევეხმეიანები ხოლმე და ამ ეზოში
 აღარ ჩამაახედე!..

— რა გამიხდა, შენს სულს ვენაცვალე, ერთი
 შავი კაბა, რო ისევ შენს ქვრივად დავჯდე, ისევ
 შენად დავიგულო თავი, ხალხოო! — უცბად მიატო-
 ვა საქმე ანამ. ხელები გადაიბანა, ჩაიცვა. საკაბე
 შეახვია და ეზოს კარი გაიხურა.

სალონის კარებზე დააკაკუნეს. თავმჯდომარემ
 გივილო და ბაწრო შემოიყვანა.

— შენი ჭირიმე! — შეეხვეწა თავმჯდომარე

მაყვალას, — ესენი მეველეები არიან, პირველი რიგში ამათ შეუკერე, თორემ მერე ტანსაცმლის კერვას მოიმიზეზებენ, დაიწყებენ ჩემი უნდა და ვენახი უპატრონოდ დამჩქვანდეს. კარი გაიღო და ანა შემოვიდა.

— ჩემი პირველი ქმრის ბედზე ერთი შავი კაბის შეკერვა მინდა, გენაცვალე...

— კარგი, ქალო! — გაბრაზდა თავმჯდომარე, — დააყენე ის კაცი საფლავში და ჩვენც მოგვასვენე. ჩვენ მხოლოდ გათვალისწინებულ ტანსაცმელს ვკერავთ, კოლმეურნეების სამუშაო ტანსაცმელს!

ანამ ისევ შეახვია თავისი საკაბე და წარბაზი-დული გავიდა.

„უხეში, უზრდელი, რა უნდა მაგას თავმჯდომარედ! აფსუს კიან“!..

გვიყას თოკის ბოლო უჭირავს.

კლუბის კარებთან აფიშაა გამოკრული „მოღებების ჩვენება“.

ხალხით სავსე კლუბი. თავმჯდომარე სცენაზე აჯიდა.

— ჩემო მშობელო ხალხო! — თავმჯდომარემ ხელი მოიჩრდილა, — გილოცავთ ამ ღირსშესანიშნავ მოვლენას! ახალსოფელში „საყოფაცხოვრებო სალონის“ გახსნას! აბა თქვენ იცით, როგორი შრომითი შემართებით გადაუხდით სამაგიეროს ჩვენს მთავრობას და ხალხს!

ეხლა ჩვენი საყვარელი მკერავი გვიჩვენება,

როგორი ტანსაცმელი უნდა ატაროს გლეხმა, რომ
ყოველი სამუშაო დღე დღესასწაულად გადაიქცეს...
თავმჯდომარემ ტაში შემოჰკრა, მერე დაბლა ჩაე-
მოვიდა და წინა რიგში დაჯდა. გიგ...
სცენაზე მდოლოე და მეგარმონე სხედან, ორივე
კულისებისკენ იყურება. იქ, ეტყობა, ვიღაცამ ანიშ-
ნა დაიწყო. ორივემ მკვეთრად შემოაბრუნა დარ-
ბაზისკენ თავი და დასცხეს.

სცენაზე მალუცა და კურდღელა შემოვიდნენ.
დარბაზის კუთხეში მალუცას და კურდღელას
ძმა გაქაჩული უჭირავთ ძმაკაცებს.

— ჩამოდით დაბლა, თორემ გაგზეთქამთ ცე-
მით! — ძლივს იჭერენ ბიჭები ძმას.

დებმა არაფერი შეიკჩინეს.

— ჩამოდით, გეუბნებით! — ქვეყანა შეიხედია
ბიჭმა.

— მაჰაჩემმა ძაან კობტად იცის ყველაფერი!
თავმჯდომარემ უთხრა და გამოომიშვა, — სცენიდახ
უპასუხეს დებმა.

ბიჭი სიმწრით იქვე ჩაჯდა და თავი ხელებში
ჩარგო.

ბურნუთა თვალმოუცილებლად უყურებს მაყვა-
ლას.

— ფერ-ხორციით არა უშავ-რა! — ბურნუთას
ასმენინებენ ბიჭები.

— ემაგი გულისთვინ როგორა სცემთ თანასოფ-
ლელს, მამ თქვენ ხალხი ხართ? — ხმამალა აცხა-
დებს ბაკლაშკა და თან ბურნუთას უყურებს.

ბურნუთა სცენას შეჰყურებს. ერთი-ორჯერ მუტში ჩაახველა.

ერთმა მეორეს რაღაც განსაკუთრებული იმან დანარჩენებს და ახარხარდნენ, ვინც მათს არ აცილებენ თვალს.

შემოდის სატინის ლურჯ ხალათში და ჰალიტუხში გამოწყობილი აფერისტი სიკა. იცვლება მუსიკა.

აფერისტი გადაჰარბებული სერიოზულობით ეკიდება მოვალეობის შესრულებას. იხსნის და იკრავს ლილებს. ხან ერთ ხელს ასწევს, ხან მეორეს, აღარ აპირებს სცენიდან გასვლას.

ვილაცამ ველარ მოითმინა და დარბაზიდან დაუძახა.

— ჩამო, ჩემვეთრიე დაბლა!

— ზედ ნუ შამაიცვითე, აფერისტო, განა მარტო შენია!

დარბაზი გამოცოცხლდა. აფერისტი ერთხანს კიდევ დაბორიალობს სცენაზე.

— ხაში პარიი! — ყვირის ვილაც დარბაზიდან. სცენაზე პაკიპუკა შემოდის.

მედოლე გულამომჯდარი მღერის.

წელში ნამეტნავად გადაზნეჭილი მართლა პაკიპუკით დადის.

— მაგრე იარე სამუშაოდ, მაგრე და ცინკი მავთულ გააბამ ვენახში, აი!

პაკიპუკამ ფეხი ფეხს მიართყა, ხელი მოიჩრდილა, წინ გადაიხედა და გამოაცხადა:

— არც ახლა მოვეწონები ჩემს ლიზიკოს? — დარბაზი ახარხარდა.

სცენაზე ბაბულა გამოჩნდა ქოლგით. უცხად/წიოკანთ ქალმა იწივლა:

— სტილნი ქოლგა!.. დაიწვიით!.. *ქარქუნუნული*
ბაბულა დაიკვანწება სცენაზე, *სტატუსი* *სტატუსი*
ნებელი თითი აქვს გაკვესებული პირში და მორცხ-
ვად იცინის.

მოულოდნელად სცენისკენ ანა გაემართა თავი-
სი მოზომილი ნაბიჯებით. მაყვალას ხელი ჩამოართ-
ვა, მერე შუბლზე აკოცა. ხელში არშიეებიანი ცხვირ-
სახოცი უჭირავს და დროდადრო მშრალ თვალებს
იშშენდს.

დარბაზში სიჩუმეა.

— ხო იცი, შვილო, მარტო სამუშაო ტანსაცმ-
ლით ვერ მოვიხდით წუთისოფლის ვალს, ვის გა-
თხოვება უნდა, ვის ნათლობა, ვის ქმარი ჰყავ
მკვდარი, — ატირდა ანა.

კოლა ცდილობს ხელი შეაშველოს ჩამოსვლი-
სას. მაგრამ ანამ ცივად მოიცილა და პირდაპირ კა-
რისკენ გაემართა.

თავმჯდომარე სიბრაზისგან ვალურჯებული ზის.
დარბაზიდან ანას დატალღულ თმას და სინატი-
ფეს ვერაფერი შეჰკადრეს.

დასასრულ მაყვალამ მდაბლად დახარა თავი და
გამოაცხადა:

— გმადლობთ ყურადღებისთვის!

ხალხი ისევ სცენისკენ იყურება.

თავმჯდომარე სცენაზე ავიდა, მაყვალას ხელი
ჩამოართვა — რა არი, კაცო, ადამიანი, ძლივს შევ-

რეკეთ კლუბში, ახლა აღარ მიდის, რა არი, სიხ-
ლის დანახვა როგო უხარია ადამიანს...

სიხარულით გულამოვარდნილად მიქცევდნენ
ნის მოგებით უთხრა: **ბიჭო, მიჩქეპე!**

— აი, ხომ ხედავთ?! ხვალთან მე მკონი გაათ-
ქეცებული ხალისით შეუდგებიან ყურძნის კრეფას!..

თავმჯდომარე ბოლთასა სცემს და რატომღაც
ქერს არ აცილებს ცუდლუტურ ლიმის.

სალამოა. ბურნუთა საქმეზე ყრილობს ჯავრს.
ციბრუტივით ტრიალებს ეზოში, ღობეს ამავრებს,
ქვეს ერთი ადგილიდან მეორეზე ყრის, ადის სხვენ-
ში, ჩამოაქვს ნამგალი და ღობის ძირებს თიბავს.

— კარგი, კაცო. რა მოგივიდა, დადექ! — დაღა-
მება არ გეყურება, — უკან დასდევს უკვე შეშფო-
თებული მიხაკო.

— დამანებე თავი, დამანებე! — აღრიალდა
ბურნუთა და ვენახის თავში გავარდა.

ამ დროს თავმჯდომარემ შემოაღო ეზოს კარი.

— ბიჭი სად არი?

მიხაკომ ველარ შეიკავა ბოლმა და კედელს დაე-
ჯახა თავით. ერთხელ, ორჯერ, სამჯერ.

— რა იყო, კაცო, რასა სჩადიხარ?! — გაგიყდა
თავმჯდომარე.

— როგორც ჩემი შვილი იტანჯება, მეც იგრე
უნდა დავიტანჯო! — ისევ გაიქაჩა მიხაკო.

— თფუი! — თქვენ ხო ხალხი არა ხართ! —
ეზოს კარი გაიკეტა თავმჯდომარემ.

იკივლა ანამ და ხელი მოინაცვლა. ხელი კალ
მკლავზე ჰკიდია.

— მააადლობთ! — მდაბლად დაქანდა მუხარამ
ლამ ანას და ზანტად გაჰყვა ბაღის ზღვას.

— მობრუნდი, კაცო!

კოლამ თევზივით გაუქნია ხელი.

— მობრუნდი, კოლავ, მურაბა მიდგა სამურა-
ბე ტაშტითა! — ხელი მოინაცვლა ანამ.

კოლა გაცეცხლებული მობრუნდა.

— კაცო! დავავლებ ხელ მაგ შენ მურაბის
ტაშტსა, ლამფასა და კერესინკასა და საიდანაც მო-
გიტანია იქამდე გაუწვდენ, ჯო! ბარემ ქვევრშიც
მურაბა ჩამისხი! მააშორე ყველაფერი. მააშორე. —
ყვირის კოლა და ანას მზითევს სათითაოდ ისვრის.
ლამპასაც, კერასინკასაც და მურაბის ტაშტსაც,
ფერდაზე რომ კისრისტეხით ბისდევენ ერთმანეთს.

გაოცებისაგან და შიშისაგან ანა ისევ ცალი ხე-
ლით ჩამოეკიდა.

— კარგი, კაცო, ჰო, როგორც შენ გინდა! —
ისევ ორი ხელით ჩამოეკიდა. შეთამამებულმა კო-
ლამ ისევ გადახუხა წამალი. ემწარა და დაიჭყანა.

— მაშ შენ ძალიან გიყვარს ჩემი თავი? — გა-
ღიმებულმა ჰკითხა კოლამ და დინჯად გაახვია თამ-
ბაქო.

— ეტყობა მწარე წამალია! — იკივლა ანამ. ხე-
ლების მონაცვლებით სვეტამდე მიცოცდა და სვეტს
ჩამოჰყვა. უმალ რეცეპტიან ბოთლს ეცა, შეაჭანჭყა-
რა, საცობი მოაძრო, დასუნა და ელდა ნაცემმა
იყვირა:

— არაყი! ღმერთო! — მერე რეცეპტი საბრო-
ბოთლს და გაავებული მივარდა კოლას, — აჰ, ათ
ჩაფიანს მიაკარ, დღეში უთვალავჯერ შექმნილი
ქო, აჰა, — ანა იქვე ჩაჯდა და ატყუდა...

— ვახ, კაცო! — წინ და უკან დარბის კოლა.
ეცოდება ცოლი და უმწეობისაგან აღარ იცის რა
ქნას. მიტრიალდა და ისევ ბაღჩის გზას დაადგა.

გულდათუთქულმა ანამ ტირილი შეწყვიტა და
გასძახა:

— ცოდო არ არის კიანა, რო შენ იმისი ნაცო-
ლარი მკლავზე გიწევს.

სალამოობით კოლა დიდ უპირატესობას გრძნობს
ხოლმე. დიდი ამბით აანთო სინათლე.

ანამ თავის გრძელფეხა ლამპა შემოიტანა და
აანთო, ახლა სინათლევ ანთია და ლამპაც.

კედელზე ხელოვნური ყვავილებით დამშვენებ-
ული კიანასა და ანას სურათი ჰკიდია. ანა მტვერს
იღებს სურათიდან და ისევ ზუზუნებს:

— თვალი დაგიდგეს, თვალიი... არავის არ მოე-
რიდებოდა ვინც არ უნდა ყოფილიყო, ჩემი ბუკე-
ტო, მეძახდა, ხალხნო!

კოლას მწვანილი, ყველი და პური უდგას წინ.

— დილით მწვანილი, სალამოთი მწვანილი, აი-
ლე და ბარემ ბოსტანში დამაბი, — თითზე გადაი-
ხვია აყორებული ოხრახუში.

თავის ლამფის შუქს უმარჯვებს ანა ნემსსა და
ძაფს და შიფონის კაბას იკემსავს:

— უკულტურო ხარ, ღამე გაძლომა არ შეიძ-
ლება...

მერე ანამ თავისი ლამაზ ჩააქრო და დაწვა.
კოლამ ივახშმა მწვანილითა და პურით და თავისი სინათლე ჩააქრო.

ეროვნული
ბიზნისითება

ფეხშიშველი, თმაგაჩეჩილი თინია მიდის ორ-
ლობეში. ცალ ხელში ხორაგით სავსე ჩანთა უჭი-
რავს, ცალში — ყველი და პური. გემრიელად ილუ-
კმება. ყველი გაუთავდა. პურს აკოცა და ყორეზე
დადო.

გზის ორივე მხარეს ვენახებია, ლობეებს გასწვ-
რივ რუები ჩაუდით. შუადღის სიმყუდროვე გამე-
ფებულა. ჭრიჭინების გაუთავებელი ჩარბუზანა
კიდევ უფრო ამკვეთრებს სიჩუმეს.

თინიამ აქეთ-იქით გაიხედ-გამოიხედა. თავი რომ
სულ მარტო დაიგულა, ჩანთა დადგა, დოინჯი შემო-
იყარა და წყევლა-კრულვას მოჰყვა: — შენი ძუ-
ძეები დაიწვას, დარო, შე ქურდბაცაცავ, შენა.
ცეცხლად და არმად შეგერგოს ჩვენი სიმიწლით გა-
სუქებული დედალი! შე გულდაფუფქულო, შენა.
მაგრამ, რა (გაიკვირვა თინიამ) ნათქვამია, ხე ძირზე
ამოდისო, — დედაშენი ანიჩკა იყო (წინ გადახრი-
ლი თინია თითებზე ითვლის) ქვევრის პირზე მოკე-
და, შენი დედამთილი იყო და მეწისქვილესა ჰყვა-
რობდა, აგრემც ამოსწყდებით და ამოიბუგებით...

უცებ ლობის ლაწანი გაისმა. თინიამ მიიხედა,
ლობეზე გივია მოძვრებოდა „ეხლა როგორ გინდა,
ეხლა როგორ გინდას“ ძახილით. თინიამ ჩანთას ხე-
ლი დასტაცა და მოჰკურცხლა. მირბის და მისდევს

— პაპი, უთხარ, ე, ელიზბარაანთ გვიცას, მაგას უპატრონო ხო არა ვგონივარ, მაგის შიშით ველარ უნდა ავიარ-ჩამოვიარო.

— პაპას ქალო, მოხვედი! — გულისწამოვიდა ვენახიდან.

— ჯომ! — გაიმეორა თინიამ, რაკი არავინ გამოესარჩლა.

— რა უნდა უთხრა, ძაან კარგი ყმაწვილია. მიგათხოვებ შემოდგომამზე და ეგ არი...

— რას ამბობ, ე, თვრამეტ წლამდე ხელ არ აწერინებენ! — შეხტა თინია.

პაპამ და აფერისტმა ერთმანეთს შეხედეს და ახარხარდნენ.

პაპამ საჭმელი ამოალაგა.

— ე, მამაძაღლები ე, უყურე შენ...

აფერისტი ზის და ბუზებს იგერიებს. ბუზები რატომღაც ძალიან ეტანებიან, შუბლზე ასხდებიან. აფერისტი შუბლში იცემს ხელებს, განგმიორულ ბუზებს ზიზლით ისვრის წკიპურტებით.

ვანო პაპა კიტრებს აუყვია, ხალათის კალთაში იგროვებს. ხარბი, გაფაციცებული შხერით ეძებს, მერე მოიტანა და წამოჩოქილმა წამოსცალა კალთა.

ჭიკოს გაქეჭყილი ტოლხა ჩამოხსნა. თაღარიდან წყალი ამოიღო და ხელებზე გადაივლო.

— აფერისტო, არ გინდა ხელების დაბანა? — აფერისტს მიუბრუნდა.

— ხელებზე რა მაქ რო? — შარვალზე გაისვამოისვა ხელები აფერისტმა.

მსხლის ძირში თინიამ წითელი სოკოები იპოვა.

— პაპი, რანაირი სოკოებია, ე?

— შენთვის დავკრიფე, შაგიწვავ, შაგაჭმევ და
ლამე არ დააყიებ ხოლმე ლოგინ! ეკრქუნუაჲ

— როდისღა ვაყიებ, როდისღა ვაჭმევ და ვაჭმევ
მუშტები აუტყაპუნა თინიამ. პაპა იცინის, თინია
ზურგს უკან უზის და ეკვრის.

— გაიწი, გოგო, გაიწი, გეგებუმრე. — ველარ
იცილებს ვანო პაპა.

სალამო ხანია და ლახტის თამაშია გახურებული
ნასაყდრალთან. „დიდი გზა“ ვანო პაპას ვირის ტაქ-
კამ გადმოსჭრა. კოფოზე პაპა და შვილიშვილი გა-
მოჭიმულან. გივია გაშმაგდა გოგოს დანახვაზე.
სულ ლაწალუწი აუტეხა იქაურობას.

თინია გივიასაყენ აპარებს თვალებს. პაპასკეს
არ იყურება, ისე ეკითხება:

— პაპი, ე, სხვა სახელი ველარა ნახეთ, რაღა
თინია დამარქვით?

— რათა, შე მამამაღლო, რა, თინია ცუდი სა-
ხელია?

— რა ვი, ე, სარკეში რო ვიყურები რაღაცხაი-
რი ვჩანვარ. სულ იმასა ვფიქრობ, ალბათ თინია
რო ვარ იმისთვის-მეთქი, რათა, პაპი?

აბა, პაპამ რა იცოდა, რათა...

უკან ტაჭკაზე ხასხასა ბალახი ყრია. ტაჭკას
გამობმული ბოჩოლა მოსდევს რაცრაცით.

ბურნუთა სახლში შევარდა. გივიას ჩანთა დაა-
პირქვაეა. ჩანთიდან წიგნები გადმოცვივდა, პურის

ნამცეცები, და თინიას „ხუთოსანთა“ დადიდან ჩამოგლეჯილი სურათი, ბურნუთამ ფანქარი ამოიღო, რვეულიდან ფურცელი ამოხია.

— წერილი არ მისწერო, მტკიცე მსჯელმა გავიფუჭდება საქმე. — გივია სათრეში მისი და მტრდულსა ქსოვს.

ბურნუთამ შეშის ნაჭერი ესროლა.

გივიამ თავი მოხერხებულად დაღუნა და საქმე განაგრძო.

— აჰააა, ხო ვთქვი!..

ბურნუთამ წერა დაიწყო:

1. თამაზას ჯემპრის გამორთმევა.

2. აბანოში წასვლა.

3. დილით ადრე სალონში მისვლა და გარეთ გამოყვანა. სიყვარულის ახსნა.

4. რაც მთავარია, წვინტლები არ ჩამოეშვა, მაგრათ უნდა ვიდგე.

კმაყოფილმა ბურნუთამ სათუთად ჩაიდო უბეში ქალაღდი, მანქანაში ჩაჯდა და გავარდა.

გამოწყობილი ბურნუთა სალონში შევიდა.

მაყვალა საკერავს უზის. ბურნუთას თვალი დაუბნელდა.

— თავმჯდომარე არ შემოსულა? ძლივს მოახერხა კითხვა.

— არა! — გაკვირვებით ახედა მაყვალამ.

— ვა, კაცო! როგორ დაიკარგება ხოლმე. — საქმიანად გამობრუნდა ბურნუთა.

მანქანაში ჩაჯდა, სიმწრით დაჰკრა მუშტი ხაჭაპურს და გავარდა.

სალონში ახლა თინია შევიდა. ერეკლე ნუშუაძე — პირველი გაკვეთილი გვიცდებოდა. მასთან ერთად მაყვალას, ჩანთიდან ორი ნაჭერი „ყიყლიყო“ ამოიღო და მაყვალას შესთავაზა.

— რა უნდოდა იმ ვაჟბატონს?

— ვინ ვაჟბატონს, თინი?

— ვითომ არ იცის? ვისა და ელიზბარაანთ ბურნუთას!

— იმის ძმას კიდევ მე ვუყვარვარ. რას გადაგვეკიდნენ გო არა?! ეს უჭიშოები... — ილუკმება თინია.

მაყვალა იცინის.

დილაა.

მანქანასთან შეგროვილ ხალხის სიას კითხულობს თავმჯდომარე.

— აფერისტი!

— აქა ვარ!

— წმინდაშვილი მიხაკო!

მიხაკომ თვალი თვალში გაუყარა თავმჯდომარეს.

— კოკლამაზაშვილი ბაბულია!

— როდის იყო არ ვიყავ?

— ქვაჭრელაშვილი!

— ვარ, აქა ვარ!

— მესამეთა! — თავმჯდომარემ ჩაინიშნა.

— შენგირაძე მარო! ბაზარში — ბაზარში
მიცუხცუხებდა ამ დილას!
თავმჯდომარემ ბოღმა გულში ჩაიხვია და სიის
კითხვა განაგრძო.

ხალხით სავსე მანქანა ვენახებში დაიშალა
გზის პირზე ბარდებში ვიღაც ჩაიმალა.
თავმჯდომარე კაბინიდან არ გადმოსულა ისე
გაუყარა თვალი თვალში წიოკაანთ ქალს.

წიოკაანთ ქალი ბაზარში გასაყიდი კვერცხით
სავსე ვედროს მალავდა.

— რას მიყურებ, ვერ მიცანი? — უხერხუ-
ლობის დასაფარავად გაბრაზდა წიოკაანთ ქალი.
თავმჯდომარემ ხელი ჩაიქნია.

გახურებული ყურძნის კრეფაა.

ვაზის ძარში მიმჯდარი პაკიპუკა ლექსსა წერს.
დრო და დრო ფანქრის ტარსა ღრღნის, მერე,
უცბად, სულმოუთქმელად დააცხრება ქალაღდს...

თავმჯდომარე შორიახლო ზის, პაკიპუკას მუზის
მფარველად სუნთქვაშეკრული, პაკიპუკასკენ გახედ-
ვასაც ვერა ბედავს.

მერე ვენახებში ბორტგადმოსხნილ მანქანაზე
დგას პაკიპუკა და თავმჯდომარის დავალებით და-
წერილ ლექსს კითხულობს პათეტიკით:

პარკოს ნაცოლარი ხარ,
ბადიურს დადიხარ.

ვაჭრობ, სპეკულიანტობ
აბა, ვის რას არვიხარ?
განა ვეპატივება,
შვანგირაძე მარო,
ღროს ატარებ მოქნარებაში,
უსაქმური ხარო!..

ეროვნული
გინგულირთუქუ

— ბარგი შაკრული გაქ, პაკიპუქ! თუ ღროზე
არ გაასწარ, მერე შეიძლება გვიან იყოს! — მშვი-
დად დაარიგა მიხაკომ.

— მტყუან ჭირი, რო შე არავისაც არ მეშინიას!
კედლის გაზეთშიც უნდა გამიკვიმომ ამ ლექსიანად,
განა როგორცა ქუხს. ისე წვიმს, რო... — არ შეშინ-
და პაკიპუქა.

— ვნაახოთ, კაცო, ვნაახოთ! — თავი დაიქნია
მიხაკომ.

სალამოს წიოკაანთ ქალი მოდის წიოკით ქვევი-
დან. ცალი ხელით დოინჯი შემოუყრია, ცალს ბაი-
რალივით მოიქნევს და კივის:

— რათ უნდა გავებრაზდე ქა, რა მაქ საჩხუბარი
(უწივის იმ ფაშფაშა ქალს, პარკი ლობიოს რო არ-
ჩევდა და ეხლაც არჩევს) აგრემც მაგას მოუკვდეს
ჩემი სახისა.

— დამშვიდდი, მარო, ცოდო ხარ, ნუ იშლი
ნერვებს! — დინჯად ზის ფაშფაშა დედაკაცი.

— არც ნერვებს ვიშლი და არც არაფერი, განა
მოპარული გავყიდე.

ხმამ კანტორამდე უწია. პაკიპუქა კედლის გა-

ზეთზე მუშაობს, შიშის დასაფარად სიმღერა შე-
მოსძახა.

წიოკაანთ ქალმა სალონის წინაშე მდებარე დეკორა-
ცი და აკივლდა: ბიჭ-ნიჩქოვანი

— მაგას მოხვდეს ცხელი ტყვია, რა უნდა ჩემ-
გან. მოვიპარე, ქალო, რამე? განა მოპარული იყო,
შე მონავ შენა, მოპარული იყო და გავციდე?

მთელ სოფელში ისმის წიოკაანთ ქალის ხმა —
მორბიან ბალები, ერთმანეთს გასძახიან წიოკაანთ
ქალი ჩხუბობსო...

გროვდება ხალხი.

— რათა კახო; რათა, მოპარული გავციდე?
აგრემც, წითელ კუბოს დაიდგამს მაგის დედა მაგა-
ზე, — ნაბიჯს არ ანელებს ქანცგაცლილი წიოკაანთ
ქალი.

— ვის რას უშლი, რათა შურთ ჩემი უკეთესი.
აზირ, შენ შენ ნაბოზარ დებს მოუაროო, ერთი რო
ველისციხის ბოზია და მეორე ზაქათალისა, შე მო-
ნავ შენა?

ახლა პაკიპუკას იჭერენ...

ბაწროსა და გივილოს ხელზე გადაკიდებული
გაწეპილი შარვალ-კოსტუმი მოაქვთ სალონიდან.

ბაწროს პალსტუხი ჩაუვარდა, იყოსო, რა ჩემ
ფეხებად მინდა! — წასვლა დააპირა ბაწრომ.

— ბიჭო, გალსტუხია, აილე, იქნებ სად გამო-
ვადგეს. წყალსა გთხოვს თუ პურს? ვაა, რა უჯიშო
ვინმეა, კაცო? — გაჯავრდა გივილო.

ბაწრომ აიღო ჰალსტუხი.

საყარაულოზე დაჰკიდეს ტანსაცმელი.

— რა ვქნათ ეხლა, რაში გამოვიყენოთ, კატებივით შეჰყურებენ ახლა ტანსაცმელს და დარწმუნებული გივილო და ბაწრო.

— მოდი ცოლები ვითხოვოთ! — თქვა გივილომ და თვითონვე გაუკვირდა.

— ვინც არა! მოდი! — სიხარულით დაეთანხმა ბაწრო.

ბაწრო თავმჯდომარეს ფეხებში ეღება, საითაც წავა, იქით აეტუზება, თავმჯდომარე თითქოს ვერ ამჩნევს, მერე ერთბაშად უყვირა.

— კაცო, რა დროს ცოლია ამ გაგანია მუშაობაში?

— შენ რო გყავ, იმამ რო ყავ, (ცერა თითით აჩვენებს ბაწრო), მე რა ფეტვი შირევია? და თანაც ხარჯი, ხარჯია, ორივე ვირთამთ!

— ცოლი რა ჩემ ფეხებად გინდა? — ხმაში სირბილე დაეტყო თავმჯდომარეს.

— მაიტა მამ შენი ცოლი! — იყვირა ბაწრომ.

— წადი ეხლა იმ ვენახს უყარაულე და რთველ რო მორჩებით ცოლსაც მოგცემ და ცოლისდასაც ბაწროსთვის, — დაარიგა თავმჯდომარემ.

ამ დროს ღვინის საათიდან (სარზე მიმაგრებულ ძირგახვრეტილ დოჭიდან, რომელსაც ქვეშ თასი აქვს შედგმული) უკანასკნელი წვეთი ჩამოვარდა,

ბაწრომ თასი გამოცალა და აყვირდა. თანეძღობა-
რემ საათს დახედა.

ერევნული

გინგულიწყეკუ

საყარაულოზე გვილო ზის. ღვინოს წრუპავს
და უზარმაზარ ნაგაზსაც უსხამს ჯამში. მერე ჩონ-
გურს იღებს და მღერის:

„სიკვდილი ჯა სიღარიბე ორივე ერთად მოდი-
ოდა.

ორივე ერთად მოდიოდა.

(აქ ხმას დაუწევს) შევხედე და შემეშინდა სიკვ-
დილს...

ამ დროს ვენახში სახედარი გამოჩნდა. გვილომ
სარკის ნატეხი აიღო და დაუმიზნა. სახედარმა თავი
ხან აქეთ გადააგდო, ხან იქით და გაბრუნდა. ბაწრომ
საქმიანად დადო სარკის ნატეხი, განაგრძო — შევ-
ხედე და შემეშინდა, სიკვდილს სიღარიბე სჯობდა!..

გვილომ ბაწრო შენიშნა, ჩონგური გადადო და
ლოყაზე თავჩამოდებულმა დაუწყო ლოდინი.

— კაცო, რას შემოგიდვია ხელი აკაკი წერეთე-
ლივითა?! არ უნდა შემოუარო ვენახს გარშემო
ხანდახან? — და გაბრაზებულმა ბალახებში ჩადგა
ღვინის დოჭი.

— ამო, შენ შენი წილი დალიე და აბა ნახე თეი-
თონ როგორ შემოვიაროს... — ჩამოსძახა გვი-
ლომ.

საყარაულოზე ახლა ბაწრო, გვილო და ძაღ-
ლები სხედან.

— ეგ რა მოგსვლია, კაცო. — ჰკითხა ბაწრომ
ლოყაჩამოლადრულ გვილოს.

— ძაღლმა მიჭნა, ამ შობელძაღლმა, ხო იცო,
რა სიმთვრალე იცის...

— ნულა ასმევ, კაცო, ნულა! — ჰყვირა ბაწრომ
ბაწროს.

— განა ძე არ მიხდა, კაცო, მაგრამ ველარ გა-
დამიჩვევია. ჩვენ გვიყურებენ ესენიცა...

ამ დროს შავმა ნაგაზმა დაიღრინა და გვილოს
ჩამოქაჩა თათით.

— ჯარიმა! — აუხსნა ბაწრომ.

— პაპაპაპაა, რამოდენა ხალხი იყო, კაცო, ბოლ-
მა შალიკოს ქელებში, ეგრე იცის ხალხმა, ბევრი
ხალხი ან ძაან კარგი კაცის ქელებში მიდის, ან
ცუდისა. ზოგი ეხლა გადახედე, შალიკო, შე საწყუ-
ლო, ვენახებსა, ზოგი ეხლა დაინახე ცის კიდური,
რა გეგონა, თან ჩამოგაყოლებდნენ ყველაფერს?
დღეს არა, ხვალე მატიტელა ბალახით დაიფარება
შენი სამარე! — ბაწრომ პურზე ღვინო დაასხა.

— ამითა, ბაწრო, — ჰიქა შეათამაშა გვი-
ლომ, — აგე გზაზე რო ურემი მიდის და თვალ
მიაჭრიალებს, იმ კრიალს გაუმარჯოს! — ჰიქა გა-
მოსცალა, თავზე დაიმხო და ამოიგმინა.

— მაშ არ უნდა მოკვდეს კაცი ვაზის ძირში!

— წარმოთქმულ სადღეგრძელოს გაუმარჯოს! —
ახლა ბაწრომ მოიპირქევა ჰიქა.

— რაო, რა ჰქენ ჩვენი საქმისა? — იკითხა გი-
ვილომ.

— არ გვიშვებს, კაცო, თავმჯდომარე, რა დროს ცოლია ამ გაგანია მუშაობაშიო.

— მაგის დედა კი ვატირე, მაგის დაბადებას მოსდომებოდა ცოლი, სუ რთველსა და მუშაობას დაუწყებდა ყურებას! — გამწარდა გივილო.

ერთხანს მდუმარედ ისხდნენ.

— მოდი, კაცო, შენ წადი და ორივე შენ გასინჯე. ჩემი და შენი რამ გაყო. — წინადადება მისცა გივილომ ბაწროს. — სამსახურზე კიდე ნუ იღარდებ, ორივეს მაგიერ მე ვიყვირებ.

— მაიცა, კაცო, ქალის გულისთვის სამსახური დაკარგო? — ხმაში სიმტკიცე დაეტყო ბაწროს.

— ეე, ბაწრო, შენ არ იცი, რა ტკბილია თბილი კერა, თბილი ლოგინი!..

— მაიცა კაცო, რა სითბო და სიმხურვალე აგიტყდა ამ პაპანაქებაში, — და ოფლი მოიწმინდა გივილომ.

— მე სხვა სითბოზე გელაპარაკები, ბაწრო, მე გულის სითბოზე გელაპარაკები. — თვალეები მოუწყლიანდა გივილოს. მერე ნეტარებით წარმოსთქვა:

— ეხლა ამსვა, დამსვა და მალუცაანთ ეზოში დამსვა!

— არა ძმაო, არა, ვინც მალუცას შაირთავს, ხელს არ დაიწვავს. — ასიამოვნა ბაწრომ.

— კურდღელა, კურდღელა ნაკლები ქალია? შენ ნაკლები ხო არა გგონია?!

თეთრი თხებით სავსე მანქანაზე ~~მოპრანჭული~~
ბაწრო და გვილო სხედან. გვილოს გულზე ~~ნიკო-~~
ლოზის ომში დაცემული პაპის მედევი ~~მედევი~~
— თხა და ეგრე ლამაზი გინახავს ~~ნიკოლოზის~~
ბედნიერი ბაწრო თხას ჩაუცუცქდა და ფერება
დაუწყო.

— ადე, — კაცო, ბეწვი გადაგივიდა. — ჩამო-
ფერთხა გვილომ.

თხა თვალბგამტერებული უყურებდა ბაწროს.

ბაწრომ ველარ გაუძლო დაეინებულ მზერას და
გამოტყდა: რას მიყურებ, ცოლიანი ვარ?!

სალონთან აფიშაა გაკრული:

„ნახეთ მხატვრული ფილმი

მთვარიან ღამეს (სიყვარულზე, ქართულად, ნი-
სიად)

დასაწყისი 7 საათზე.“

მალუცა და კურდღელა კინოში წასასვლელად
ემზადებიან. სამზადისს შიშისა და ელდის ფერი
დაჰკრავს.

მალუცამ გადმოიღო თავის ლაკის ფეხსაცმე-
ლები და განსაკუთრებული ღელვითა და ვნებით
იცვამს. ფეხსაცმელი პატარაა და ძალიან უჭირს
ჩაცმა.

— კურდღელ, ერთი სუფრის კოვზი მამაწოდე!..

— ჩქარა, მალუც, ჩქარა! — კოვზი მოუბრუნინა
უკვე გამოპრანჭულმა კურდღელამ.

— ჰაერ ვაყლაპებ, — აუხსნა ჩაბე.

გამოწყობილი მალუცა და კურდღელა მთაწილის
გასწვრივ, ერთმანეთის პირისპირ სხედან. მათ შორის
ბრსაკენ გამოხედვას ვერა ბედავენ და ერთმანეთს
თვალშიშტერებულნი ღელვას ძლივს მალავენ.

— ისე, კაი დაწყებული უღვაშები კი აქ, —
ჩაილაპარაკა მალუცაზე თვალეშიშტერებულმა
ხირხალამ.

— იმიტომაა ეგეთი ეშხიანი! ეგ მე, — არჩევან-
ნი გააკეთა ბაწრომ.

— ეგ მალუცაა. — მოკლედ მოჭრა ხირხალამ.
ცოტა ხანში ციბრუტივით დატრიალდნენ საპა-
ტარძლოები. საქმე მიეშველათ და თავდაღწეულები
კეკლუცობასაც ახერხებენ.

კურდღელას რუშებიანი პერანგი მოუჩანს.

— შაბათი კვირაზე გრძელია, — ჩასჩურჩულა
ბაწრომ.

კურდღელამ სალტე აიჭიმა და ისეთი სიყვარუ-
ლით შეხედა ბაწროს, რომ ბაწრომ ფეხზე დგომა
ველარ შეძლო და ჩამოჯდა.

ჩაბე ისევ ცხენს აშრობს.

თამადა ენამშეობს:

— ორ წყვილ კოკორს გაუმარჯოს! ჩვენი თავი
უცოცხლოთ ღმერთმა, აკმაროთ ღმერთმა რაც სი-
მარტოვეში სიმწარე უნახავთ. ტკბილად შეაბე-
როთ! — ჭიქა გამოცალა და გამობერილ მუცელზე
კმაყოფილმა დაიხედა.

გივილომ მალუცას უჩურჩულა:

— დედაშენი უფრო გიყვარს თუ მამაშენი?

— ორივენიცა, — გაინაზა მალუცა,
— მაინც, მაინც, — არ მოეშვა სიძე
— ორივენიცა, — უფრო დაეძვრა მალუ-
ცამ.

— იგრე ხართ, როგორც ყველი და პური, —
გული გადაუხსნა ბაწრომ გივილოს.
გივილომ სიმღერა შემოსძახა:

რა ვუყოთ, რომ შავი ვარ,
დამწვარი ვარ მზისაგან,
მეც ხომ ადამიანი ვარ
გაჩენილი ღვთისაგან.

მალუცას ორი მსხვილი კურცხალი გადმოუგორ-
და თვალიდან.

კურღლელა ქათმის ფეხსა სწიწკნის.

გივილოს სიმღერამ ბაწროს ვენახი გაახსენა და
თავი ჩაჰკიდა. მერე გივილოს შეეხშიანა — გივილო,
მოდი ჩვენი ვენახისა ვიმღეროთ! — აღრიალდნენ
ბაწრო და გივილო.

მეველეების ხმა საიდანღაც შორიდან, მაგრამ
მაინც მოიტანა ქარმა. თავმჯდომარემ საათს დახედა.

სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულების შემ-
დეგ გივილო ისევ პატარძალს ელაციცება:

— მეუღლეზე ახლობელი ვინ იქნება, — სულ-
ში იძვრენს მალუცას გივილო, — რაც მეუღლეებს
ერთმანეთისთვის ფრჩხილში შესტკივათ, სხვებს
გულშიაც არა...

ბედნიერი მალუცა ჭიქაზე ხელს უფარებს,
უფროთხილდება ქმარს, — იმყოფინე, გივილო, გე-

ნაცვალე! — გვილო ფრთხილად, ფრთხილად აღე-
ბინებს ხელს.

ლარიანი კრამიტი ჩამოატარეს, — ~~მეორე~~ მეორე ბიჭის
დან ღვინოსა სვამენ, მეორე ბიჭის ~~მეორე~~ მეორე
მოადგილე ღოჭით ღვინოს ასხამს.

თამადამ მორიგი სადღეგრძელო წარმოსთქვა:

— ეს ცხოვრება ეგრეა, ვივლით და გადავივ-
ლით! კარგის მეტი რა შეგვრჩება ვისაც ჩვენი ურ-
თად პურის ჭამა გაუხარდება, დაგვინახავს და
იტყვის: ყოჩაღ, ბიჭებო, თქვენი ჭირიმეთო! იმათ
გაუშარჯოს.

თამადის მოადგილემ სიმღერა წამოიწყო
პრავალ-ჟამიერ-ჟამიერო... სიმღერა ააგუგუნეს.

ბაწრო და გვილო თავიანთ ვენახისას „მღე-
რიან“.

სიმღერისათვის მოპატიებულ მომღერალს სიმ-
ღერა არ მიუტოვებია, ისე გადმოსძახა სიძეებს. —
მეორე, მეორე... მაგრამ გამგონი ვინ არის? ბაწრო
და გვილო ღრიალებენ. სოლო გაჩუმდა. გვილო
და ბაწრო ისევ ღრიალებენ.

— მაიტა, კაცო, ძვალი გადაუგდეთ, იქნებ გა-
ჩუმდნენ! — მოიფიქრა ვილაცამ.

როდის და როდის გაჩუმდნენ გვილო და ბაწ-
რო და ისევ პატარძლებს მიუბრუნდნენ.

ბაწრო კრამიტით სვამს ღვინოს. ისევ წამოიწ-
ყო სიმღერა სიმღერისათვის მოპატიებულმა სტუ-
მარმა.

კრამიტს უკანასკნელი წვეთი მოსწყდა და ისევ
აღრიალდნენ.

თამადის მოადგილემ აღრიალებულ ბაწროს თავზე გადააფშვინა კრამიტი. გვილოს ვიტიცამ სილა შემოაწნა, ბაწრო მივიდა და განარტყამზე აკოცა. გვილომაც აკოცა და ასე ერთმანეთს მსუქნებულებმა გადახედეს ბრძოლის ველებზე.

თამადა მომღერალს იჭერს. პატარძლები ქმრებს გვერდში ამოუდგნენ.

ეზოში უზარმაზარი თვითმცლელი შემოგრიალდა. პატარძლების ძმა მანქანიდან ჩამოხტა. უსიტყვოდ მივიდა გვილოსთან, დასტაცა ხელი და ძარამდე ისროლა.

— ემანდ სუ, არ დააქანოს! — თვითონ დაიწყო აფხორება ბაწრომ, მაგრამ ძმამ ისიც დაუხარებლად გასტყორცნა.

უზარმაზარ თვითმცლელს არემარე თან შიაქეს, ძმამ საყარაულოსთან პირდაპირ რუში ჩამოვალა ბაწრო და გვილო.

— შენ გული არ გაიტეხო, ბაწრო, — გონს მოვიდა გვილო, — ჭიკაანში ნაზუქივით გოგოები მეგულება. საქმეს შუა გზაზე ხომ არ მივატოვებთ. უნდა დავბინავდეთ დაზამთრებამდე.

რუს ორივე მხარეს ჩამოცვენილი ფოთოლი აფენია.

— ცოლი აღარ მიხსენო, გვილო, თორემ... — გაცეცხლდა ბაწრო. — ცოლზე ლაპარაკობ კიდევ, კინაღამ საყლაპავი ამოგაცალეს? — ორივე ხელები

თავზე აქ შემოწყობილი ბაწროს და შუა რუხი
ზის.

— უსრომლად რა მოდის რო, უმკლარს ნუშაქმი
ვის მოუწყვეტია!..

ბაწრომ ველარ მოითმინა გივილოს უტიფრობა
და გულიანად შეაგინა.

„დიდ გზაზე“ მალუცა და კურდღელა მოდიახ.
მალუცას ხელში საკერავეი მანქანა უჭირავს, კურდ-
ღელას ბადურაში ჩადგმული ნავთქურა და დაქარ-
გული ყურთბალიში.

საყარაულოზე კი ბაწრო და გივილო ერთმა-
ნეთს ამშვიდებენ.

— ე რა მწარე ყოფილა სიყვარული, ხალხნო,
ჯივარი მეწვის! — თავწაკრული ბაწრო ოხრავს.

— დალიე, ბაწრო, ღვინო, ნახე როგო მოგე-
შვას! — თვითონაც სვამს გივილო.

სალამოს, როცა გარემო ლილისფერი გახდა და
კუთხეში მიმჯდარი გივილო თხილის სიმსხო ცრემ-
ლების შეკავებას აღარცა ცდილობდა და ნაჩვევი
სახედარი კვლავ ვენახის რიგებში დასეირნობს
ყურდაცქვეტილი, ორლობის თავში ორი სილუეტი
გამოიკვეთა და იჭაურობა სავსე ხონჩას დაეშგვანა.

იმ ღამეს ოთხნი ყვიროდნენ.

მალუცას მურაბის ტაშტისოდენა მთვარე გაო-
ცებული შედგა საყარაულოს თავზე.

როცა ყველა გაიკრიფება სახლიდან, ბურნუთა
გამოვა ეზოში, გამხდარი, ჩამობერტყილი და აპყვე-

— რომელ უჭირავ „ტრუპკა“? მაიხედე აქეთ,
3—20-ია? — შენა ხარ, ქეთო? ხმა ამოიღე, ქალო,
შენა ხარ, ხო ვიცი, სიჩუმეზე გიცანხსაქონს შენ
ცან, ქეთო! შენსავით ვერავინ გაჩუმდებოდა სიჩუმე-
ცი! შენი სიჩუმით მოპირთავდა აქაურობა. სიჩუმე-
ზე გიცან-მეთქი, ქალო...

ქეთო განაზებული, მორიდებული, ნიავევით
დგას ყურმილთან.

— თქვი, ხირხალ, რა გინდა?

— ქეთო, ხვალე შებინდებისას გადმოვალ,
ვცადოთ, იქნება გამოვიდეს რამე!

ქეთოს მიუხედავად დიდი სურვილისა ძალიან
უჭირს „პოს“ თქმა, ხმას ვერ იღებს.

ხირხალა ღრიალებს, — ხმა ამოიღე, ქალო, ნუ
გამაგიყე.

— გადმოდი, ღობე როა ჩატეხილი სახლს უკახ
იქიდან გადმოდი, ნურავის კი ნუ დაენახვები, ნუ
დამმარხავ ცოცხლად! — შვების მომგვრელ ცრემლს
იწმენდს ქეთო.

— შენ დახათრიჯანდი, ქეთო, მე ვიცი და ჩემმა
გუმანმა! — ბედნიერი ხირხალა ყურმილს დაეკონა.

ქეთოს ოთახი. მაგიდაზე ხილით სავსე მინის
დიდი ვაზა დგას. კამოდზე მინის ქვეშ კამფეტის
ქალაღებია გამოფენილი.

ქეთო ხინკლის ცომს ზელავს, თან ცალი თვალი
გამორღვეული ღობისაკენ უჭირავს.

— ქეთო! — დაიძახა ვილაცამ. ქეთომ იცხო
ბაბულას ხმა.

— იდროვა ამ ქალობაგასახუნებელმა / გამ-
წარდა ქეთო.

ბაბულა უკვე კარებს მოადგა ქალობაში წინააღმდეგობრივი
შალი აქვს წამოხურული და ქვედაკადას უხედას
კალოშებს.

ქეთო გამოეგება:

— მოდი, რა შორიდან იძახი, მოდი, ქალო, მო-
დი, ნუ იხდი!

ბაბულა წინდებიანი ფეხით შევიდა. ხინკლია
დანახვაზე გაოცდა:

— ნეტა არ გეზარებოდა მარტოვას ხინკლის
კეთება? — თან გულზე ხელი უდევს: — იგრე და-
ვიღალე, იგრე, ლამის გული ყარფუზივით გასკდეს
და გადმოვარდეს...

— რა მოგარბენინებდა, ნელა ვერ იარე?

— დავიღალე, ქეთო, მარტოობით დავიღალე,
ზიხარ ოთხკედელშუა და ათას ფიჭრსა და დარდს
ეკმევინები. ამოდენა გამიხდება ხოლმე თავი (ხე-
ლებით უჩვენებს).

— ეე, ჩემო ბაბულ, შენ იმას მაინც იტყვი,
გათხოვილი ვყოფილვარ როდისმეო, თვალი ჩემსა-
ვით გაუშლელად მქნარ ყვავილს დაუდგეს, თო-
რემ შენ ავიც გინახავს და კარგიც.

ქეთო მოუსვენრად იყურება გარეთ, ერთი-ორ-
ჯერ ბაბულამ თვალი გააყოლა ქეთოს მხერას. მაკ-
რამ ვერაფერი შენიშნა სავარაუდო.

— შეენც მართალი ხარ, რატო პატრონი არ
მოუკალ, მეოთხედაც არ გავთხოვდი, იქნება ბედსა
ვწეოდი...

ქეთო გაფითრდა. ჩამტვრეულ ლოგზე ხირხალამ გადმოალაჯა.

ბაბულამ გაფითრებულ ქეთოს შეხედდა და თონაც გაიხედა.

ხირხალა აივნის კიბეს მოსდგომოდა, ილლიაში ხოკერა გოგრა ამოეჩარა.

ქეთო არ დაიბნა:

— ამას აქ რაღა უნდა ამ უდროო დროს? ვინმემ რო დაინახოს, ხო უნდა დამდონ შარაზე, საცა ვინმეს ფეხი აუცდება, ჩემ ეზოში უნდა გაადინოს ბრაგვანი! რაღა ვქნა ეხლა? მოდი უთხარ, ქეთო თონის ფიჩხისთვის წავიდა „ბოლოში“-თქო“. მარტოს რო გნახავს გაბრუნდება და წავა.

ქეთომ საწოლის ქვეშ სტუცა თავი.

ხირხალამ გვერდულად, მხრით შეხსნა კარი და შევიდა. ოთახში ბაბულა რო დაინახა გაოცდა.

— ვაა, როგორა ხარ, ბაბულ, როგორ?—ქეთო სადღაა?

ბაბულა ხინკალს იღებს.

— თონის ფიჩხზე წავიდა. დააგვიანდება ჯერ... ორთქლადენილ ხინკლებს უსხედან და ქეთოს ელოდებიან

— გოგრა მოვეუტანე კაცო, ამის ყორეზე გაიზარდა და ეგრე უნამუსოდ ხო არ შეეკამდი...

— მა რაა, კარგი გიქნია, ცოდოა, მარტოხელა ქალია...

ხირხალას გოგრა ისევ ილლიაში აქვს ამოჩრილი და ყინჩადა ზის თავის დარღებში ჩაფლული.

ორთქლი ასდის ხინკალს, ხან ერთი ჩახველებს,
ხან მეორე.

ქეთო საწოლის ქვეშ წევს დანახული
იყურება. ბიზღიცი თუქუ

— მომბეზრდა, ხირხალ, მარტოობა და გადმო-
კელ. მარტოობაზე ძნელი არაფერი ყოფილა...

ხირხალამ ღვინო ჩამოასხა და გადააქრა.

— ძნელია მაშ, კაცო! რათ დადიხარ მერე ეგრე
ცალრქა ირემივითა, შენ გულის კარები გამოკეტი-
ლი არ გექნება, მე ხო ვიცი...

— გულის კარები კი ღია მაქვს, მაგრამ სადა
ნახავ ეხლა სანდო კაცს. გახსოვს, ხირხალ, (ცბიე-
რად გახედა ბაბულამ) — როგორი გოგო ვიყავ?
მაშ ამის ღირსი ვიყავი, რო ეგრე მინდვრის თაგვი-
ვით დაერჩენილიყავ ბოლოს?.. მაშ ერთი წესიერი
ადამიანი აღარ შეკუთვნოდა? — თავშლის ბოლო-
თი მოიწმინდა ცრემლი.

— როგორ არ მახსოვს, შენ რო ამაივლიდი,
ფოთლები შრიალს ამოგაყოლებდნენ ხოლმე, რა
წელი გქონდა, როგორ მიიღეწებოდი...

გვერდი იცვალა ქეთომ საწოლის ქვეშ, კედლის-
კენ გადაბრუნდა.

ბაბულა: — ცოცხალია ნეტა ის ქალი?

ხირხალა: — რა ვასაკვირია, რო ცოცხალი
იყოს. მოდი, დავიწყეთ, ცივი ხინკალი რაღათ მინ-
და, ყვავი ღირსი არ იყო და აღდგომას ვერც შეეს-
წროო...

ქეთომ ისევ იცვალა გვერდი. აქეთ გადმობრუნ-
და, თვალებიდან ნაპერწკლები სცვივა.

ხირხალა და ბაბულა ქეიფობენ, ჭიქებს უწიხუნებენ ერთმანეთს.

— ამით, ბაბულ, ქეთოს გაუმარჯოს, ჩუქველიც ვინ იცის ეხლა სად ილადრავს ხეცვალსა და ფიჩხისათვის. ქეთოს გაუმარჯოს თავის მოლლილი გულითა და სიღრმით! — ხირხალამ ჭიქა გამოსცალა.

— გაუმარჯოს ქეთოს წმინდა კერას! — სვამს. — მალამოა რა არი ეს დალოცვილი. ახლა ბაბულამ მოიწმინდა ტუჩები.

ხირხალამ სიმღერა შემოსძახა:

შენ ჩემი მზე ხარ ამომავალი,
მე გული მტკივა, მომე წამალი,
მინდა ქვეყანას გავაგებინო, ლამაზო,
რომ შენი ვშხით მე ვარ დამწვარი...

ქეთომ თვალეები ჭყიტა.

ხირხალა ბაბულას უფრო ახლოს მიუჯდა.

— ხო იცი, ხირხალ, პირველ კლასიდან მიყვარდი, გახსოვს, კოკა რო გამიტეხე? რა შეუბრალებელი იყავ!

ქეთომ პირი იბრუნა.

— ვერ გაგიბედე, ხირხალ! — ატირდა ბაბულა. ხირხალამ ღვინო დაისხა.

— გაუმხელელ სიყვარულს გაუმარჯოს, ბაბულ!

— გაუმარჯოს!

— მიყვარხარ, ბაბულ! — პირი მოიწმინდა ხირხალამ — ნუ გეშინია, თუ აქ არ მოგვიხერხდა ცხოვრება, რუსეთში წაგიყვან!

ქეთო ახლა აქეთ გვერდზე გადმოხიდა და უკვე გამოგლოვილი გულგრილად შეჰყურებს მიჯნურთ.

ხირხალამ ბაბულა ხელში აიტაცა და მწიფე ხმით დაწვინა, რომლის ქვეშაც გაუბედურებული, ყველაფერს შეგუებული ქეთო წევს.

— არ დამღუპო, ხირხალ! ნუ დამიბნელებ მზეს, ვიდრე ხელს არ მოვაწერთ, ვერ დაგნებდები!

ხირხალამ შეისმინა ქალის ვედრება, იქვე იმ საწოლზე ჩამოსვა ბაბულა, ჯიბიდან ხავერდის კოლოფი ამოიღო და ბაბულას მარჯვენა ხელზე ბეჭედი გაუკეთა. ბაბულას ცრემლები ჩამოსცვივდა.

— ნუ გეშინიან, რუსეთში წაგიყვან, თუ აქ არ გვეცხოვრება.

— სადაც შეტყვი, შენთან ერთად ჰერმის ტოტზე ვიცხოვრებ, ხირხალ! — ნაზად მიეხუტა გულზე. ხირხალამ მზრუნველად გადახვია ხელი და წავიდნენ.

მშვიერი, გაავეებული ქეთო გამობობლდა. სატროს დაკარგულად თვლის და ისლა დარჩენია, ხინკალი მაინც ჭამოს, მაგრამ ხინკალიც აღარ იყო.

— ცეცხლი ჭამა თქვენმა პირმა და მოუწელებელი! ერთი გახეთქილი ხინკალიც კი არ დაუტოვებიათ. მაშ იმის ღირსი აღარ ვიყავი, რომ ათიოდე ხინკალი მაინც შეენახათ, ეგ არის თქვენი ადამიანობა?

ლამაზ სევდასავით ეხვევა სოფელს ბინდი. ქეთოს ხელში უზარმაზარი კარაჭიანი პური უჭირავს. ჭამს და ტირის:

— დამთავრდა, ყველაფერი დამთავრდა...
მერე ლოგინი გაშალა. ცხელი აგური შეახვია
თავშალში, საბნის ქვეშ ამოდო, სინათლე გამოართვა
გაიხადა და დაწვა.

ბიზნიციუსი

„ბირჟის ბიჭები“ და ბურნუთა გეგმას ადგენენ
დინჯად და რალაცნაირი ალტყინებით. ოცნებიდახ
მთლად გამორკვეული ბურნუთა, შეშინებული, სი-
გარეტს აბოლებს.

— დიდ კაკლებთან ორლობეში იდგება მანქა-
ნა! — ლამის ყვირის ბაკლაშკა.

— ცოტა ხმადაბლა, რა გაკვივლებს?! — თავში
ჩააფარა მესამემ.

— ამას რალა მოუვიდა, რა გაკანკალებს, ბიჭო,
ნუ ხარ შენ აი, რა ვიცი, უნდილი გოგრა! — შეუ-
ტია ბაკლაშკამ ბურნუთას.

მერე თავები ერთმანეთს მიადეს და აჩურჩულდ-
ნენ.

ბნელი ორლობე. მაყვალა სახლში ბრუნდება.
მისი სახლიდან ცოტა მოშორებით მსუბუქი მანქა-
ნა ქიგული დგას. მანქანის უკანა კარი ღიაა. მანქა-
ნაში უკან გადასვენებული, თავშეხვეული, სიცხიანი
ბურნუთა ზის.

მაყვალას გამოჩენაზე ლობის გასწვრივ მიმალუ-
ლი სამი ლანდი ამოძრავდა.

გაუსწორდა თუ არა მაყვალა მანქანას გზაზე
გადმოვიდნენ და ჩადგნენ.

მაყვალა შედგა.

— რა ამბავია, ხალხნო! — ^{მეტივენი უკვე} ~~მეტივენი უკვე~~
ლობს მაყვალა.

— ამას უყურე ერთი! — გაანჩხლდა უცბად
ბაკლაშკა. — კაცი ნაწუწნ კამფეტ დაემგვანა, ეს
როგო ქედანივით ღულუნებს, რა ამბავია და ჩაქექ
მანქანაში!

— ჩუმად, პო, ნუ მოსკდებით ხოლმე ჩაფაან
ყორესავით, ჩაჯდება მა რას იზამს?! — დაამშვიდა
აფერისტმა.

— ხელი არსად არ წაავლოთ! — მანქანიდან
იყვირა ბურნუთამ.

— მა რა ექნათ შე შობელძაღლო, კავიანათ
მოვიწოდოთ?! — სულ გადაირია ბაკლაშკა.

— მაყვალ გენა, ეხლა წივილ-კივილი არ იყოს!
კვირტივით ბიჭია, მშრომელი, ოჯახის მუჭუჭი. საქ-
მე რო არა ჰქონდეს, ყორეს დაანგრევს და ააშენებს!

— ოხ, აფერისტო, თუ კვირაა კიდე მე არ გა-
მეგზავნე, ლაყუჩები უნდა აგახიო, — კვდება სიცო-
ლით ვანოს ბიჭი, აფერისტის მოხერხებაზე.

— კაცო, ავია თუ კარგია, რა ექნათ ეხლა. ხო
არ მოვკლავთ, კვდება კაცი. — ნერვები აეშალა
ისევ ბაკლაშკას.

— გამატარეთ! — წასასვლელად მოემზადა მა-
ყვალა.

სამივე ერთად წამოვიდა მაყვალასაკენ დიხჯი,
მტკიცე ნაბიჯით.

— ახლოს არ მომეკაროთ, ახლოს არ მოხვედეთ! — თვალებიდან ნაპერწკლები გადმოყარა მაყვალამ.

ქვევიდან ხელის ლამპით თეკოვ ჩაქუჩა ჩაქუჩა მაყვალა მიხვდა, არავინ ეხუმრებოდა, უკახ გადახტა და ლობიდან მარგილი ისე ამოაძრო, მთელი ღობე აიყოლია.

ბიჭები გაოცებისაგან შედგნენ.

მაყვალამ მარგილი დაატრიალა და ლაწა-ლუწი აუტეხა ყველაფერს.

ბურნუთამ ყურებზე ხელი აიფარა.

— მაყვალა ხარ, ქალო, თუ შაია წყნეთელი, დააგდე ეს მარგილი, — კოჭზე ხელი იტაცა ვანოს ბიჭმა.

ამასობაში თეკო ბაბოც მობაჯბაჯდა, ქვას დაუწყო ძებნა. ტალახიანი ქვა აიღო, მაგრამ ვერ გაიმეტა ბიჭებისთვის ტალახიანი ქვა და რეცხვა დაუწყო. დაკრიალებულ ქვებს ისროდა და ყვიროდა:

— გაანებეთ გოგოს თავი, გაანებეთ, ანაბარი მგელმაც იცისო. — აფერისტი იცნო თეკო ბაბომ.

— აფერისტო! მიწავ, შე მიწავ, შე ამოსაგდებო!

— კარგი, ქალო, წადი, კარგი, ე, ვინა ყოფილა! — ხელებს მალლა სწევს ბაკლაშკა.

მაყვალა აღარ ჩერდება, მარგილი გადააგდო და ეხლა ხელით დაერია ბიჭებს. მანქანის უკანა მინიდან ბურნუთა იყურება და თვალებს არ უჯერებს.

ხელცარიელი ბიჭები სულს ძლივს იბრუნებენ.

კოჭლობით მიდის ბაკლაშკა მანქანისაკენ. ვანოს ბიჭმა მანქანაში შეიხედა და დაძმარებულ ბურნუ-

თას უთხრა, — არა, ძმაო, ეგ ქალი სახლში შემოსაშვები არ არის და რა გიყო!..

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ერთხელაც არის ქვევიდან მთვრალი კოლა მობანცალებს • თავის ერთსიტყვიანი სიმღერით — მთვარევე! შეხედავს ყვითელ, საესე მთვარეს და თავდავიწყებით მღერის — მთვარეე ნავალი ვარ გზაზე...

სახლს რომ მიუახლოვდა, ხასიათი წაუხდა.

— რათ მინდოდა ქალი, შე ოხერო ჩემო თავო! მიდი ეხლა და ეხვეწე და ემუდარე: დამანებე, ქალო, ე ღმერთისაგან ბოძებული სიცოცხლე, სხვა რა მაშავია ამის მეტი? — მინდა ვიმღერო, მინდა ვიცეკო, მიდა აი, ვაროს კაკლის ხეს ჩავეხვიო, მა, მაშ როგო გინდა? მა რითვინა ვარ? აი მთვარე, აი, რამოტელა მთვარე, მთვარევე! — მღერის კოლა. ეზოში შევიდა. ანა კარებდაკეტილში დახვდა. ჯერ რბილად დაიწყო კოლამ.

— დედაკაცო, რა კარები ჩაგიკეტია, მოგიტაცებენ? — და უიმედოდ დააკაკუნა.

ჩამჩუმში არ ისმის.

— ანიკოო, გამილე კარები, რა!..

ისევ სიჩუმე.

— ქალო, არ გესმის შენა? გააღე, გააღე, გენა! მერე ეზოში გაიარ-გამოიარა.

— ქალი გამომიცვალეს ნამდვილად იმ ღამეს, მა სად ის, მწყერივით რო ინაბებოდა და სად ეს. — ბედი კაცო, — ქალი გამოდგომაზეა!

— ქალო! — ხმაში ბრაზი დაეტყდა კოლას.

— სიკვდილის მათრახი! „კერესინის“ დირსო გაგზადე, მურაბის ტაშტისა, უმწიკვეფუ და პატიო-სანი ჩაგზარდი იმიტომ, რა ყოველდღე გალესილი მოხვიდე და სიციოცხლე გამიმწარო?! — აკივლდა ძილგატეხილი ანა.

კოლა უკან-უკან წავიდა, კარგა მანძილიდან გამოქანდა და ისე დაეტაკა კარს. კარი ღია ყოფილა და გამოქანებული კოლა პირდაპირ ანას საწოლზე გადავიდა ყირას.

ანა წივილ-კივილით წამოვარდა, აიღო ფუნჯე-ბიანი სუფრა, დაჭექჭყილი მურაბის ტაშტი, ჩააწყო თავისი ავლადიდება, შავი კაბა ჩაიცვა და გასამგზავრებლად გამზადებული კოლას აღსარებას ისმენს.

— ნუ წახვალ, ანა! რა ფასი ექნება უშენოდ ჩემს სიციოცხლეს?!

ანამ აღარაფრის მოსმენა აღარ ისურვა.

— იცოდე შენც გაგიჭირდება უჩემოდ, ანიკო! — დაუძახა კოლამ გზად მიმავალ ანას.

— დაიწვას და დაიდაგოს ჩემი ქალობაა, დაიწვას, აფსუს! ვახვახიანთ ნათლულო ანოო, აფსუს ვის ლუკმად გაიხადე თავიი! — ბედისწერის ლამაზი ბედაური თავდავიწყებით მიაქროლებდა ანას.

კოლა ძლივს შევიდა სახლში და რას ხედავს, — ანას სურათი დარჩენია.

კედელზე კი ანას სურათი ჰკიდია. კოლამ სიყვარულით მოაცილა მტვერი.

— მოვა, მა სად წავა! — რევეპტიანი ბოთლი

ჩაიხუტა კოლამ. აივნის დირეზე ჩამოჯდა. თუთო
თუთა ერთადერთ ფოთოლს აპარპალებდა. მთვარე
გაუბედავად ჩამოცურდა კოლას ეზოში. კოლამ
დარდიანად შეჰლიმა.

სირცხვილნაჭამი ბურნუთა საწოლზე პირჩაღმა
გდია. შუა კარებში, დირეზე ჩამომჯდარი გივია
დიდი კაცივით დაფიქრებული ზის. დრო და დრო
სიბრაღულით გახედავს ბურნუთას. ბოლოს გაუბე-
დავად უთხრა:

— ადე, ბურნუთ, ხალხი ელოდება მანქანას.
სირცხვილია, ბიჭო! — და ცრემლი აუკიაფდა
თვალებში.

ბურნუთას ხმა არ ამოუღია, ეგრევე ჩაპირქვა-
ვებულმა ჩაიყო ჯიბეში ხელი და გაუწოდა გასაღები.
გივია ადგა და გამოართვა.

გივიას მიჰყავს მანქანა. კანტორის ეზოში ხალხი
შეყრილა, გივიამ მანქანა გააჩერა.

— თვითონ სად არი? — სახე დაუგრძელდა
თავმჯდომარეს.

— ავად არი! — ნაღვლიანად ამბობს გივია.

— აჰ, ძალიან? — დასცინა თავმჯდომარემ. მე-
რე წარბი შეიკრა და ჰკითხა, — რა სტკივა?

— ნიშანდობლივ არაფერი! — სერიოზულად
პასუხობს გივია.

— ვაა, გადამრევს ეს ხალხი, რა ყველანი ეხლა
დასცოფდით, რა ნაცილი გამოგივარდათ ეგეთი?

თავმჯდომარემ ხალხთან მოფუსფუსე მაყვალს
დაუძახა:

— ყველაფერი მზად არი?

— დიახ! — გივია დაინახა მაყვალამ და მისკენ წამოვიდა.

— სად არი?

— სადაც არი! კაცი წყობილებიდან გამოიყვანე და ეხლა ჰკითხულობ? — ვერ დამალა წყენა გივია.

აივნის დირეზე ჩამომჯდარ ბურნუთას თეთრი ფაფახი ახურავს, წინდები, ქალამნები და მოკლე ხანჯალსა ლესავს.

ხრიალით სცვივა ფოთოლი ხეს და რბილად ეფინება გაჭერებულ დედამიწას.

ეზოში მაყვალა შემოვარდა. უცნაურად გამოწყობილ ბურნუთას დანახვაზე გაოცებული შედგა.

— სად მიხვალ, ბურნუთ?

— ცხვარში! — ძალიან სერიოზულად უბასუხა ბურნუთამ და მოგონილი გულგრილობით ჩამოიკიდა ხანჯალი.

— ცხვარში რა დაგრჩენია? — ლამის ატირდა მაყვალა.

— აქ რაღა დამრჩენია? — წაიბუზღუნა აღელვებულმა ბურნუთამ.

— რა და, ენა არა გაქვს?!

ბურნუთამ ქუდი მოისროლა და გავარდა.

სამუშაოდ წასასვლელი ხალხი უჩვეულოდ მორთული, უკანასკნელ მოდაზე შეკერილ სამუშაო

ტანსაცმელში — ლურჯ ხალათებში გამოჩნდებილხი
დგანან.

ფოტორეპორტიორი რაკურსის ქებნაშია გარ-
თული.

— მოდი, მარო, ჩადექ, სურათის გადაღება შენ
არ გინდა? — დაუძახა განზე გამდგარ წიოკაანთ
ქალს თავმჯდომარემ.

— რათ მინდა სურათი. აი, — რუში ჩაიხედა
მარომ, — წყალში ჩაიხედავ და დავინახავ ჩემ
თავს.

— რო მოკვდები, ველარ ჩაიხედავ, სურათი
სამახსოვროა, მოდი ჩადექ! — დაარიგა თავმჯდო-
მარემ.

ამ დროს, ბურნუთა მოვარდა ჩექმების თხლაშა-
თხლუშით. კინწისკვრით გადმოაგდო გივია მანქანი-
დან და აქოშინებული თვითონ დაჯდა. თავმჯდომა-
რემ მრავალმნიშვნელოვნად შეხედა.

დაძაბული სახეებით, თვალგაშტერებით იყურე-
ბიან ობიექტივისკენ. შუაში შორცხვად გალიმებუ-
ლი მაყვალა დგას.

რედაქციის თანამშრომლები დაეშვიდობხებ
თავმჯდომარეს და წავიდნენ.

არავინ განძრეულა. ყველა ისევ ობიექტივისკენ
იყურება.

— მაგრე არ დარჩეთ, კაცო! — შეეშინდა თავ-
მჯდომარეს, — აღით მანქანაზე, საქმე გველო-
დება!..

— არ გამოვიცვალათ? ეგრე გამორკილებმა

როგორ ვიმუშაოთ, კაცო, — დაიძახა ხირხალამ.
მხრებში გაიშალა და ზედ შემოასკდა ხალატი.

— რა უნდა გამოიკვალოთ, კაცო, ვინაა ჩემი უფალი?
გადაღებისათვის დაღვარეთ ამოღებულ დაღვარულ
ოფლი მე და ამ ქალმა! — მაყვალაზე უთითებს
თავმჯდომარე.

— მა რისთვის, კაცო? — იყვირა ვილაცამ.

— რისთვის და აღი ეხლა მანქანაზე და რო-
გორც გინდათ იგრე გაიათქცეთ შრომის უნარი-
ნობა და ხალისი. ვის ვეუბნები მე? ვიდრე ათამდე
დავითვლი მანქანაზე იყავით!

მანქანაზე აღიან.

— ცხრა, ათი, — ითვლის თავმჯდომარე.

მანქანა ხალხით გაივსო.

ერთნაირ ტანსაცმელში გამოწყობილნი კიდევ
უფრო სხვადასხვანაირები ჩანან. ერთმანეთს ცნო-
ბისმოყვარეობით ათვალეიერებენ, ხუმრობენ.

— მე, ჩემი ქმრის დამკარგავს, ეგეთი მხიარუ-
ლი ფერი შემეფერება? ეს არი საქმე? — ცრემლ-
მორეული ანა ცდილობს შავი კაბა გამოიჩინოს.

— ერთნაირი ტანსაცმელი იმიტომ ჩაგაცვეს,
რო პირად გრძნობებს გავუმკლავდეთ, — დაარიგა
ანა პაკიპუკამ.

— პირადი გრძნობების გარეშე ერთი დღეც
ნუ მაცოცხლოს ღმერთმა, ე ხალატი დამიჭერს?! —
არ დაიჭერა ბაბულამ.

ბურნუთამ საგულდაგულოდ გადაკეტა მანქანის
ბორტი და გავარდა.

სოფელში დგას ახალი „საყოფაცხოვრებო მრმ-სახურების სალონი“. შესასვლელში მსხვილი ასოებით მოხატული პლაკატია გაკრეფილი: „სალონი შეიგან რაცა დგას, იგივე წარმოადგენს იქიდან კოცები ახატია, ორივე კოცას პირიდან წყალი გადმოსჩქედს.“

სალონის წინ უზარმაზარი სტენდია: „სოფელი წინათ და სოფელი ახლა“. სტენდის ერთ მხარეს გლეხები თავიანთ სამუშაო ტანსაცმელში არიან გამოწყობილნი, მეორე მხარეს — მაყვალას შეკერილ ლურჯ ხალათებში და პალსტუხებში.

სალონიში მაყვალა ზის და ლოყაზე ხელმეოდებული ბურნუთას ელოდება.

ბურნუთამ მანქანა სალონის წინ დაამუხრუჭა, ხელში ყურძნის ჩხა უჭირავს.

„ბირყაზე“ ბიჭები ყორის უკან ჩაცუცქულან, გივიაც იმათთან არის. ბურნუთა გაბედულად შევიდა სალონიში. ბიჭები ამოიმართნენ და ახორბოდნენ. გივიას ხელს ართმევენ, ულოცავენ.

გახარებულმა გივიამ მაჯა გაისვა წვინტლიაბ ცხვირზე და გზას დაადგა. თინიაანთ ბაღჩის ბოლოს თინიას ხმა შემოესმა. თინია ცალი ფეხით დაჰკიდებია კომშის ტოტს, ჭანაობს და გაჰკივის:

ლალე, ლალე — ქეთო ძალოს ვენაცვალე,
ლალე, ლალე — ნანი მასწავლებელს ვენაცვალე,
ლალე, ლალე — ზიზილა ძალოს ვენაცვალე!
ლალე, ლალე — ჩემს დეიდაშვილიშვილს ვენაცვალე!

— თინი, ნეტა მე ვიყო ზიზილა ძალო!
თინია ხიდან ჩამოხტა, ტყუილად ამოუქუნდა
და პაპას დაუწყო ძახილი: **ერქუნუნუნ**

— გაიგე, რა ნითხრა ელიზბეტიძის ქვეყნის
გას მე უპატრონო ხო არა ვგონივარ!.. — ტირის
თინია.

ორლობეში გვიცა გარბის.

გვიანი შემოდგომაა. ფერმკრთალი მიდამო, ნა-
სიმინდვრები — საქონლითა და ფრინველით სავ-
სე, გამოკრეფილი ზვრები, ბაღია-ბაღები. ღვარად
მოედინება ღვინო და დაღლილი ჯმუხი კაცები თი-
თქოს ამ დღისთვის გაჩენილანო, აღარ ათავებენ
ქეიფსა და ღრიანცელს.

სახლებში ტრიალებენ კაცები. ზარმაცად მიედ-
მოედებიან ღობე-ყორეს. თვალგული ერთმანეთი-
საკენ გაურბით. ერთი სული აქვთ ვინმემ შემოაღოს
ჭიშკარი. დატუსტუსებენ დედაკაცები. წენგოთი
დათხუპნული ბაღლები კაკლაობენ.

— ჰაი, აფერისტო! — გასძახებს ერთი.

— ჰოო, ჰოო! — გამოეხმაურება დაჭრილი შე-
შისაკენ დახრილი აფერისტი და ილლიის ქვეშიდან
ეშმაკურად ჩაუცინებს.

წვიმიანი დილა	3
საშნი	4
დარჩენა	11
სალამო	14
ევა	16
გზა ჩემი სახლიდან შენამდე	19
ზამთარი	24
ძმა	28
დედა, აგვისტოს მიწურული	32
ოჯახი	33
ზამთარი მოიპარება	36
სექტემბერი	37
ციცკას თოვლი	40
ალარაფერი აღარ მოხდება	42
ცაზე მთვარე მიცურავდა	59

Лейла Ильинична Берошвили
РАССКАЗЫ

(на грузинском языке) Издательство «Мерани»
пр. Руставели 42, Тбилиси, 1982.

რედაქტორი მ. ჭაფარიძე. მხატვარი თ. შირვაშვილი.
მხატვრული რედაქტორი კ. ფაჩულია, ტექ. რედაქტორი დ. რაზმაძე, კორექტორები: ნ. ლოლაძე, ვ. ჩიკაშუა
გამომშვები ლ. ლებანიძე.

ჩაბარდა წარმოებას 13.07.82 წ. ხელმოწერილია საბეჭდოდ 15.11.82 წ. უე 00554. ფორმატი 70×90¹/₃₂ საბეჭდო № 2. გარნიტურა ჩვეულებრივი. ბეჭდვა მაღალი. პირობითი ნაბეჭდი ფურცელი 4,97. სააღრიცხვო-საგამომცემლო ფურცელი 4,04. ტირაჟი 5000 ეგზ. შეკვ. № 478. ფასი 30 კაპ.

გამომცემლობა „მერანი“. რუსთაველის პრ. 42.
თბილისი, 1982.

საქართველოს სსრ გამსახკომის თბილისის № 4 სტამბა
380060, მეღვალაქის 11 კორპ.

Тбилисская типография № 4. Госкомиздата
Грузинской ССР. Тбилиси 380060. Медгородок II корп.

739/12

3611359271
302-20701933

